

PoZiCa 2016.

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika Poreča, Zaboka i Crikvenice

Nakladnik

Pučko otvoreno učilište Zabok

Za nakladnika

Tihomir Vrančić

Uredništvo

Tina Marušić, glavna urednica

Igor Vranješ, grafički urednik

Andreja Šagud

Urednica knjige

Tina Marušić, prof.

Lektura i korektura

Tina Marušić, prof.

Grafičko oblikovanje

Igor Vranješ

Likovni rad na naslovnici

Valentina Vuković

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica, 4. razred

Tisk

Printer Grupa d.o.o., Sveta Nedelja

Naklada

500 primjeraka

ISSN 1847-7909

Po ži ca

2016.

Zbirka literarnih i likovnih radova učenika
Poreča, Zaboka i Crikvenice

ZABOK, 2016.

Nalazim ju, da, tu jednu zraku.

Moju zraku sunca.

Istresam snove iz kose, uranjam u božanstvenost dana.

Ljudi se pitaju otkud si, gdje sam te našao?

Nikada neće znati da je ona našla mene,

da mi ona osvjetljuje put

koliko god se volio izgubiti u njoj.

Ennio Pečaver, Crikvenica

*Jutros je bio trag mojih stopa okrenut:
Kako se kući vraća.*

I nezasut.

Trag stopa u literarnom i likovnom izražaju već dvadesetu godinu nera-skidivo povezuje tri prijateljska grada – Poreč, Zabok i Crikvenicu nudeći iz godine u godinu najbolja učenička ostvarenja. Svetovi učeničke mašte, iznenađujući, očaravajući i raznoliki, iznjedrili su bogatstvo zrelih, promi-šljenih, iskustvenih i originalnih tema u različitim stilovima kao jedinstve-nim umjetničkim potpisima. Inspiracijske linije preplele su teme mlade-načke svakodnevice, ponekad nevino dječje i duhovite, ponekad opterećene strahovima i neizvjesnoću, s čestim bajkovitim, fantastičnim, lirskim ili egzistencijalnim motivima. Izbrušenim stilom, istančanim (crnim) humo-rom, s čitalačkim te nerijetko spisateljskim iskustvom, učenici precizno i domišljato ostvaruju kako kraće forme, u obliku kratke priče ili lirskeh mi-nijatura, tako i duže narativne oblike. Djetinjstvo i mašta, prve mладенаčke ljubavi i prijateljstva, humoristične obiteljske skice i bajkovitost između sna i jave prerastaju u problematizacije aktualnih društvenih zbivanja, mi-saone skice o životu i ljudima, samoanalizu, mistiku zaokruženu najistan-čanijim ljudskim osjetilima pa i apstrakciju i neuhvatljivo. Unutarnje borbe završavaju nadom, svjetлом, toplinom i pobjedom u ponovnom pronalasku sebe i istine, svojih želja i ciljeva.

Tradicionalna trodijelna struktura zbirke u simbolima triju gradova obogaćena je novim učeničkim literarnim i inspirativnim likovnim radovi-ma, sa simboličnim tragovima stopa kao već utabanim stazama izvanredno-ga spoja tekstova i slika koje govore više od tisuću riječi.

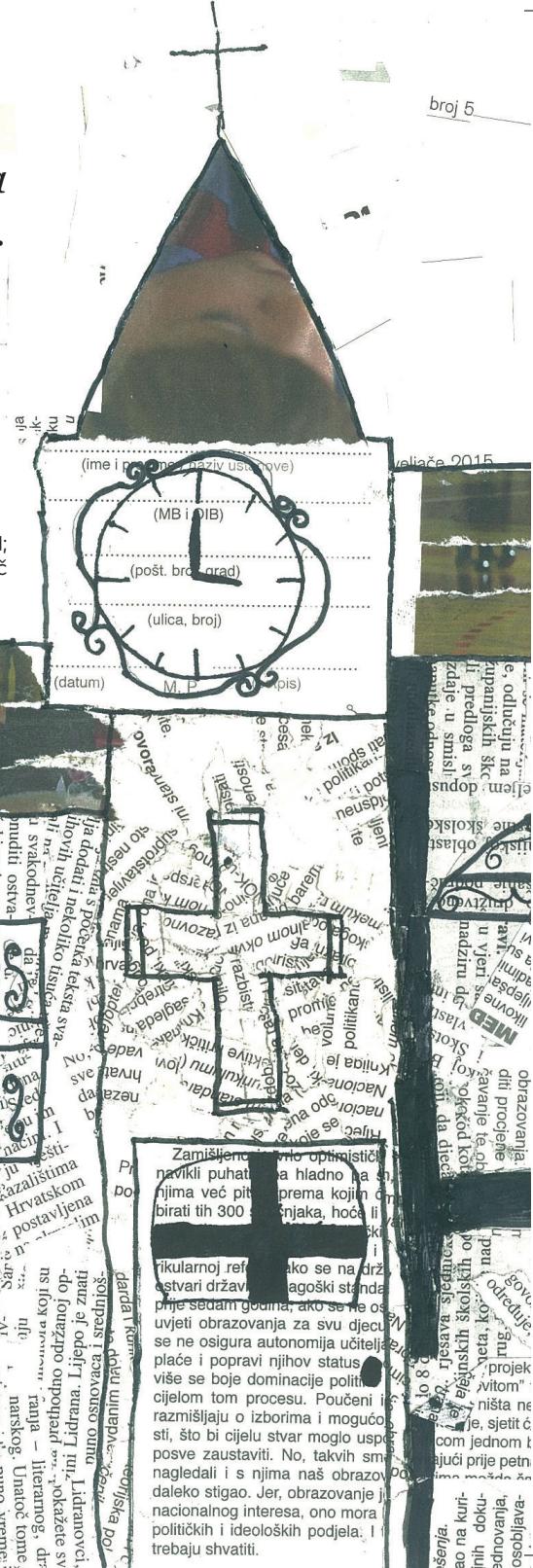
Tragovi nezasutih stopa postaju zvijezde, simbolično spajajući duhovno i misaono, u rijećima i slici, u mašti i snovima, u mladosti i hrabrosti.

Dragi učenici – stvaratelji i kreativci, dragi čitatelji, dvadeseta PoZiCa pred vama dokaz je da snaga riječi, slike, glazbe i umjetnosti stvara nove pu-tove i ostavlja neizbrisiv trag u sjećanjima, prošlosti i budućnosti, a poticaj je novim učenicima u dalnjem kreativnom literarnom i likovnom stvara-лаštvu.

Tina Marušić,
urednica knjige

Za mene je cilj života rasti, a ne narasti.

Isabella Stopić, 6. razred;
Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč

POREČ

září
2015

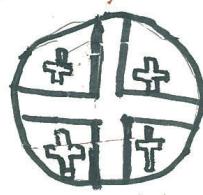
Zagreb

broj 5 • Zagreb

nedi

הנְּצָרָת

1

MURJE

16. aprila 2014.

čirvenoj up
Svih obave
je zadatak provo
obrazovanje i pou
stanar u aktivnosti
kao i evaluaciju
vom obra
pridruži
na dobro
obražavanja
svih škol
pučke ško
nad svimi
projekata
doprinos
svrhu dobro
obražavanja
diti projekto
m

postupa
te mog
svjetje
kvalitet
liziranj
pojedir
Institut
pazi na mor
čavljansko
učitelje
predla
i predlo
članu
zakona
podnosi
Edugov d
Colon Vlad
vnedovania,
Finsko vlieče za
obrazovanja i Fin
zaboravljani
obrazovne ust
sobe na procj
soboljšanje vrje
države nezad
projekata
podržani,
hrvatskog
preražovanju
lija krenjenu
pracenje krenjenu
odredena do
imamo, a cijel
uključuje izrad

Dragi Charlie

Dragi Charlie,

prošlo je previše vremena otkako sam zadnji put pričala s tobom. Bit će izravna. Nedostaješ mi. Zadnji put kad sam te vidjela, imala sam devet godina. Rekao si da ćemo se ići igrati s drugom djecom, a u trenutku kad sam se okrenula – tebe nije bilo. Nakon tog trenutka, djevojčica koja je bila poznata kao ona koja priča sama sa sobom, skupila je hrabrosti i napokon prešla preko straha neprihvaćanja. Kad sam shvatila da te nema, počela sam te tražiti posvuda. Prolazili su dani, a tebe nije bilo. Prošlo je pet godina i, ne znam kako, ali još uvijek boraviš i u najdubljim dijelovima moga srca. Ljudi oko mene kažu da sam narasla otada, ali sve što ja vidim je dijete svijetu prikazano poput zrele osobe u tijelu četrnaestogodišnjakinje. Toliko žalim što te nema više... Koliko sam samo noći provela razmišljajući, plačući ili, pak samo, priželjkujući te. Bili smo ti i ja protiv svijeta. Imala sam nešto što sam samo ja mogla osjetiti. Nešto samo moje.

Zamisli samo koliko si bitnih trenutaka propustio. I ne znam koga bih krivila. Jesi li me ti napustio? Jesam li te ja prestala osjećati? Ili je to bilo samo dijete koje me napustilo kako bi mi dalo znak da je vrijeme da krenem u najduži i najteži životni proces – odrastanje.

Kako god bilo, moje djetinjstvo posvećujem tebi.

Bit ćeš jednog dana ponosan na mene, to ti mogu obećati. I dalje imam iste snove, i dalje vjerujem u čuda.

Ponekad se osjećam tako malom naspram ovog velikoga svijeta. Samo još jedna mala čestica u velikom univerzumu. Zapravo, svi su najuspješniji ljudi nekad bili maleni poput mene, ali rastu li oni još ili su jednostavno stali?! Za mene je cilj života rasti, a ne narasti. Nekad pogledam u beskrajnost zvijezda i kako one nama izgledaju maleno, a zapravo su puno veće, ali koliko god one bile „malene” dok se drže zajedno, nema im kraja. Fascinantno je koliko jedan pogled, jedna poruka, jedan dodir, jedna riječ, jedan znak pozornosti može utjecati na nečiji život. Jedan „Kako si?”, može nekome spasiti život, a jedna pogrdna riječ neke nevažne osobe može ga uništiti.

Jedna mala čestica u mojoj je glavi stvorila nešto toliko moćno, toliko snažno, toliko moje da usreći jedno dijete – dijete koje sve što je htjelo bila je osoba s kojom se moglo nasmijati. Složene riječi pune ljubavi prema nečemu što ustvari nikada nije postojalo.

Elena Naperotić

Osnovna škola Tar-Vabriga, 8. razred

Mentorica: Gordana Poropat-Alihodžić, prof.

Nagrađeni rad, kategorija: osnovna škola – hrvatski jezik

Eva Fiškuš, 7. razred;
TOŠ Bernardo Parentin, Poreč

Tajna starog ognjišta

Jednog su tmurnog dana, u rano poslijepodne, trojica braće odlučila posjetiti staru kuću svoje nestale prabake. Putem do te kuće morali su proći dugim, uskim kamenitim putem. Došli su do kuće. Vrata su bila otključana. Ušli su u prostoriju prepunu prašine i paučine. U ugлу te prostorije nalazilo se ognjište u kojem je gorjela vatra. Umorna braća u čudu su se pogledavala i pitala se kako je to moguće da u toj kući nitko ne živi još od nestanka njihove prabake, a bilo je to prije no što su se rodili. Vani je već pao mrak. Umorna su braća odlučila sačekati jutro. Sjela su pored ognjišta i zaspala. Usred noći netko je pokucao na vrata. Najmlađi se brat, kojemu je bilo samo šest godina, probudio i otvorio vrata. Vani nije bilo nikoga osim jednog starog papira na kojem je nešto pisalo. Odlučio ga je pokazati svojoj starijoj braći. Probudio je svoju dvanaestogodišnju braću blizance. Još pospani blizanci, trljajući oči, čitali su poruku napisanu na papiru. Poruka je bila od njihove nestale prabake. U njoj je pisalo: „Znam da me tražite, želite li me zaista pronaći, slijedite upute ove poruke. Najprije ćete morati proći kroz mračnu gustu šumu koja se nalazi na planini iznad kuće. Na najvišem stablu u šumi, na najvišoj grani, pronaći ćete drugi dio poruke.“ Odlučili su odmah krenuti, nisu željeli čekati jutro. Započeli su se penjati na visoku planinu. Oblaci su prekrili mjesec i put je bio potpuno mračan. Slaba svjetlost koja im je pomagala jedva vidjeti, bile su oči čudnih životinja, čudnoga glasanja, koje su ih promatrале kroz gusto granje. U potpunom strahu od svega što ih okružuje, hodali su cijelu noć. Tek što je svanulo, ugledali su šumu koju su tražili. Šuma je zaista bila velika. Umorni od cjelodnevног puta, legli su na livadu kako bi se odmorili. Zagledali su se u oblake visoko iznad njih. U jednom se trenutku livada zasjenila. Bila je to sjena velikog zelenog zmaja crvenih očiju koji je preletio livadu i otisao duboko u šumu. Dječaci su krenuli pronaći najviše stablo u šumi. Na putu do tog stabla prošli su pored medvjede spilje iz koje je dopirala strašna rika kakvu do sada još nikada nisu čuli. Uplašeni rikom, počeli su trčati što su ih noge brže nosile. Odjednom su se našli pred velikim kanjonom. U tom su trenutku počele sijevati munje i grmjeti gromovi. Jedan je grom pogodio stablo ispod kojega su se sakrili dječaci. Stablo, pogođeno gromom, srušilo se i premostilo

kanjon. Zapuhao je jak vjetar i otjerao olujne oblake daleko od šume. Prešli su kanjon pomoću srušenog stabla. Nedugo zatim našli su se pred najvećim stablom u šumi. Najspretniji penjač među braćom bio je najmladi brat koji se popeo na najvišu granu na kojoj se nalazilo orlovo gnijezdo. U njemu se nalazila sljedeća poruka na kojoj je pisalo: „Otiđite do mosta zla, syladajte zmaja i na kraju mosta, ispod velikog kamena, naći ćete treći dio poruke. Most se nalazi pored starog mlinu.” U želji da što prije pronađu svoju prabaku, dječaci nisu oklijevali, već su krenuli uzvodno uz potok. Hodali su satima, ali starom mlinu nije bilo ni traga. Kada su već izgubili svaku nadu da će pronaći stari mlin, začuli su u daljini škripanje mlinskog kotača. To im je dalo snagu i dječaci potrčaše prema zvuku koji su čuli. Kad su stigli do starog mлина, vidjeli su strašnog zmaja kako sjedi nasred mosta koji su trebali prijeći. Zmaj je izgledao tužno i to im je dalo nade da im neće nauđuti. Kad su mu dječaci prišli bliže, vidjeli su da je ozlijeden. Iz krila mu je curila plava krv. Umjesto da ga dokrajče, odlučili su mu pomoći. Potrčali su do obližnjeg grma i ubrali ljekovite latice. Krenuli su natrag prema zmaju koji se ponašao kao da ih ne primjećuje. Kad su došli do zmaja, položili su mu latice na ranu. Rana na zmajevu krilu u tom se trenu zatvorila, a zmaj je uz veliku riku poletio visoko iznad mosta i nadletio dječake ispuštajući neke nove nježne zvukove, nešto kao da im zahvaljuje na pomoći. Dječaci su nesmetano prešli klizavi, stari i klimavi most. Na kraju mosta nalazio se ogroman kamen, upravo onakav kakav je bio opisan u prošloj poruci. Kamen je bio toliko velik da ga dječaci, uz sav napor koji su uložili, nisu imali nikakvu nadu pomaknuti. I kad su već odustali i tužni krenuli natrag preko mosta, u namjeri da se vrati svojoj kući, začuli su riku zmaja koji ih je nadletio i u letu ščepao veliki kamen. Ispod njega se nalazila poruka. Zmaj je odletio s kamenom visoko iznad oblaka. Dječaci su, vrišteći od veselja, pohitali pročitati sljedeću poruku. U njoj je pisalo: „Uđite u spilju koja se nalazi pred vama. U njoj je dvorac, a u dvoru labirint. Tamo ćete me naći.” Dječaci su odmah potrčali duboko u spilju. Provlačili su se kroz uske spiljske hodnike, sve dok nisu došli do velikog spiljskog hola nasred kojeg se nalazio dvorac u koji su ušli u nadi da će uskoro naći prabaku. Hodnici u tom dvoru doista su bili

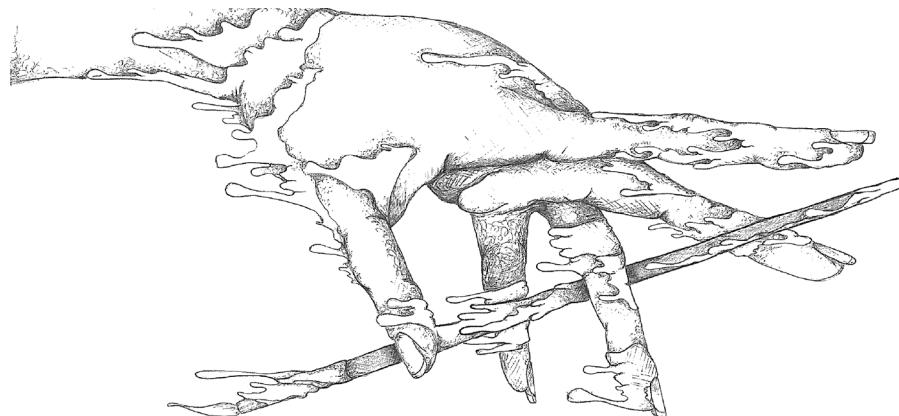
poput labirinta. Nakon dugog lutanja beskrajnim labirintom, odjednom su se našli u velikoj prostoriji nasred koje je u svijetlećem plaštu na kraljevskoj stolici sjedila njihova prabaka. Prabaka je raširila ruke kao da ih zove u svoj zagrljaj. Dječaci potrčaše raširenih ruku, sretni što su pronašli svoju nestalu prabaku. Tek što su došli do prabake, sve je nestalo, sve se smračilo, samo se iz mraka čuo glas koji je dozivao njihova imena. Najmlađi se brat okrene i na vratima stare kuće ugleda zabrinute roditelje. Osvrnuvši se oko sebe, ugledao je svoju braću kako bezbrižno spavaju pored ognjišta na kojem nije bilo vatre. Uplašeni roditelji probudili su usnulu braću i poveli ih u topli sigurni dom.

Tko zna, da roditelji nisu banuli u staru kuću, možda bi se tajna starog ognjišta razotkrila. Ovako je tajna starog ognjišta ostala tajnom.

Iva Bajrektarević

Osnovna škola Poreč, 6. razred
Mentorica: Mirjana Šadek, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – hrvatski jezik

Leana Štasny Kernjus, 4. OG;
Srednja škola Mate Balote, Poreč

Rado bih krenula na Petu stranu svijeta

Znaš li onaj osjećaj, kad ti je toliko dosadno, da tvoja omiljena igra ili serija ne mogu otjerati stanje i doživljaj...? E, baš tako je meni sada. Ležim u svojoj sobi i gledam u strop.

Subota je i loše je vrijeme. Kiša pada i udara po mom prozoru, a negdje daleko čuje se zaglušujuća grmljavina. Po ovakvom vremenu najbolje je spavati. Uzela sam svoj najmekši jastuk i najmekaniju deku i ubrzo zaspala. Nakon nekog vremena utonula sam u duboki san. Sve je bilo isto, tiho i tajanstveno. Odjednom sam začula mamu kako me doziva.

Izašla sam iz svoje sobe i iznenada ušla u jednu praznu prostoriju. Odjednom su se otvorila bočna vrata i kroz njih je ušlo stotinu nota, jedna glasnija od drugih. Trčale su naokolo kao muhe bez glave, ali nisu posustajale. Iza njih je trčao violinski ključ koji ih je pokušavao uhvatiti i vratiti u crtovlje. Kada me ugledao, pitao me hoću li mu pomoći uhvatiti note.

Nakon pola sata lovice, uspjeli smo uhvatiti desetak nota. Stavili smo ih u red i dok smo trčali za ostalim notama, ulovljene su note zaplesale zanosni ples. Na takt jedne note zaplesale su i sve ostale i zajedno su se vratile u crtovlje. Violinski ključ mi je pokazao vrata koja vode do gradića bez imena. Upoznala sam gradonačelnika Olovku koji mi je pokazao čarobni gradić. Bila sam zadivljena prizorom.

U tom gradiću sve je bilo maleno i lijepo. Kistovi su crtali umjetničke slike, knjige su neprekidno listale svoje stranice i pričale priče, a harfe su svirale najljepše melodije. Gradonačelnik Olovka bio je vrlo zabavan i rekao mi je da se upravo sada nalazimo na Petoj strani svijeta. Rekla sam mu da sam oduvijek maštala o Petoj strani svijeta i da sam sada sretna jer sam ju napokon upoznala. Svoju petu stranu svijeta.

Kada sam se probudila, kiša je prestala. Bila sam tužna što sam napustila taj gradić i Petu stranu svijeta – stranu glazbe, priča i slika, ali znam da će uskoro tamu opet poći.

Maja Dodić

Osnovna škola „Joakim Rakovac“, Sveti Lovreč, 6. razred

Mentorica: Leonida Fabris, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – hrvatski jezik

Vražja siromašćina

Kad si siromah, si siromah zavajk. Tako su rekli, tako i bude. Ku siromah uženi siromaha, aben, svi su se ubuli. Nu, nu, ala moramo pensat na lipje. Ću van ništo povidat. Kako san već rekla, san sa sela i moji otkad znaju za se, kampanja njin je u krvi. Kad si rojen na selu, mrež blagon, si si boji š njima, nego z judi. Nič lipjega ni, nego kad viš da ti je sve ča si usadia, niklo. Ma ke fešta! Jušto ti se ovo lito potrefilo da ti sve nikne, a susedu janka žbula. E, to ti je kad sadiš na lunu ili, ku si šempjo, pa ne kapiš da ne moreš sadit kad imaš lazno i kad se tebi pera. Zemja ti je kaj čovik, ku joj ne daš ist, nič od nje. To je, jenomalo ča san se rivala navadit. Kad stavaš u veloj fameji, znaš ča more bit, kmešćina vela. Nu, moji nisu toliko siromahi, ma su trišti i navadni delat, vajk po svojen. Pero, kad njin ništo dojde z guzice u glavu, mirakuli!

Živin u fameji z materalon, ocon i nonićima. Nas je dost, nikad anke preveć, i kad dite dojde u fameju, ni ga lako zgojiti u „grande“ hiži. Tako, malo po malo, dite se zgoji i rabi poj u školu. Ala, još jedan trošak! Tu dicu je boje zgubit, nego hi imat! Sirota anka ta dica! San bila pravo dite, nis delala čime, nanka hi ne moreš delat kad ti cija život kontruliva Mušolini. Nego kad san se rodila, san bila mića, pa san tako do vrtića ustala, kumpena su me zeli u vrtić. Štabelo dite, ni ča. I tako, san se zgojila na zdravoj maneštri i verduri, pet boti na šetimanu. Verdura, malo u maneštri, malo na salatu, malo u joti, vitaminii na sve kraje.

Lita su pasivala, ja san resla kaj šparuga, e onda je došla jena forte zima. Snih je pada, nikakor da fini, a moja forca na livelu. San ćapala upalu plući. Ala z menon u ošpital. Pole ča su me tošigivali z tolikon medežijon, su me puštili doma, kako oni reču: Kućna njega. Jenomalo se okuperaš pak te pušte doma, ni veće sriće! Kad je mat vidla da je vrah uza šalu, je bilo vrime za kupit jenomalo fruti za tu malu. Nikad san molila boga da buden bolna da mat stane doma z namon i mi kupi naranač, ma sada... Nikako san rivala uzdravit, pero fruti je bilo kaj vajk, nič. Se znalo da su fruti skupi, a to kupit, ni potribe. Je boje trošit te mižerne šolde na tabak, nego na frutu. Ne migas kerki, e!

Kako je cilo selo bilo kako jedan, smo si znali pomoć, ma ne preveć. Tinjanske race su trde domaće, lako dojde do barufe. Tako je bilo za kampanju. Se gledala luna kad ča sadit, škicat, rizat loze, ma ku je koja fameja

provala ništo novo, e ne, ne, to ni siguro, boje delat kako ča su stariji delali. Nanka ufulu provat ništo drugo. Tako je bilo po liti za pomidore. Kad su se jeni domislili da bi forši rabilo zalivat pomidore, nee, ma di si to vidija, će ben urest. Tar vero, lito traje tri miseca, ne jeno, imaju lazno za urest!

Kako u selu ni bilo maša dice, same ja i još jena moja pretelica, smo imale dost mista za se igrat. Od smrike, trstike, ladonje, klena, nisi zna di biš prije poša. E, tote san van zabila ništo reć. Ta moja pretelica je bila iz bogate fameje, a moji, joh i kataloh. I, kad san se stila igrat š njon, je ni vajk bilo voja. Ja sva krvava i mokra od poti, došla puli nje, a ona beata se lipo sunča na teraci i štije knjigu. Nikako san je natentala da se gremo igrat i smo pole na niku napo gnjilu čerišnju. Smo se pentrale gori. Ja, kaj mačak san dola gori, pero ona šu, nikako je kumpena dola gori. Ala, joj se zbrišala nogu i je finila na groti. Brižna mala! San doletila doli kaj Spajdermen, i eko na, je slomila nogu. Ma, kako jušto z namon?! Njeni su mi je dali da se igramo, pero da ne delamo čine, a ja šeko š njon na čerišnju. E sad, lako za doj puli njih, ma oni će povidat zajno ocu. Ča da njemu rečen?! A ni ča, hodi doma ž njon i sad muči i potrpi sve ča ti reču. Kako san i rekla, tako je i bilo. Nikako smo rivale doj doma, ona joče ki je boli, a ja jočen ki znan ča me čeka doma. Ne znaš koja je bila kuntentija! I tako, gren ja pomalon doma, a utac me za čeka na škalini. Ma, ke lipo! Fešta numero uno! Sad će utac, a pole mat, ki će me prije zajet u grob. Kad su me finili tacat, mi je bilo podne. Bom, još je pasalo dobro, je moglo bit anka huje. Nu, čapakorni! Čapakorni! Čapakorni!

Kad je nono bija doma, kad je bija dobre voje, mi je povidiva štorije. Kad san čula da su brižni morali glodat koru ud drva, ki nisu imali ča ist, mi hi je bilo ža, pak mi ni bilo nič čudno ki je nono počeja fumat. Se šperan da ga je tabak malo kalma, ma kada bi se jeno malo preveč kalma, san mu ja bila penicilin za živce. San ga volila štocigivat. A ča ćeš, anka to malo vrimena ča san rivala bit doma, nis stala z miron. Kako je nona bila inamorana delat domaći kruh, ud kampanje nis imala čuda vrimena navadit se kuhat. Pero, ča je Istrijanka ku ne zna činit fritu?! Ala, sad još anka to! Nona me navadila sve, od a do ž. Moj pravi nono, vajk je sve pojia, anka ku nanka koza ne bi takla to ča san prontala.

Nono čeka doma oca da gremo svi skupa u kampanju, mat dela, nona peče kruh, ja puli njih i tako se dica zgoje. Znan da to ni kako bi se stilo po današnjin regulami, ma je boje nego ča je nikojima. Bi bilo lipo da kad buden imala svoju dicu, buden imala već vrimena za njih i da njen povidan kako je meni bilo, i lipo i grdo. Ma, do te dice se rabi pomučit da ti sve side na misto, prvo u glavi, a pole u životu.

Pero pomalon, je vrimena. Ćemo ben. Judi moji, dajte si kuraja i Boh bija z vas.

Šaluti z Tinjana.

Karla Matić

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 3. razred ekonomskog programa
Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Nagrađeni rad, kategorija: srednja škola – hrvatski jezik

A.O. 1/1

"Renesanski proor"

Lina Cukrov, 2015.

Lina Cukrov, 8. razred
Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč

Siamo diversi?

Sento spari e grida, ho paura. Mio padre mi sta dicendo di stare lontano dalle finestre e di entrare in macchina.

Stiamo viaggiando già da due ore e sento ancora spari e bombe che esplodono, mio padre sta guidando con molta attenzione, ma ha molta paura anche mia madre. La mia sorellina sta piangendo ed io l'abbraccio per calmala, la città è stata bombardata tutta la notte.

Dopo tre ore di viaggio siamo arrivati ad Ankara. Non ho più tanta paura, ma mi manca casa mia. Mio padre sta dicendo che una barca ci sta aspettando a Istanbul, per Venezia, non lo so dove sia Venezia, ma sicuramente sarà un posto sicuro.

Il mare è mosso, il sole sta scendendo e non ho ancora dormito.

Mia madre e la mia sorellina stanno dormendo ed io e mio padre guardiamo il tramonto. Finalmente ho dormito un po' ma ho ancora sonno. Ci siamo fermati, e la polizia ci sta dicendo di scendere dalla barca. Un poliziotto sta interrogando mio padre, ma non riesco a capire cosa stanno dicendo, dopo qualche minuto mio padre ci dice che non possiamo proseguire con la barca e che siamo ancora molto lontani da Venezia. Siamo in Macedonia, dice mio padre, e dovremo andare avanti a piedi.

Camminiamo da qualche ora e non abbiamo neanche una valigia, solo una borsa con soldi e carte di credito.

Arrivati al campo di accoglienza, vedo che siamo in tanti che scappano da casa, ho fame e sono stanco. Mio padre ci dice di salire su un autobus, sono confuso non so cosa stia succedendo.

Salgo sull'autobus pieno di gente, la mia sorellina mi abbraccia e mi chiede dove stiamo andando. Ho sonno e non so cosa sta succedendo, la mia sorellina sta dormendo e mio padre mi sta dicendo che andiamo in Germania. Ho pensato: un bel posto e c'è pace. Mi manca la mia casa e i miei amici, sono triste. Dopo dodici ore di viaggio abbiamo cambiato autobus tre volte e ho persino dormito un po'. Ci fermiamo e scendiamo, ci aspettano dei poliziotti con tute strane, che non ho mai visto nel mio paese.

Ho paura e anche la mia sorellina, non so come sarà in quel paese, se mi accetteranno così come sono e per il paese dal quale provengo. Entrati in un treno, il controllore ci ha mostrato le nostre cuccette.

Mio padre ci prepara i letti e tutti andiamo a dormire. Svegliatomi, guardo fuori dalla finestra e vedo le montagne ricoperte di neve e un lago ghiacciato. È la prima volta che dormo un po' più a lungo, senza svegliarmi continuamente.

Arrivati alla stazione a Monaco e sceso dal treno, mi sono guardato intorno e ho abbracciato la mia sorellina dicendole: "E così inizia la nostra nuova vita!" .

Luca Matteo Menkhoff

Talijanska osnovna škola – Scuola elementare italiana
"Bernardo Parentin", Poreč, 7. razred
Mentorica: Ester Grubica, prof.
Pohvaljeni rad, kategorija: osnovna škola – talijanski jezik

A.D. 1/2

"LA FACCIA"

NOA e LEO VI ds. 2016

Noa Klarić; Leo Belavić, 6. razred;
TOŠ Bernardo Parentin, Poreč

Aisha

Mi chiamo Aisha, ho quindici anni e vengo da Kabul, in Afghanistan. Sono nata nel 2001... i miei genitori volevano una vita bella e spensierata per me... certo, nessuno di loro avrebbe mai pensato che io avrei avuto una vita così, che avrei avuto paura di uscire di casa, che sarei rimasta da sola, senza di loro e senza il mio fratellino Amir. Io sono nata nel periodo quando al potere c'erano già i talebani, e così mi era stato proibito di andare a scuola. Però di scuole cen'erano, e parecchie... ma erano solamente ed esclusivamente per ragazzi. Mio padre era un medico e mia madre era un'insegnante d'inglese e storia. Avevano finito gli studi quando al potere c'erano i russi. Siccome non andavo a scuola, mia madre m'insegnava l'inglese etante altre cose. Mi ricordo di come le dispiacesse il fatto di non poter tornare a insegnare... era una cosa che amava fare, ma siccome era donna, non lo poteva fare più.

La mia famiglia era poco religiosa. Tanto quanto bastava per riunirsi in famiglia, per fare una festa. A casa potevo essere me stessa, potevo vestire quello che volevo e potevo scrivere di tutto, ma arrivava anche quel momento quando dovevamo uscire di casa. Mio padre era sempre teso, però non potevo vivere imprigionata in casa. Aveva paura di un possibile suicidio di qualche estremista. Si parlava spesso alla radio di persone che si erano fatte esplodere. Anch'io avevo sempre paura.

Le donne in Afghanistan potevano uscire solamente con l'accompagnamento di un uomo di famiglia. Oltre a questo c'era un'altra cosa che mi era imposta all'uscita: il burqa. Mia mamma sbuffava sempre quando doveva indossarlo. Era ingombrante ed era come una specie di scudo. Molti amici di papà erano d'accordo con queste cose, dicevano che era per proteggere la donna. Inoltre dicevano che le donne dovevano badare alla casa e ai figli, che non servivano ad altro. Mio padre diradò molto gli incontri con loro. Anche se molte delle leggi restrittive riguardavano le donne, pure gli uomini dovevano fare determinate cose. Dovevano portare la barba lunga, un turbante in testa, dovevano andare ogni mattino in moschea, a pregare Allah.

La mia stanza preferita era quella dove mio padre teneva la sua biblioteca, piena di libri ed encyclopedie. Il mio libro preferito era quello sulle leggende dell'Afghanistan, l'avrò letto un milione di volte. Spesso passavo giornate intere in quella stanza. Come quel giorno quando mio padre, mia madre e mio fratello erano andati a comprare il pane e non tornarono più. In un attimo la mia vita era cambiata. Era già notte e io li aspettavo ancora... iniziavo a preoccuparmi

sul serio. Quella notte non chiusi occhio. Non potevo uscire di casa, così stavo incollata alla finestra, sperando di vederli tornare, ma niente. Quella notte ero in preda alla disperazione. All'alba non ce la feci più e mi addormentai, ma quel mattino la mia vicina di casa Fatima, mi disse che i miei genitori non sarebbero più tornati. In quel momento il mondo mi crollò addosso.

Cos'avrei fatto ora? Da chi sarei potuta andare? Ero sola. Avevo così tanta paura. Ero triste. Piansi molto, non mi ricordo esattamente quanto, ma so solo che quando mi calmavo e quando ripensavo nuovamente a loro non riuscivo a trattenere le lacrime, che scendevano da sole. Rimasi in quella casa per giorni, fino a quando alcuni parenti di mio padre non vennero a sapere della sua morte.

Stavo nella stanza della biblioteca, quando sentii dei passi, era Tareq, il cugino di papà.

-Ciao... mi dispiace... – mi disse chinando il capo. Io non lo conoscevo a essere sincera. Potevo solo supporre che fosse venuto per me. Ma non sapevo altro... Mi avrebbe fatta sposare? Era la cosa della quale avevo più paura in assoluto. Molte mie amiche si sono sposate l'anno scorso. Mia madre diceva sempre che non mi avrebbe lasciato sposare un uomo che non amavo e che non conoscevo... mio padre era d'accordo. Ora non ne avevo più la certezza.

- Aisha... vieni a stare da noi ora... su... preparati e mettiti il burqa – io mi alzai dal pavimento e mi diressi nella mia stanza... raccolsi tutto, presi anche una foto di famiglia, il libro sulle leggende dell'Afghanistan e la catenina d'oro che mi aveva regalato mia madre. Ero di nuovo sul punto di piangere...

-Sei pronta? – chiese facendomi un sorriso.

-Sì – gli risposi.

Cinque minuti dopo varcai la soglia della casa dove ero al sicuro e dove ero certa che non mi sarebbe potuto accadere nulla di male. Era una giornata soleggiata. Come tutte le altre del resto, ma il mio umore non migliorava. Il mio cuore batteva molto velocemente. Dove mi avrebbe portata? È a Kabul la sua famiglia? O una sua famiglia non ce l'ha? Davanti all'uscita del giardino si trovava un'automobile... alle donne era proibito guidare qualunque tipo di mezzo di trasporto.

Entrammo nell'automobile e partimmo. Il viaggio era lungo, e devo ammettere che non era affatto piacevole. Usciti da Kabul le strade asfaltate non c'erano più... era tutto terra e ghiaia. Passarono ore e ore... ma alla fine giungemmo in un villaggio. Le case stavano a malapena in piedi...

Scesi dalla macchina entrammo in una casa, dove c'era una donna in un burqa nero... non riuscivo a vederle nemmeno gli occhi. Non riuscivo a capire

il perché del burqa in casa. Tareq non la degnò nemmeno di uno sguardo. Mi faceva un effetto strano, perché mio padrenon era capace diprendere una decisione senza l'opinione di mia madre, le faceva molte coccole e ridevano sempre insieme. Si dissero qualcosa che io non capii... pensofosse una lingua del villaggio. In Afghanistan quasi ogni villaggio aveva una propria lingua.

La casa non aveva niente a che vedere con la mia, dovevano essere molto poveri perché non avevano la luce in casa e perché l'arredamento era quasi completamente di plastica, oltre al fatto che non c'era un pavimento, ma terra. Quando pioveva ci doveva essere molto fango dentro.

-Aisha... questa è Selma... la mia terza moglie, fra un po' arriveranno le altre e i miei figli-

Non sapevo che dire.

Passò una settimana, ne passarono due, un mese, tre mesi. Era difficile per me vivere così. Anche se stando a Kabul non avevo diritti, c'era qualcuno che mi voleva bene. Potevo solo fantasticare com'era la vita delle ragazze europee o americane. Comunque... in casa ultimamente si parlava spesso di un viaggio... anzi no... di un trasloco. Tareq non poteva più tenere al sicuro i propri sei figli... le figlie le aveva portate in un orfanotrofio. Mi ricordo ancora come piangevano mentre la loro madre se ne andava. Tareq voleva trasferirsi in Inghilterra... ma era lontana. Ci aveva pensato molto, e aveva deciso che saremmo partiti.

La nostra partenza comportava una serie di problemi. Nessuno ci avrebbe dato i documenti necessari per andare via da quell'inferno, la nostra auto era troppo piccola per tutti. Sulle frontiere stavano i soldati che facevano la guardia. Avevo costantemente paura. Quando ci pensavo il cuore mi batteva fortissimo. Tareq aveva scoperto che c'era un'autobus che trasportava le persone dall'Afghanistan all'Iran, però l'autista non ci poteva garantire niente. L'autobus poteva cedere e noi potevamo rimanere in mezzo alla strada dove non passavano automobili per giorni e dove non c'era acqua potabile. Essendo consapevoli di questo, ma anche del fatto che non potevamo rimanere lì, partimmo con quell'autobus che ci avrebbe portati alla „libertà”. Era scomodissimo, puzzava di vomito, era tremendo. Non ci fermammo per tre giorni e l'acqua cominciava a scarseggiare. Il terzo giorno eravamo al confine con l'Iran. I soldati ci fecero passare dopo che avemmo pagato un'altra somma enorme. Non avendo i soldi molti dei passeggeri rimasero a terra. Qualche minuto dopo eravamo in Iran, un passo più vicini all'Europa. Quando varcammo il confine tutti fummo sollevati e felici.

Non ci fermammo in Iran, decidemmo che meno tempo perdevamo, più possibilità c'era di arrivare sani e salvi in Europa e poi a Londra da un amico di Tareq. Nella mia bottiglietta d'acqua rimanevano un paio di gocce.

Dopo molti giorni ci trovammo in Siria, dove c'era in atto la guerra civile. Avevamo molta paura. Ho visto molti ragazzi più piccoli di me tenere in mano un fucile. Era questa la realtà che le persone in questi paesi dovevano vivere? Mia madre mi raccontava di molti suoi viaggi in Europa, dove la gente poteva camminare liberamente per le strade, dove i bambini dovevano assolutamente andare a scuola. Perché io questo diritto non lo potevo avere?

In Siria passammo per moltissime città ridotte in macerie. Ebbi un nodo alla gola per tutto il tempo. Dopo quattro giorni di viaggio giungemmo ad Aleppo, passammo il confine ed entrammo in Turchia. Lì già si respirava un'aria diversa. Tutto era molto più tranquillo. Ci avevano accolti in un campo di accoglienza e ci avevano dato acqua e un po' di cibo in scatola, che avevamo messo nello zaino. Avevo freddo... tutti avevano freddo, ma la stanchezza prese il sopravvento e tutti ci addormentammo. La mattina seguente partimmo per Istanbul, dove arrivammo senza intoppi. Una piccola fascia di mare ci divideva dall'Europa. In riva c'erano molti canotti e gommoni che ci avrebbero portato dall'altra parte.

Non ero mai salita prima su un gommone, avevo paura. Non sapevo nuotare. Aspettammo lì qualche giorno e poi ci dissero che dovevamo pagare per salirci. Tareq decise di vendere il suo orologio d'oro e io vendetti la catenina d'oro di mia madre. Avevo i soldi... ora bastava salire su uno di quei gommoni poco sicuri e saremmo stati salvi in Europa.

Il viaggio via mare mi sembrò infinito... avevo paura che la barca si rovesciasse... c'erano molte onde e c'era un vento fortissimo. Io stavo in silenzio e pregavo. Pregavo Allah di tirarci fuori da quella situazione.

Arrivati in Grecia le forze armate ci perquisirono e ci portarono al campo d'accoglienza di Idomeni. Lungo la strada vidi molte ragazze della mia età camminare liberamente per le strade, ridendo e chiaccherando. Non si dovevano nascondere i capelli, la faccia e il resto del corpo, sotto una lunga veste nera. Gli uomini passavano vicino a loro normalmente, qualcuno di loro le salutava arrossendo. Era una realtà che mi incuriosiva e mi faceva paura. Ero abituata a dover camminare con il volto coperto, ma ora nessuno mi avrebbe imposto nulla... ma quasi dimenticavo... io non ero ancora completamente libera... io mi trovavo ancora con la stessa gente del mio paese. Con molti uomini che avrebbero considerato questo un affronto all'Islam.

A Idomeni c'erano circa quarantamila persone. Al giorno ne facevano passare milleduecento, e di questi solamente quelli che avevano i documenti in regola e che provenivano dalle zone che erano ufficialmente in guerra. Noi non eravamo in questa categoria di persone.

Cos'avremmo fatto? Io volevo iniziare una vita dove sarei stata tranquilla e felice. Una vita dove sarei potuta andare finalmente a scuola. Volevo diventare medico, un giorno. Ma ogni minuto in più, passato in quel posto, mi tratteneva dal realizzarlo. Ogni giorno andavo ad aiutare i medici che lavoravano a Idomeni, e li guardavo curare i bambini e le persone anziane. Non facevano differenza tra uomini e donne. Per loro era sempre un essere umano che aveva bisogno e diritto a quelle cure.

Un giorno vorrei diventare come loro. Un giorno... quando sarò lontana da qui.

Passarono due mesi, tre mesi... noi eravamo ancora lì. A quel punto ci dissero di ritornare da dove eravamo venuti perché venivano accettate solo le persone provenienti da zone di guerra. Non potevamo andare avanti ma non potevamo nemmeno ritornare a Kabul. Lì non avevo più nessuno e la situazione era difficile. Era pericoloso viverci... un esempio ne era la mia famiglia. Essere donna in Afghanistan era un battaglia persa in partenza.

Ora mi trovo sulla terra di nessuno. E l'unica cosa rimasta da fare è aspettare e sperare.

Tornare in Afghanistan significava perdere nuovamente i miei diritti e i miei sogni. Andarsene da qui significava riceverli per la prima volta nella mia vita. In Inghilterra avrei potuto studiare e smettere di immaginare. Lì avrei potuto vivere una vita normale, bella e sicura.

Ma cosa fare ora? Sono bloccata qui a tempo indeterminato. Come mi integrerò una volta arrivata a destinazione? Mi accetteranno davvero per quello che sono? Avrò il diritto di sposarmi per amore? Avrò il diritto di guidare una bici? Potrò uscire senza un accompagnatore? Potrò portare in testa un berretto, indossare dei jeans e una maglietta al posto del burqa?

Quando sono nata i miei genitori hanno deciso di darmi il nome AISHA, significa VITA. Avevano voluto per me una vita e questa vita io ho intenzione di viverla.

Karla Sorčić

Talijanska osnovna škola – Scuola elementare italiana
„Bernardo Parentin”, Poreč, 8. razred

Mentorica: Ester Grubica, prof.

Nagrađeni rad, kategorija: osnovna škola – talijanski jezik

Dora Hrelja, 2. razred,
Srednja škola Mate Balote, Poreč

Nebo ga je srušilo

Neću pisati liriku, Euterpo! Ne dam ti epa, Kaliopo! Za mene nema *TUM PECCET*, od sada pa nadalje! I nisu mi dale i dalje o njemu pisati. Zavijala sam kao ljuta sirena što poznaje sve uzvišeno, osim tog jednog anđela. I muze mi vraćale perima koja ne pišu, zgužvanim papirima, nedostatkom sreće jer sam ga smatrala savršenijim od svih njih zajedno. Ako neću o njemu, neću ni o vama! Vraćala sam glasom koji je udarao u dvostruko staklo i gubio se u vakuumu. Svaki put kada sam ga pogledala, u prolazu uhvatila čežnjom, mozak bi mi stao, zablokirao se. Niti jedna rečenica ne bi zazvonila kao što to inače biva. O toliko toga bih mogla raspravljati s njim. Oko toliko mišljenja bismo se mogli posvađati, sudsariti, poistovjetiti. Nisam prvi put ovdje, na ovoj zemlji. Znam da mi je duša starija za nekoliko nula. Ne dolazimo s istih mjesta, iz istih oblaka. Znam da sam se rodila između zidova starih, sad već srušenih kula. Negdje daleko, negdje u nekom nepoznatom kutu univerzuma. I znam da nas oboje to povezuje. Instinkti, umjerenost, suzdržanost, strah, procjena, igra, vatra, led, uzde, progon.

Srce nam je u mladom tijelu pod utjecajem stare duše naučeno voljeti, ne zaljubljivati se. On uzima dušu, voli, guši, opsesivno drži za sebe. Ja tijelo i krv ne dam nikome. Trpim bol i gušim pritisak vlastitim rukama. I svaki put osjećaje pospremim u kutijicu koju mi je otac donio iz Krakova. Čvrsto je zaključavam i puštam neka krcka na mjesecjevoj svjetlosti. Svidjelo bi mu se to. Kupati srce i krila na mjesecini. Vidjeti kako se ispod nje, ni meni, ni njemu, duša ne mijenja, kao nekima. Ostaje ista. Iskrena. Oduvijek sam voljela mjesec. Ima nešto magično u njemu. Mistično i, za mene, potpuno normalno. Volim razgovarati s njim. I sa starim hrastom ispred kuće. Oboje su sjetni i dosta sentimentalni pa ih lagano gricka nostalgija. Vjerojatno razmišljaju isto kao i ja. Kao i on. I ovo će stoljeće proći. Novo će doći. Ožiljci će na zapešću izblijedjeti i otopiti se u novu preplanulu put na drugom kraju svijeta, a oni na srcu će ostati i sa mnom još mnogo puta ostarjeti. Stojim kod toga da dušu nikada ne ubije starost, nego je dokrajći bol koju nosi sa sobom, samelje je i zdrobi količina uspomena i sjećanja. Da nestane kako je i došla. Stopi se s oblacima i nevidljivim molekulama kisika, pretvori se u kišu od tuge jer se ne može sjetiti nekih uspomena za koje zna da su tamo. Ja još nisam na tom stupnju starosti. On jest. On zna. Vidi. Čuje. Razmišlja. Vrag ljut, Bog srdit,

prebacuju ga iz pakla u raj jer ni jednom nije dobar. Prevelika konkurenčija. Moć. Adaptacija. Pravo po krvi na prijestolje. Zanimljiv je. Mjeseče, dovedi mi ga.

Tako sam željela pisati o njemu. Zamijeniti tintu krvlju, samo da se predam tim riječima. Da pokažem svijetu iz kojeg sam ja, i onome iz kojeg on dolazi, da zaslužujem više nego samo ga viđati u prolazu. U prolazu se ne vidi pad, perje koje se razletjelo pri udarcu o grubi asfalt. Ne vidi se nebo koje ga je srušilo, niti ljubomora arkanđela na vjerojatno slučajno stvoreno savršenstvo. Vide se samo čista krila, zaglađena i uvijek spremna za let. Za odlazak negdje drugdje. U prolazu se ne vidi da je naviknut na selidbu, bijeg i skrivanje od onih koji ga ne razumiju. Vidi se samo snaga mišića pod košuljom, ne ona snaga uma i razboritost. Ne vidi se ni navikavanje na ljudski svijet. Ne vidi se pjena od piva koju je obrisao s kutova usana kada je neki dan otisao s prijateljima „zapaliti jednu”. Ne vidi se ni mačka koja ga je ogrebla kada ju je prvi puta podigao u naručje. Možda samo pod rukavom preostali ožiljci ili možda zbarka mačjih dlaka na odjeći. Ne vidi se sedamnaest ljudskih godina u džepu tamnih traperica. Ne vidi se ni da on za traperice koristi naziv farmerke. I ne vidi se da ga nije briga što su farmerke zapravo svjetlijiji traper. U prolazu se vidi samo andeoski osmijeh. Ne vidi se je li ljevak ili dešnjak jer obje ruke drži skrivene u džepovima. Ne vidi se strast za pomicanjem granica. U prolazu se jedino može naslutiti vatra i ambicija po stavu i hodu. U prolazu se vidi samo taj pogled ispod dugih trepavica. Dubok i taman. Zaleden i hladan. Opasan i vatren. Ugašen i samo jedanput svladan. Nebo ga je srušilo, perje se razletjelo. Nebo je sijevnulo, napravilo je pogrešku. Mjeseče, dovedi mi ga.

Dovedi arkanđela pjesniku i pusti da ih zemlja zajedno proguta i nebo ponovo sruši.

Dora Hrelja

Srednja škola „Mate Balota”, Poreč, 2. razred jezične gimnazije

Mentorica: Anči Ritossa Blažević, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: srednja škola – hrvatski jezik

Sara Jurilj, 8. razred;
Osnovna škola Tar-Vabriga, Poreč

Sara Flego, 6. razred;
Osnovna škola Tar-Vanrija, Poreč

Noćni prizori

Dan polako blijedi. Sunce kao da se skriva tražeći spokoj i mirnoću. Izgleda kao umorno, zaplakano oko. Nebo se topi u tim neumornim napadima tame i tmine. Počinje živahna mirnoća. Sve živo vapi za snom i oslobođenjem od napetih događaja užurbanog dana. Počinje noć.

Nad Zemlju stupa novi nadzornik, Mjesec. Iako manji od zvijezda, on je njihov voditelj te se ističe u važnosti. Taj veličanstveni nebeski skup pokazuje čovjekovu slabost i malenkost. Ulična su svjetla s njima neusporediva te se čovjek često zatekne kako neprestano gleda u nebo. Zbog čega? Čovjek se toliko boji noći da neprestano traži svjetlo. Sva priroda i životinje pokorile su se toj nadnaravnoj sili. Noć ih tako umiruje i obuzima, smiruje. Noć tako ukroćuje prirodu te ponižava život. Međutim, čovjek ne shvaća tminu i bezdan. Njemu je u noći zemlja mulj, nedostižnost vida, bezdan, a priroda čudovište. Tada sam čovjek stvara strah i u tim zasjenjenim stablima, skrivenim životinjama te tihom lišću, vidi prijetnju. Zapravo, sve ga to doziva, svi šumovi, zvukovi zrikavaca ili vjetra, gorostasna stabla, gorja i nizine. Sve ga to doziva i poziva na spokoj pa se on, napoljetku, i sam prepušta noći.

Noć je kao mudri starac sit života, ili vitka djeva ogorčena i odlučna. Ona pokazuje čovjeku, svima nama, koliko smo maleni i nemoćni i ništa ne shvaćamo ako to ujedno i ne kontroliramo. Noć je tmina, bezdan, kraj, početak i mudrost. Ona ima svoja svjetla i nije sasvim tamna. Noć ne shvaćamo i još dugo nećemo jer smo mladi, kao dan.

Dan se čini samo kao dijete noći koja ga neprestano rađa i jede.

Adrian Zbašnik

Srednja škola „Mate Balota“, Poreč, 1. razred jezične gimnazije

Mentorica: Snježana Radetić, prof.

Pohvaljeni rad, kategorija: srednja škola – hrvatski jezik

Marija Gebert, 3. razred;
Škola za umjetnost, dizajn,
grafiku i odjeću, Zabok

ZABOK

*I meni se učini da pod tim
beskrajnjim i tako moćnim nebom
u toj noći bez zvijezda vidim sebe.
Ipak.*

Moderna vremena – ili si *in* ili *out*

Zvonile je. Napokon! Brže. Gas! Bežime iz učionice, jeni prek drugih, dok nam vučiteljica nije stigla zadati zadaču. Na hodniku je gužva. Vlječeme se kak megle. Svi puščaju neku muziku na mobitelima. Galama je preeevelika. Čuje se same kakofonija otrprilike dviesto ljudi, koji se spominaju h iste vrijeme. Pa ja bum ogluhnul od tulike galame po ciele dane...

Vane je tiše. Čujem i vlastite misli. Čakamo autobus. Tople je pa nam se neda noriti, ovaj put. Umesto toga, posedavamo po hladu i poslušamo muziku. Zoki i ja *heavy metal*. Valjda sme jedini h ciele škole! Većina posluša same *pop* ili *narodnjake*. Ali ima i onih koji se strašne trudiju biti *face* i popularni h društvu. Mislim si kak oni svojim ponašanjem ne odražavaju sebe, nek one kej *mainstreamediji* zoveju *in* i *trendi*.

Kesnieje taj dan, kad sam zgotovil su zadaču i vučenje, isel sam jeno vuru, vuru i pol igrat igrice. Onda mi je i te dosadile. Na fejsu još furt nema nič novoga. Uglavnom pucke tere si slikaju onak ispupčene vusnice uz bezvezne stihove bezveznih pesmi. Normalne da takve slike imaju po par stotina lajkova (mene i dalje nije jasne zake?!), a to je na kraju kraje i cilj toga naslikavanja, koje cieli sviet pompozne zove *selfie*. Mah, bolje mi je da idem spat...

Taman se okrećem na drugu stran, kad čujem komešanje h kuhinje. Budim se z osjećajem da me nehči čekičem bublje po glave. H polusnu pritišćem posteljinu i vanjkuše k sebi. Vidim da mi se san ne vrača na oči i kak dolazim k sviesti, počinjem *kužiti* kaj me je zbudile... Sestra je navinula neku elektronsku muziku s preveč basa. *Afrika-paprika* u jedanaest h jutre. H subotu! Ona stvarne nije normalna. A kad bi se ja, molim liepo, trebal naspati?! Dok sam se zvljekel s kreveta i dovljekel do njejne sobe, čul sam same djeliće stihova. *Dođe neki lik z bocom rakije, raaakije, ajeee, ale...* Ha?!

Zbunjen sam. Pa da, to več svira neki drugi *veliki hit*. A ona tuli na sav glas. Kad god speljava takve gluposti, mam mi pada mrak na oči. I tak, zaredali se *hitovi*. Se bolje od boljšega! *Zavela me Ana, Anaaaa, kooo marihuanaaaa...* Hgasil sam liniju! Se razme, odma je počela namatati kak je to njezina soba, njezina linija, njezina stvar; ona tuj more kaj hoče, bla, bla, bla... Niti ju ne poslušam. Čak mi je i smiešna. Zgasil sam se. Baš je ispale kak da gledim niemi film. Ona se peni, maše z rukami i stupa tuj oko mene. Sva se zajapuila. Na purana podsieča...

Kad je napokon htihnula i krenula me tužiti mame, zaustavil sam ju i pital da e zna ona opče o čemu je ta pesma. Rekla mi je: „Kaj, baba se zove Ana Marihuana, genijalec, o čem bi bila?” E sad mi je zbilja pal mrak na oči! Još k tome, h zadnje vrieme, počela je kopierati sve one naše *celebrytije* i ostale *instant-zviezde*. Tonu šminke bi dela na se, jemput prekratki šos i takve kerefieke. Sva sreča pa joj mama ne dozvoljava takve *ispade*. Osobno, teške mi je prihvatići da mi se sestra hgleda h takve ljude! No, to me same zmislike na neki dah h škole...

Bili sme se na satu baš o tomu spominali: *Kaj bume h životu i gdo nam je uzor?* H prvom dielu sata, dok sme se spominali kaj bume, sve je bile još ok. Ali kad sme krenuli na idole, e onda se je prava kaša zakuhala. Svi su šteli dokazati da je njihova osoba najbolja, a največ su se isteknuli Džeki i Štefek. Džeki se fura na nekoga bodibildera, a Štefek na Teslu, Einsteina i tu ekipu... Mislim da do toga dana nisam primjećival kolike sme zapravo različiti, a opet tak slični. Uglavnom, najprije je Štefek istaknul da je najbitnije h životu pamet – to kaj imaju njegovi uzori. Kaj se mene tiče, pamet je jake bitna, ali to ili imaš ili nemaš. Nemreš baš neke pune utjecati na to, ali se nemreš niti zvlačiti na to. Onda je Džeki krenul h protunapad. Da je h pitanju nego drugi, a ne Džeki i Štefek, vjerojatne nebi bile nič, ali oni dva se nikad nisu baš imeli radi. On veli da je bitne, kao prvo: kak izgledaš, i kao drugo: kolko love imaš. Naravno, svi su brze postali hude moralno osvešteni i načelni, pa

su mu rekli da nije tak. Ali nažalost, tak je. Džeki ima praf. Denes nije već bitne kolike znaš i kaj moreš. Bitne je same kak si obliečen i kolike penez imaš. I možda to niko nikomu ne govori h lice, ali iza leđa svi jako voliju komentirati takve stvari. I to ne baš pozitivne. I svi koji su Džekija poklopili to znaju. Same im se ne dopada to da je nehći na glas povedal kakvi su. I on skup z njimi. Plitki su. Licemjerni su. Ne svi, ali većina. A manjini koja nije, saka čast. O većini dosti govori to da su im uzori pevačice koje su se proslavile jer su stale poluobliečene pred kameru. O samem popievanju, sasvim suvišne je ikaj komentierati. Kaj se pak muškoga diela tiče, oni su kak i Džekica. Neki bodibilderi i pevači teri same hude kuneju, svak čas se negde zblamiraju ili pak redaju afere, sad z ovu, sad z onu. A sve to same radi publiciteta. Ali ok. Sve to prolazi do određene točke, ali kaj je preveč je zbiljam preveč.

Sad bi se Štefek i Džeki počeli svaditi, ma kaj svaditi, pa pojeli bi jen drugoga. Atmosfera je došla do usijanja. Štefek se zacrvnenel i oči je izbuljil, a Džeki se je cieli nakostriešil. Dobre da je učiteljica bila tam, pa ih je razdvojila, da nisam moral ja intervenirati... Pa kaj mislite, da sam se ja hmiešal, ne bi od njih nič ostale. Poslje ovoga incidenta jedva sam k sebi došel, a moja uvažena sestra je došpancerala do mene i hladne izjavila da joj sutra popoldan dolazi neka pajdašica na druženje. Nič, idem obaviti psihičke pripreme. Trebale mi buju...

Došla je prijateljica. Tak su se izljubile i izgrlile ko da se nisu deset ljet vidle, i još dvaput tulike nebuju. Ali ko sam ja da sudim... Zaprl sam se h svoju sobu, i navil muziku, ali još furt čujem ove dvije i njihove najnovije hitove. Čudi me da šajbe još nisu opale naklu. I tak, gledim ja svoje posle kad mi najemput gospodica sestra bane h sobu i počne zijati da kaj si ja mislim, ja nju mrzim, ja nju sramotim i tak dalje i tak dalje. Normalne, nemam никакve šanse da dojdem do rieči, pa moram čakati da predstava prestane. No, kad sam i ja napokon došel do rieči da pitam o čemu je rieč, rekla mi je: „To piljenje kej tuj navijaš”, i pokazala na liniju. Znači, moja muzika nju sramoti pred njezinom prijateljicom. Preterivanje. Tipično za nju. „Kao prvo, pucket draga, ja sam tuj stareši. Kao drugo, ove je moja soba, moja linija, moja stvar. Zvuči poznato?! I kao treće i najvažnije, meni opće nije bitno kaj ti ili twoje prijeteljice mislite o meni ili mojoj muziki.” Onda me je par sekundi bledie gledela, pa zišla van ko da ništa nije bile. Iskreno, ne znam kak da se osječam

radi toga. Čudne je te. I žalosne. Ispada da ak ne poslušaš muziku teru su tam neki poznati i važni proglašili *in*, ti nisi *cool*. Ali nije tuj same u pitanju muzika. Odnosi se to na bile kaj h životu. Ak ne pratiš sva najnovija zbivanja i tračeve na *estradi*. Ak se ne oblačiš po najnovije mode. Ak ne koristiš naneve zmišljene uštogljene izraze. Ak u bilo kojem aspektu života odstupaš od tih komičnih *normi*, koje postavljaju samoprovani *celebrytiji*, odma si izopčen. Ne direktno, onda bi ljudi videli da se to događa. Sve to ide suptilno. Nema tuj da bi ti nekaj po svojem napravil.

Žalosne je te. Naše društvo danes je tak plitko i licemjerno. Ne govorim ja zdej da sam neki svetec. I ja sam ponekad plitek. Licemjeran. Ali trudim se ne biti. I svi bi se trebali truditi ne biti. Ak ja navijam za jen klub, a Miki za drugi, ne moram sad ja njega mrzeti. Moram poštivati njega i tu njegvu odluku. Iste tak, ne bi trebali obožavati ljude, pesme i ostalo same zate jer je tam nehči rekел da su popularne, nego same zate i isključivo jer nam se dopadaju. Bez obzira na sve, moramo poštivati i njihova mišljenja i ostati verni sebi. I točka.

David Podhraški

Osnovna škola Sveti Križ Začretje, 8. razred

Mentorica: Monika Šalec, mag. edu.

Mala nagrada Gjalski, 1. nagrada

Pavao Smolić, 7. razred;
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Bajka u bakinom vrtu

Na vrhu zelenog, pitomog brežuljka stajala je mala kućica, bijele fasade i crvenog krova. Okružena je bila prekrasnim cvjetnim vrtom. Mnoštvo prelijepoga cvijeća ponosno je uzdizalo svoju glavu prema suncu. Toplo sunce s neba smiješilo se cvijeću i uživalo u tome što se cvijeće nadmeće koje će mu se više svidjeti. Odmah pored drvene ograde rastu šarene perunike, pored njih lagano se na vjetriću njiše tisuće srčeka, potočnice su rasute po cijelom vrtu tako da je njihovo plavetnilo izgledalo kao da je samo vedro nebo palo u vrt. Pod prozorom kućice sramežljivo su pokazivale svoje pupove prekrasne crvene ruže. U jednom kutu vrta opojno je mirisao jorgovan, a u drugom bijeli jasmin privlačio je razne kukce. Ispod jasmina ležala je i ljenčarila, sunčajući se, bijela susjedova mačka. Istezala se uživajući na topolini, opijena slatkim mirisima vrta. Nije ni slutila da svaki njen pokret budno promatra mačak Sivko, kudrave sive dlake, koji se, trčeći za vrapčićem, našao na crvenom krovu kućice.

Sivko je bio pravi frajer, strah i trepet svim miševima, vrapcima, kosima i ostalim sitnim stanovnicima vrta i kuće. On je ovdje provodio zakon, dakako zakon koji je sam napisao. Često bi, skačući za pljenom, ozbiljno povrijedio neki od cvjetova. Srčeko se jednom rasplakalo od bola kad je Sivko, nepažnjom, skačući za mišem, odlomio mu ionako tešku granu prepunu cvjetova. Jurio je često glavom bez obzira, lamao stabljike perunika, gazio potočnice, penjaо se po jorgovanu, a svoje kandže najradije bi oštrio na jasminu. Nikad nije imao vremena reći cvijeću oprosti i nikada nije stigao s njim porazgovarati. Cvijeće mu je najprije na tome zamjeralo, a kasnije je naučilo ignorirati ga. Sivko nije bio omiljen u vrtu, a volio je biti glavni. Sad, kad je ugledao Bjelkicu micu kako se sunča, kao da je proživio udar groma. Očarano je gledao u nju ne mogavši se ni pomaknuti. Prošlo je dosta vremena dok se nije sabrao. Znao je da je zaljubljen, morao joj je nekako prići. Dok je smišljao neki dlač ulet, tik pred nosom proleti mu jedan vrabac, za njim i drugi. Ne mogavši se kontrolirati, Sivko skoči za njim. Pljas.....!!!

Pao je s krova direktno na Bjelkicu. Mijaaaauuuu!!! Hitro odskoči prestravljeni mica. „Što je to bilo?” upita ona. „Ja... ovaj oprosti, nisam htio, samo sam....” Sivko je bio toliko zbumen da nije mogao ni govoriti. Upravo je razmišljao kako da joj priđe i evo ga, sad je tu pored nje. On takav frajer, a sad nema ni riječi. Srce mu je strašno lupalo i od te buke, a djelomice i od pada, vrtjelo mu se u glavi. Poželio je da se zemlja otvori, čak je pomislio da

pobjegne prije nego li se razide prašina koju je podigao padajući s krova. „Bezobraznik jedan, što si ti umišljaš, prljavko, kako se usuđuješ...” , vikala je Bjelkica ljuto. Sivko je samo tupo buljio u nju bez riječi. Kad se mica okrenula i htjela otići, Sivko je znao da mora odmah nešto poduzeti, ali sad ne smije pogriješiti. Hitro je skočio do perunika. „Molim te, perunko, dozvoli da joj poklonim jedan tvoj cvijet, mora shvatiti da sam dobar, da nisam prosti, prljavi grubijan.” Perunka ga pogleda, samo se lagano podsmjehne i svisoka mu kaže: „Da, sad bismo i mi bile dobre? Nikad do sada nisi nas ni primjećivao, lamao si naše stablike i nije te bilo briga. Ne, prijatelju, ne dopuštam ti da Bjelkici daruješ moj cvijet.” Sivko, kakav je već bio nagao, nije nastavio nagovarati perunku, nego hitro otrči do srčeka. „Tako je, to je ono pravo!” pomisli. „Ja njoj ovo cvjetno srce, a ona meni svoje srce i oprost.” „A ne, nećeš”, najednom poviće srčeko, koje je vidjelo da je mačak u nevolji i pročitalo njegove misli. „Koliko puta si grubo skočio na mene i potrgao mi grane, nezahvalniče jedan, kako ti uopće pada na pamet misao da ti ja dadnem svoje cvjetove da se njima iskupljuješ. Briši!” Mačak, sad već pomalo nesigurno, odjuri do jorgovana, milo ga pogleda i prije nego je uspio zaustiti, jorgovan samo oštrosno odmahnu svim svojim predivnim, mirišljavim cvjetovima. „Opet ništa”, pomisli mačak, „imam još tako malo vremena, a nijedan cvijet mi ne želi pomoći. Ako ne uspijem nabaviti cvijet prije nego Bjelkica preskoči ogradu, zauvijek sam je izgubio.” Ne gubeći vrijeme, vođen prekrasnim mirisom jasmina, ode do njega. Sad već bez imalo samopouzdanja, pognute glave obrati se jasminu. „Znam da ni tebi nisam bio najbolji prijatelj, često sam na tebi oštiro kandže, no bi li mi svejedno dao jedan cvijet da se iskupim kod Bjelkice?” Jasmin ga pogleda, blago se osmjejhnu i kad je već Sivko pomislio da je ovaj put uspio, začuje glas. „Ne, prijatelju, koliko sam te puta molio da na meni ne oštiriš kandže, to me jako boli i da mi rane krvare. I da samo znaš, Bjelkica je i prije dolazila ovamo i sunčala se poda mnom, samo ti nikad nisi imao vremena primijetiti je jer si stalno u nekom svom filmu, a ona je fina dama i često mi je lizala rane koje su mi nanijele tvoje kandže. Ako je misliš osvojiti, morat ćeš pustiti malo krvi. A sad odlazi.” Sivku se svijet srušio, bacio je brzi pogled na Bjelkicu, kad je primijetio da je ona nadomak plotu, sav je protrnuo. Potrčao je za njom želeći je zaustaviti bez cvijeća. No kako je bio prilično nespretan, zapleo se u ružin trn. Izbo je šape, oderao njušku, još jače raščupao krvno i još jednom

tog dana tresnuo na pod. „Mijjjaaauuuu”..... zajaukao je tužno, više od osjećaja nemoći nego od bola. „Oprostite, moje biljke, sada vidim koliko sam bio zao prema vama, molim vas, pomozite mi da zaustavim ovu ljepoticu prije nego je zauvijek izgubim. Molim vas, pomozite.” Kad je to izrekao, kao da je rekao neku čarobnu riječ. Ruža se sama ponudila i dala mu svoj najljepši pupoljak da pokuša zaustaviti Bjelkicu. Otrčao je što su ga noge nosile i stigao do Bjelkice taman kad se ova spremala preskočiti plot. „Stani,” viknuo je „oprosti, molim te, ono prije nije bilo namjerno, slučajno sam pao s krova baš na tebe. Izvoli!” Pružao joj je crvenu ružu. Bjelkica je bila začuđena, nije očekivala tako romantičnu gestu od tako drskog mačka. Pogledala ga je nijemo, a onda prasnula u smijeh. To je bila reakcija koju Sivko svakako nije očekivao. „Zašto li se samo smije, ne sviđa li joj se moja ruža?” mislio je mačak. „O beno, pa ti si sav krvav,” napokon je prozborila. „Je li ova ruža crvena od tvoje krvi ili mi njome želiš izraziti ljubav?” pitala je. „Volim te, Bjelkice, i ne želim da već odeš. Druži se malo sa mnom”, molio je Sivko. „Oprat ću se i dotjerati pa da te večeras izvedem da zajedno gledamo zvijezde, naravno, ako se slažeš?” Mačak je slušao svoje srce kako tuče i iščekivao njen odgovor. Činilo mu se kao da je prošla vječnost prije nego je odgovorila. „Hm, stvarno si čudan mačak, sviđa mi se što si romantičan, zbog toga prihvataš tvoj poziv, naravno, ako ne zaboravim doći večeras.” Mica je potom mazno zatreptala očima, odmahnula repom i skočila na ogradu.

Sivko je u nevjericu gledao za njom, no trgnuo se i naglo okrenuo biljkama u vrtu. „Molim vas, drage prijateljice, oprostite mi, molim, još jednom sve moje nestasluke i pomozite da se večeras vrati.” Bez nade gledao je u biljke, no onda začu sanjivi glas potočnice. „Oho, tko nam se to najednom opametio, naučio nekoliko čarobnih riječi? Sada ti stvarno moramo pomoci, ali najprije obećaj da ćeš od sad biti pažljiviji. Evo, uzmi i jedan moj cvijet, on ti znači NE ZABORAVI ME, tako neće moći reći da je zaboravila.” „Velika ti hvala, potočnice, nikad ti ovo neću zaboraviti, i obećajem da ću od sad pažiti na vas.” Rekavši to, otrči do ograde s cvjetom potočnice u ruci i dade joj ga rekavši: „Ovo je NE ZABORAVI ME, tako me nećeš zaboraviti i svakako ćeš doći.” Bjelkica uze cvijet, nasmiješi se te preskoči ogradu i ode.

Sivko je cijelog dana proveo u razgovoru s cvijećem iz vrta, doznao je svešta od njih o sebi i o njima. Saznao je da su mu pomogli samo zato jer je konično počeo moliti i upotrebljavati čarobne riječi OPROSTI i MOLIM. Na kraju je i zahvalio biljkama na pomoći i upotrijebio i čarobnu riječ HVALA. Biljke su mu zauzvrat pomogle da uredi svoje kuštravo krvno, zalijeći ogrebanii nos te čist i mirisan dočeka Bjelkicu kao što su se dogovorili.

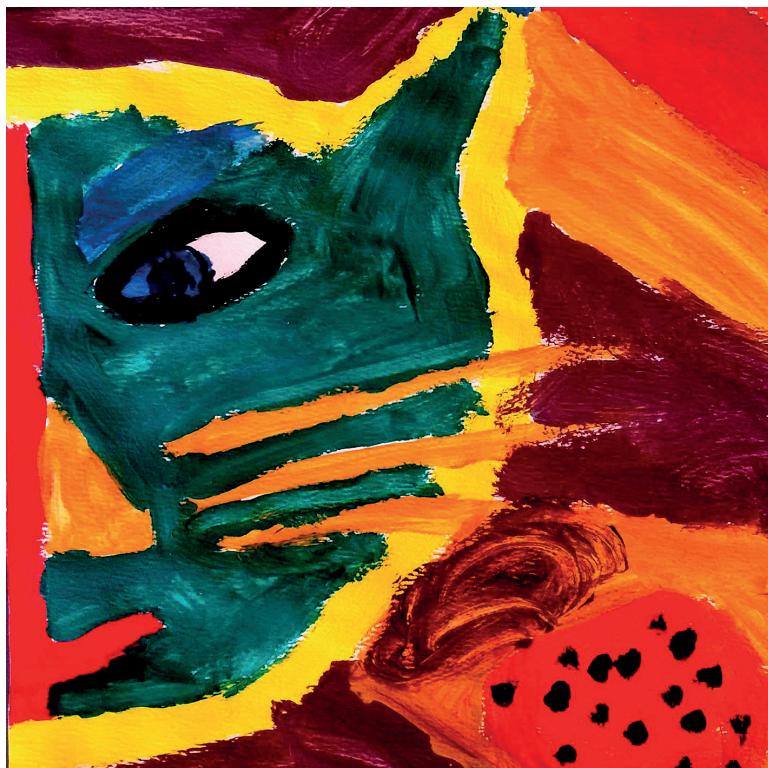
Čim je veo tame prekrio nebo, a zlaćani srp mjeseca smijenio sunce,
na nebū se upalilo bezbroj sjajnih zvijezda. Zagrljeni pod grmom jasmina
Bjelkica i Sivko, sav ušminkan i mirisan, zaljubljeno su brojili zvijezde i tiho
razgovarali da ne ometaju usnule biljke. Tko zna o čemu su tako povjerljivo
razgovarali i smijuljili se dugo u noć....

Nika Jagečić

Osnovna škola Oroslavje, 6. razred

Mentorica: Vesnica Kantoci

Mala nagrada Gjalski, 2. nagrada

Adrijana Hrastinski, 5. razred;
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Mama

Hrvatski jezik. Pišemo o osobi koju najviše volimo. Nova učiteljica, stari zadatak. Neistrošen. Vječan. Trebao bi biti svakodnevni.

Pišem o mami. Većina mojih prijatelja isto. Čini se da su sva djeca više privržena majci. Ipak, majka nam je darovala život. Pomaže nam ga graditi. Zapravo, mama nije tema za sastavak. Riječ „mama“ odupire se pravopisnim pravilima. To ne može biti opća imenica koju pišemo malim slovom. Ja bih je pisala velikim slovom, čak bih na početak stavila duplo M, izmisnila slovo za nju. Znam da će se većina samo nasmijati ovoj mojoj rečenici. Neka.

Moja mama je moj život i ne mogu zamisliti život bez nje. Ona je moje rame za plakanje, ona je moj osobni vozač, moja pronača i igraonica, moj savjetnik, sudac i advokat. Jednostavno, ona je cijela moja gramatika – svi moji glagoli, svi pridjevi i sve imenice, sva glagolska vremena. Bez nje moj jezik bio bi opustošen i ne bih mogla izreći ništa.

Htjela bih joj reći – hvala. Hvala što postojim.

Dilara Kušić

Osnovna škola Marija Bistrica, 7. razred

Mentorica: Melita Petriš Banovec

Mala nagrada Gjalski, 3. nagrada

Dominiko Kobeščak, 6. razred;
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Golman

„Njam”, promrmlja Karla i okrene se prema meni.

„Uspori”, upozorim ju i uzmem joj čokoladu iz ruke, ipak ju je ona meni kupila.

„Sve ćeš mi pojesti, kradljivice mala!” dodam još...

Karla i ja obožavamo čokoladu. Voćnu, mlijecnu, crnu, bijelu... Bilo kakvu, samo da je čokolada. „Bez čokolade nema života!” kažemo. Uvijek upozoravam Karlu da ćemo se udebljati, ali ona samo bubne: „Dobro, od sad krećem na dijetu. Izbjegavat ću sve stvari koje me debljaju. Vagu, ogledalo, slike.” I usput, Karla je moja najbolja prijateljica. Sve radimo zajedno. Sjedimo u klupi, igramo se, dopisujemo, šećemo i naravno, žderemo čokoladu, ma ne trebam vam to ni govoriti. Mi smo čokoladoholičarke, barem nas Karla tako zove. Ne znam je li to službeni naziv, a i ne zanima me. Naš dvanaestogodišnji život većinu se vremena vrti oko čokolade. Karla i ja upoznale smo se već davno, u vrtiću, kada mi je ponudila čokoladu. Od tada smo nerazdvojne. I evo nas u 7. razredu. Naravno, sad smo zrelije nego što smo bile u vrtiću, mnogo zrelije. Sad nas ne zanima toliko igranje igrica ili naše stare lutke kojih smo imale na tone, već dečki, škola i prijatelji. Znam da smo se promijenile kroz ove godine, ali naša čokoladica još uvijek nas vjerno spaja. Naše najmilije i najdraže mjesto u gradu je gradsko igralište. Bilo je to prije mjesec dana, ali sjećam se tog dana kao da je bio jučer. Bilo je sunčano. Karla i ja dogovorile smo se da se nađemo i prošećemo po gradu.

„Zvrrr!” oglasi se zvono na vratima. Ja na brzinu obujem svoje najljepše crne tenisice, popravim frizuru i nabacim tonu parfema. „Evo me!”, zavičem i u žurbi uzmem mobitel. Otvoram vrata, a ispred mene stoji Karla obućena u prekrasnu haljinu lijepo azurne boje. „Wow!”, začuđeno pogledima prijeđemo jedna po drugoj i odmah krenemo komentirati odjeću, kako to već djevojke i rade. Nakon našeg petnaestominutnog razgovora napokon krenemo u šetnju. Samo da se zna, mama nas je istjerala jer bi naš razgovor trajao mnogo duže. Korak po korak, minuta po minuti. Stigle smo do igrališta s kojeg već dopire miris svježe pokošene trave i lavande iz susjednog dvorišta. Pogledale smo jedna drugu i brzo otrčale do tribina pokušavajući pronaći što bolje mjesto za sjedenje. Sjedile smo tamo satima. Fotografirale smo se, cerekale... Odjednom na tribine doleti nogometna lopta, a Karla skoči od straha. Ja samo ostanem sjediti pokušavajući se smiriti,

pokušavajući ne pokazati svoj strah. Pogledom prijeđem prema igralištu i ugledam skupinu dječaka, zapravo njih četvoricu. Pokušavajući im vratiti loptu, oni me pozovu da s njima zaigram nogomet, zapravo da im budem golman. Ja da budem golman! Ne, ne može to tako, mislim volim ja nogomet, ali da budem golman dok dječaci „ciljaju“ prema meni, to je malo previše. Uz njihovo nagovaranje, tu je i bila Karla koja me svom snagom htjela odvući na teren. Na kraju su me nagovorili, ne znam ni sama kako. Ne bi mene Karlica bez razloga vukla na teren. Kad sam prišla bliže, prepoznala sam tu četvoricu, bili su to Danijel, Robi, Patrik i Mihael, dečko u kojeg je Karla ludo zaljubljena. Osmaši su pucali prema golu te se natjecali tko će zabiti više golova. Mogu vam reći da sam bila prilično dobra u ovome poslu. Dobro, neki golovi su mi bili suđeni, ali nitko nije savršen. Zar ne?

Dugo smo se zabavljali i smijali jedni drugima, bilo je nezaboravno. I onda se dogodila katastrofa, znate ono „sve što je lijepo kratko traje“. Mihael je punom snagom napucao loptu prema golu. Lopta je letjela prema meni, osjetila sam sitne trnce po tijelu, kao da mi nešto pokazuju. Zamahnula sam nogom toliko visoko da sam pala na zemlju. Što je još bolje, teren je bio svježe pokošen, ali ispred gola nije bilo previše trave, nego se cerilo smeđe mekano blato. I sada se čudim što nisam već ranije pala. Dečki su prasnuli u smijeh, jedan za drugim, ne bi oni meni pomogli da se izvučem iz kaljuže ni za živu glavu. Karla je dotrčala do mene i vukla me za ruke. „Jadne moje hlače“, kažem pomalo zabrinuto. „Ma nije to ništa!“ odgovori Karla. Na licu sam joj vidjela onaj njezin ljutit, pomalo smiješan pogled. Krenula je prema dečkima koji su se doslovno valjali od smijeha. „Pljas, pljas!“ odzvanjalo je po cijelom igralištu. Znate onu izreku „Tko se zadnji smije, najslade se smije“. Kad bolje razmislim, taj dan i nije završio toliko loše. Karla mi je kupila čokoladu i zajedno smo je smazale, dobro, većinu ona. Možda nisam tako dobar golman, ali imam najbolju prijateljicu na cijelom svijetu, nadam se da ona misli to i za mene. Najbolju prijateljicu s kojom ću uvijek moći podijeliti čokoladu! „Njam“, promrmlja Karla...

Iva Mikulec

Osnovna škola Ante Kovačića Zlatar, 7. razred

Mentorica: Nevenka Šušljeć

Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

Zašto volim pisati pjesme

Dok trčim prema školi, prisjećam se koliko sam si puta obećao da neću više ustrajati na „još samo pet minuta”, da će ustajati pola sata ranije i da će u miru pojesti doručak i krenuti u školu. Sve to ponavljam pet minuta prije početka nastave u polusnu, prazna želuca i tmurnog raspoloženja pokušavajući ne zakasniti na prvi sat. Ulazeći u školsko predvorje, otkrivam da sam zaboravio papuče i opremu za tjelesni što me ne čudi s obzirom na to kako stvari stoje. Prva dva školska sata nemojte očekivati da pokažem znakove života jer nadoknađujem propuštene sate sna. Tek negdje oko 3., 4. sata počnjem se (djelomično) uključivati u svijet oko sebe. Kada se napokon probudim i postanem spremna raditi i pratiti nastavu, školsko zvono zvoni za kraj 7. sata. Dolazim kući, torbu odbacujem što dalje od sebe i izvaljujem se na kauč. Čim počnem tonuti u san, sjetim se da mi za 3 minute počinje satisgitar.

I onda opet ista stvar. Pet minuta kasnije ulazim u učionicu ispričavajući se profesoru i opravdavajući se nekom isprikom koju smisljam dok ju izgovaram. Kada sat napokon završi, krećem na *solfeggio*. Na satu je uvijek dobra atmosfera što mi znatno popravi raspoloženje, no, ne zadugo jer vraćajući se kući, prisjetim se da mi za pola sata počinje trening. Na treningu se baš ne iskazujem, što i nije neobično, jer sam vrlo umoran. Nakon treninga sjedam na bicikl i nekako uspijevam smoći snage da odpedaliram kući. Deprimiran činjenicom da još nisam gotov sa školskim obavezama, sjedam za stol i primam se posla. Na kraju dana, već mrtav umoran, čekam stoljećima da sestra izadje iz kupaonice. Napokon, kada sam sa svime gotov, dok sat pokazuje 00:30, prisjećam se obećanja da će ranije u krevet. I tako, eto, svaki dan...

Kako onda ne bih najvolio ljeti!? Kako ne bih onda volio more kad mi je najveća muka odlučiti koje kupaće gaće odjenuti. Stihovi o moru samo su potekli jer praznicima nam se škola iskupljuje za sve muke koje nam priuštiti, ali vjerujte, zbog svakog ovakvog dana, trebali bi trajati puno, puno duže.

Na moru

Svako jutro kad sam ja na moru
zvoni mi alarm u zoru
zvoni budilica što mi stoji tik do lica
pa iz kreveta skačem i kroz prozore škicam
igraju li se kojim slučajem vani dica
al nema još ljudi i nitko se ne trudi
svi guštaju, a budilica tek oko podneva ih budi...
pa se spremam i oblačim si hlače
al majicu mi se ne da pa još samo stavljam natikače
pa odem do pekare, po kavu i kolače
i dok se vraćam, čujem neko dijete plače
al se ne zamaram dok plače sve jače
nadam se da jednom napokon valjda stat će
pa doručkujem i ni za što ne marim
gledam u more i sanjarim...
i baš krenem pospremat kad ugledam na nebu balon
plav je, baš ko moj balkon
na kojem sjedim, gledam u velebitsku goru
i mislim: „Čovječe, baš mi je super na moru”
i dođe na red kupanje
ko da me zove plaža
al problem je spremanje
to mi je baš gnjavaža
sad se svlačim i kupaće oblačim
pa prostačim jer ne mogu kremu naći
i mamu budim jer za kupanjem žudim
al je rano i to joj se ne sviđa
„Joj daj Vid kaj si nemreš sam namazat leđa”
i u tren oka već po molu trčim
pa u vodu skočim, noge izbočim
oči otvorim i u drugog čovjeka se pretvorim
jer za mene je more rudnik zlata
velika vrata mog izlaska iz blata
u kojem stojim sve dok traje škola
sve dok opet tu ne dođem i skočim s ovog mola...
Na duševnoj razini ja volim more
ponekad mi je teško izabrat

Dalmacija il Zagorje
i tako dok ronim i lagano plivam
gledam u duboko plavo i snivam...
no vratimo se mi pjesmi koju pišem...
izađem ja iz mora i ručnikom se brišem
kad vidim dolazi ekipa
Josip, Štef i Ana
s njima se družim zadnjih tjedan dana
i tako smo mi na plaži do ručka
a i poslije ručka u moru se brčkam
sve do uveče kad sunce zađe
onda svi mi idemo s plaže
idemo kući otuširat se i presvući
pa poslije na jednu dugu šetnju
jer ništa mi ne može radit smetnju
dok šećem ili sjedim uz morski žal
слушаš kako udara val o val
uz mjesečev sjaj, ovo je raj
al svemu dođe kraj
kad kući treba poći
i prije odlaska se zagledam u vodu i njenu moć
pa tiho šapnem moru:
„Laka ti noć” ...

Vid Lež

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok, 8. razred

Mentorica: Dubravka Kranjčec Goluban, prof.

Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

Riječi

Čestice u zraku koje dopiru u naš mozak putem zvanim zvuk. Tvari koje prouzrokuju različite stavove, izražavaju načine razmišljanja, a u mojoj slučaju neopisivu tugu. Riječi su napasti koje žive unutar mene. Vodila sam s njima bezbrojne bitke i svaku sam izgubila. Koliko god se ja trudila, riječi nisu htjele započinjati svoje putovanje. U sebi sam se borila s njima, gurala ih rukama i nogama prema van, ali one su uranjale sve dublje i dublje u mene. Plakala sam, vrištala, patila... Izvana to nije tako izgledalo. Bila sam sretna, smiješila sam se, a osobito sam se profesionalno dobro smijala. Iako riječi nikada nisu napustile moje grlo, iako sam bila očajna, trudila sam se svim silama biti sretna. Nije mi bilo teško pred onima koji me vole i podržavaju. Bilo je teško pored onih koji su primali i odašiljali prijateljske riječi, jer ti ljudi nisu bili svjesni koliko su sretni.

Šetala sam gradom. Sama, kao i uvijek, slušala sam kako razne osobe različitim izgleda, navika, ciljeva i karaktera razmjenjuju riječi – lijepe i ružne. Razmišljala sam o tome. Kako tako različiti svjetovi imaju jednu, ali vrijednu zajedničku stvar – mogu dijeliti svoje misli s drugima. Misliла sam i o tome, kako bi bilo lijepo odgovoriti na dobiveni kompliment, a željela sam se i suprotstaviti onima koji su mi samo otežavali moje unutarnje bitke. Žudjela sam za danom kada će mi se ostvariti najveća želja, iako sam znala da su male šanse da se dogodi bilo kakvo čudo. Živjeti toliko godina s privrženim riječima, poput mene, i nadati se da će me jednom jedna riječ napustiti? Besmislica! Napadale su me neprijateljske riječi. Kako mogu uopće pomisliti na to? Nisam nalazila jaku obranu. Moj bi odgovor uvijek bio isti i krhak kakva sam bila i ja: „Čuda su moguća!“ No, reći da sam bila slaba bila bi vatreна laž. Ta, koliko vas bi moglo trpjeti riječi kakve sam ja pretrpjela i trpim? One izrečene i neizrečene? Bila sam hrabra i svaki dan sam ulazila u već izgubljenu borbu. Za mene je predaja bila samo slaba teorija koju nikada nisam mislila ni znala primijeniti u praksi. Svaki dan sam slušala i trpjela različite bombe svojih unutarnjih neprijatelja, ali uvijek sam koristila istu obranu, isto skrovište. Taj je štit, ipak, nakon svakog korištenja postajao još jači jer su moja nadanja, upornost, sigurnost i vjera rasle nakon svake bitke. Svakim izgovorom te kobne riječi, čudo kojem sam se nadala, približavalo se. Ta mala čarolija konačno je učinila veliku promjenu.

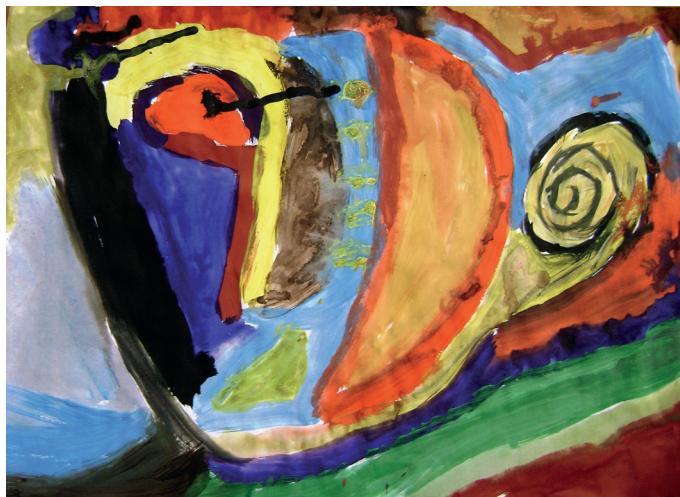
Uspjela sam prozboriti riječ koja je odlučno stala u moju obranu i krenula u napad jer je spoznala moju pravu ljepotu: „Dosta!” i krhko se stvorenje unutar mene pretvorilo u šarenog leptira. Kavez koji me držao za točenu i crpio moju snagu, raspršio se. Nekad malena, naizgled slaba ja, sada sam najljepši leptir koji leti slobodno zelenim livadama obojanim u šarene boje proljetnog cvijeća, a oštре riječi, koje su me poput velikog mersarskog noža rezale iznutra i slale najubođitije bombe izvana, nestale su. Isparile su kao vodena para u gustu maglu i nikada se više nisu vratile. Sve dobre i lijepе riječi ostale su uz divnu i slobodnu leptiricu i podržavaju je kroz život. Zle se riječi nikada nisu vratile, u izgovorenom ili neizgovorenom obliku, jer su znale kako će u svakoj daljinjoj bitci izgubiti, a nije bilo potrebe započinjati novi rat u kojem nemaju nikakvu šansu za pobjedu.

Klaudija Hubak

Osnovna škola Ante Kovačića Zlatar, 8. razred

Mentorica: Nevenka Šušljk

Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

Ivan Krznar, 7. razred;
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Noć bez zvijezda

Kasna jesen. Vrijeme kada grane na drveću, savijajući se, bezuspješno pokušavaju skriti svoju nagost, a lišće je doseglo stanje potpune truleži. Stojim kraj prozora i promatram kako šarenilo kišobrana, kabanica i čizama usputnih prolaznika čini čudan kontrast prema slici tmurne, mokre ulice i pokislih lica ljudi. Osjećam prazninu u sebi. Obuzimaju me malodušne misli. Tako jesen često djeluje na mene. Otvaram prozor, na kip, i odlazim u krevet. Mrak me okružuje i pritišće mi prsa da jedva dišem dok mi se hladnoća lagano uvlači u kosti. Počinjem se odvajati od te hladnoće, a zvukovi izvana postaju sve nevažniji. Ostajem sama sa svojim mislima i tihim šumom kiše negdje u podsvijesti. More me brige i pitanja na koja nemam odgovor. San, koji mi je toliko potreban, ne dolazi mi na oči, vjerojatno se i on skrio pred kišom.

Ponovo odlazim do prozora, umotana u deku i bosonoga. Tama se uvukla u svaki kutak, pod svaki kamen i u moje misli, odlučna u namjeri da tamo i ostane. Svako malo vjetar bi šibao kapi koje bi se sudarale s mojim prozorom nalik valovima za vrijeme bure.

Moj pogled odluta prema nebu koje se poput morskih dubina, tamnoplavovo i bez granica, prostiralo cijelim mojim obzorom gutajući sve pred sobom. Prizor koji vidim nije nimalo smirujući, ali pogled mi privuče tračak svjetla s prozora neke kuće u daljini. I meni se učini da pod tim beskrajnim i tako moćnim nebom u toj noći bez zvijezda vidim sebe. Ipak.

Renee Prpić Babić
Osnovna škola Oroslavje, 8. razred
Mentorica: Sanja Jelačić, prof.
Mala nagrada Gjalski, pohvaljeni rad

Varijacija kruga

U skučenoj sam sobi bez prozora. Plavoj. Velika fotelja u kojoj sjedim bijela je kao i vrata nasuprot nje. Ne znam ni gdje sam ni kako sam dospjela ovdje, no osjećam se spokojno. Polako ustanem i priđem vratima. Stavim ruku na kvaku i pritisnem. Kvaka se ne pomakne. Lupam po vratima. Udarci ne proizvode nikakav zvuk. Vratim se do fotelje i sjednem. Prizivam ma kakvo sjećanje. Uzalud. Je li moguće da se ne sjećam ama baš ničega? Zar ni toga tko sam?

Nisam prestrašena. Nisam ni zabrinuta. Ubija me znatiželja. Što li se nalazi iza vrata? Zrcalo se stvori niotkud, čitavom površinom lijevoga sobnoga zida. Zurim u njega, ali ne vidim ni sebe ni svoje lice. Odraz u zrcalu izgleda kao prozirna utvara. Jesam li to ja? Približim se i uvjerim da odraz ne prati moje pokrete. Sanjam li ili sam poludjela? Odraz podigne ruku i prstom počaje na vrata iza mene. Slijedim smjer ispružena prsta. Vrata se bešumno otvaraju, ostajući odškrinuta. Upitno pogledam prema zrcalu. Dok s nevjericom zurim u prazan zid, tišinu prekida autoritativan glas: „Sljedeći!“ Progutam knedlu u grlu i otvaram vrata širom.

S divljenjem zinem na mnoštvo stuba pred sobom. Vode u ogromnu kružnu prostoriju s drvenom govornicom pri dnu. Za stolom ispred govornice sjedi četvero ljudi. Ne vidim im lica jer su mi okrenuti ledima. „Pridi i stani za govornicu!“ zatraži onaj isti glas. Posežem rukom unatrag, za vratima kroz koja sam netom prošla. Napipam goli zid. Krenem polako niza stube dok ne stignem do govornice.

Motrim netremice šutljivu četvorku pred sobom. Zaokupljeni su proučavanjem nekih papira. Žena s naočalama u plavom, savršeno izglačanom odijelu, pogleda me. Ne znam zašto, ali osjećam da glas koji me pozvao pripada upravo njoj. Spodoba njoj zdesna, u crnom od glave do pete, zuri u prazno. Ako je vjerovati onom što vidim, lice joj se stalno mijenja. Oblik glave, uši, usta, nos, kosa... Nepromijenjene ostaju jedino staklaste oči na rubu suza. Dugokosa djevojka lijevo od poslovne žene, s krunom od trnja na glavi, doima se kao da je bez ijedne brige na svijetu. Šapuće nešto malo šojki na svome ramenu. Uz trnjem okrunjenu djevojku sjedi djevojčica u odjeći toplih boja. Motri me radoznalo. Smješka se i lagano maše nogama. Dok me gleda, osjećam kako će sve biti u redu. Žena u odijelu pročisti grlo i odloži dokumente. Neki čovjek donosi ogromnu knjigu i uruči je ženi koja je otvara i polagano

lista. Zaustim, no ona me pretekne. „Razumijem, zbumjena si i imaš tisuću pitanja, no mogu ti dati samo neke odgovore. Uglavnom, situacija je ovakva, ti si mrtva.“ Molim? Jesam li je dobro čula? Mrtva? „Nema potrebe za panikom. Tvoje tijelo više nije u funkciji, ali duša ti je živa i zdrava.“ „Ja sam duša? Kako sam preminula?“ protisnem nečujno. „Imala si nesreću, to je sve što ti mogu reći.“ „Tko ste vi?“ Iznenadi me njen gotovo suosjećajan pogled: „Ja sam Sudbina, ja kontroliram tijek svega. Uza me vidiš Smrt koja uzima od živih ono što najviše cijene.“ Predstavi i djevojku slijeva: „Ona je Priroda i okružuje sve svojim zakonima.“ Okrene se k djevojčici, ali je ova preduhitri: „Ja sam Nada, ona koja prebiva u svima.“

Motre me u tišini. Ne znam zašto, ali ni trenutka na sumnjaju u istinitost svega izrečenog. „Mi smo dobro i zlo, pravda i nepravda, časno i nečasno, nježno i okrutno, a ti si ovdje da ti sudimo. Jednako kao i svim ostalim dušama čija su tijela mrtva.“ „Ali, tko sam ja?“ „Ti si duša, a one nemaju ime. Tvoje je tijelo imalo ime, ali ga duše ne posjeduju. Imena su za žive. Ti si netko i nitko, jednako kao što smo mi sve i ništa.“ „Vi ste me ubili?“ pogledam Sudbinu preplašeno i svadljivo u isti mah. Umjesto nje, glasom napuknuta glazbala prozbori Smrt: „Sudbina ima dužnost pratiti zakone koje je priroda postavila. Meni pak je dužnost činiti onako kako sudbina zapovijeda. Tvoje je vrijeme bilo kratko, ali to je tijek života.“

Zahtijevam objašnjenje od Sudbine. Nije li rekla da Smrt uzima ono što živi najviše cijene? Zar to nije vlastiti život? „Ono što živi najviše cijene nisu njihovi životi, nego duše. Duša pokreće čovjeka, daje mu osjećaje. Bez nje je lutka od krvi i mesa.“ „A što je s mojim sjećanjima? Kako to da se ne sjećam ama baš ničega?“ Ona se osmijehne umorno kao je to čula već nebrojeno puta: „Duša osjeća, a mozak pamti. Sjećanja nestaju s tvojim životom.“ Odmjerenom kretnjom vraća naočale na oči. „Vrijeme je suđenju. Pred tobom su tri mogućnosti. Mi ćemo odlučiti koja će od njih postati tvoja stvarnost. Kazna, vječni mir ili ponovno rođenje.“ Uzima knjigu u ruke i lista je pozorno: „Dakle, živjela si svoj prvi život. U ovoj knjizi zabilježena su tvoja postignuća, riješeni i neriješeni problemi, sve teškoće kroz koje si prošla, svi ljudi s kojima si kontaktirala. Proces može započeti!“

Na udarac drvena čekića sudnica se napuni ljudima. Promatram ih radoznalo. Ne prepoznajem nikoga. Tko li je ovo dvoje u prvom redu? Motre me tako tužno! „Ovdje nazočni svjedoci su tvog života, u svojih dvadeset godina barem si ih jednom srela.“ Jedan po jedan svjedoci daju izjave koje ja ne mogu čuti. Nakon nekog vremena Sudbina uzvikne „svršeno!“ i svi

nestaju. Potom zatvara knjigu, a isti čovjek koji ju je donio ponovno se pojavi pa nestane s knjigom.

Ispreplevši prste, Sudbina objavi: „Odluka je donešena. Prema svjedočenju drugih, zaključili smo da nisi uspjela postići dovoljno. Nisi pronašla srodnu dušu. Ni pravu sreću u životu. Bližnje si poštovala i voljela. Zbog prijedne si ljubavi propatila mnogo. Nisi ubila, varala, izdala niti si krala, stoga držimo kako ne zaslužuješ kaznu.” Trenutak tišine. Napetost i hladnoća plaze mi leđima. Što li će biti sa mnom? „Dakle, odlučili smo ti dati drugu priliku da postigneš ono što dosad nisi. Jer, vječni mir zaslužuju jedino one duše koje uspiju...” Škripa vrata nadjača ostatak izgovorenog. Slijedim zvuk brzim pogledom. Ugledam ih navrh stuba: zlate se, širom otvorena... Pogled spuštam jednak naglo. Preda mnom – nikoga.

Dok se uspinjem stubama, za mnom dopire zvonki Nadin smijeh. „Hej, pripazi kako prelaziš cestu u sljedećem životu! I zapamti, uvijek sam s tobom!” Toplina i svjetlost grle me dok prolazim kroz vrata. Zadnje što čujem prije nego li izgubim svijest, glas je Sudbine: „Do našeg ponovnog susreta!”

Simona Liber

Gospodarska škola Varaždin, 4. razred

Mentorica: Spomenka Dragović, prof.

1. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

Lucija Mraz, 7. razred;
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Jakov Tušek, 7. razred;
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok

Dva metra bliže središtu Zemlje

Čuo je samo otkucaje vlastitog srca, zaglušujuće i brze, poput koraka koji bježe u tišinu. Naočale su mu se zamaglike zbog disanja u šal, no unatoč tomu, video ga je kroz nišan.

Iza njegove mete nalazilo se drvo, ogroman hrast, blago pogrbljenih grana pod teretom snijega. Htio je pucati u drvo, nepromašivu gromadu, ali zbog prisutnosti oca plašio se neuspjeha. Čucao je iza Gorana i u iščekivanju smireno otpuhivao mješavinu dima cigarete i zaledenog zraka. Dječak je bio siguran da je osjetio njegov prst kako pritišće okidač. Sporo, gotovo nježno, aktivirao je prodoran prasak ubojite igračke, jednostavno i brzo. Treptaj oka kasnije – otac mu je već bio radosno kliktao, neartikulirano mašući rukama i nogama kako bi kroz snijeg stigao do nekad gracioznog primjerka jedinke muškog jelena koji se sada grčevito trzao u grimizu vlastite boli.

Goran je ispustio pušku u žuti snijeg iz kojeg se pušilo. Okrenuo se i odlučno potrcao prema neodređenom tamnosivom horizontu, opirući se snijegu u koji je svakim korakom sve više propadao i gušio ga svojom sveprisutnošću.

* * *

Dvadeset i sedmi je dan u mjesecu ožujku. Zastarjeli model digitalnog sata na noćnom ormariću tvrdio je da je točno sedam sati, a vani je, sudeći po prognozi i gramzivom ranoproljetnom suncu, moglo biti između šest i devet stupnjeva.

Probudio se oblichen znojem, zatočen pod pokrivačima. Pogled udesno, na more njene smeđe kose razliveno po bjelini jastuka, bio je dovoljan da na kratko zaboravi osjećaj stida i bespomoćnosti. Karolina je još uvijek bila u stanju dubokog sna, ne pokazujući interes da se suoči s današnjim danom. Bio je ljubomoran na njenu sposobnost ignoriranja kozmičke važnosti ovog utorka.

Novine su bile prepune naslova o prijevremenim parlamentarnim izborima čija bi stopa izlaznosti trebala biti rekordno visoka. Došao je kraj vladavine crvenih, plavi su sada na redu. Ili obrnuto? Njegov otac bi znao... No, kao u inat plavima (ili crvenima?) odlučio je napustiti ovaj svijet prije nego

prisegne na odanost stranci koju će sljedeću polovicu desetljeća proklinjati zbog nesposobnosti vođenja države. *Da, stari, prije se bolje živjelo, znam...* dobro poznate riječi odzvanjale su mu u glavi, rušeći zidove koji su blokirali sjećanja.

Nije ga volio, no bio je vezan uz njega na neki perverzan način koji povezuje oca i sina. Zatekao se, još uvijek jednom nogom u krevetu, kako razmišlja po čemu će pamtiti svog starog. *O mrtvima samo najbolje, jel?* Zvao ga je Milan, nikad tata. Tu naviku pokupio je od majke, koja ga je prvim imenom oslovljavala samo kada bi bila ljuta na njega. Kopajući kroz arhiv dječjih uspomena, Goranu bi bilo teško pronaći bilo što osim ljutnje prema svome ocu. Još dok je pišao u krevet, naučio je mrziti njegov miris, nametljivu kombinaciju najjeftinije kolonjske, dima cigareta i znoja. Kao dijete od kojih pet-šest godina bio je uvjeren da će im jednog dana, neočekivano, na kućnom pragu osvanuti gospodin s kamerom koji govori engleski i od toga dana snimati njegovu obitelj u svakom trenutku.

Svaki put kad bi Milan došao pijan s posla i vikao na ženu, Goran je zatvarao prozore i navlačio zavjese u slučaju skrivenih kamera. Ponekad ga je i tukao. Imao je ogromne šake, izborane od rada, kojima je grabio kroz zrak i zaustavljao se na Goranovoj stražnjici ili obrazu. Ipak, nije mu dugo trebalo da nauči pretrpjeti nekoliko udaraca u zamjenu za žaljenje koje je vidoio u Milanovim očima nakon što se smirio. To su bili jedini trenuci kada je bio siguran da ne mrzi vlastitog oca.

– Ajde, barem nešto, moglo bi biti sunčano danas – Karolina gaje s visine gledala kroz poloutvorene oči, zjevnuvši bez da rukom pokrije usta.

Bili su osam godina u braku, naviknuti na karijes na kutnjacima svoga partnera.

– Dobro jutro! – izgovorio je uobičajen pozdrav skriven iza dnevnih novina.

Njegova žena mu se tužno osmjejhula te potom okrenula leđa, posvetivši se kuhanju jutarnje kave. Promatrao je njenu stražnjicu. Ispod prekratkog gornjeg dijela pidžame gaće su joj se uvukle u obline. Prišao joj je tiho i zario lice u njen vrat, a ona se prepustila njegovim rukama. Vršcima prstiju penjao joj se uz bedro sve dok nije zadrhtala i ustuknula.

– Kava samo što nije gotova – rekla je.

Bračni par razmijenio je značajne poglede i utonuo u tihu prostor između nervoze i nekontrolirane bujice riječi.

Ostatak jutra proveo je zamišljajući scenarije koji bi ga spriječili da prisustvuje tom cirkusu u crnom. Namjerno uzrokovanu automobilska

nesreća manjih razmjera činila se kao najvjerodostojniji razlog izostanka, no uvezši u obzir da će na suvozačkom mjestu sjediti Karolina, ta se opcija činila preekstremnom. Uostalom, auto je bio svježe lakiran.

Kada su sjeli u vozilo, bilo je već gotovo jedanaest sati, a pred njima je ležalo nešto manje od 300 kilometara ceste. Iz nekog razloga Goran je očekivao da će biti sam na cesti. Bio je zaprepašten stotinom automobila koji su bili dovoljno drski da se kreću u istome smjeru kao i on. Limene krntije koje prevoze ništa više vrijedne olupine od krvi i mesa. Svi oni kao da su bili na tajnoj misiji da umanje vrijednost njegova hodočašća u povijest.

Goranova majka inzistirala je da sprovod počne tek u pet kako bi se odlazak s mise za pokojnika poklopio sa zalaskom sunca. Čvrsto je njegovala svoje praznovjerje prema kojem svaki zalazak sunca predstavlja odlazak nečije duše u raj, zato se svaki toliko razlikuje od onog drugog. Poprilično bi se razočarala da sazna kako taj nebeski portret duše ne pripada njenom mužu.

Kad su napokon stigli, Goran je bio zaprepašten nedostatkom promjena u mjestu u kojem je odrastao. Svaka kuća u ulici zadržala je svoj prepoznatljiv, mrki, znatiželjni pogled. Bijele zavjese, iza do pola spuštenih roleta, znatiželjno su se povlačile u stranu otkrivši besramna lica iz kojih je sijalo čvrsto uvjerenje da svijet izvan njihova sela nije stvaran ili da jednostavno nije vrijedan njihove pažnje.

U na prvi pogled idiličnoj panorami, pažnju je privlačilo samo crveno svjetlo koje je treperilo s prozora bijele dvokatnice. Lampaš je bio nametljivo velik i u obliku križa.

– Ne možemo zauvijek sjediti u autu. Već svi znaju da smo došli, tvoja majka će te sada trebati – Karolina se trudila da ovo nesretno obiteljsko okupljanje učini što manje neugodnim.

– Meni treba rakija.

– Ti ne pišeš, sjećaš se? Razlog tome je upravo osoba čijem ćeš pogrebu prisustvovati i nakon toga otići doma, odmoriti se od posla na nekoliko dana jer ionako previše radiš. Moraš se opustiti. U zadnje vrijeme si užasno napet. Ja ću te njegovati, a znaš da sam dobra u tome.

Njene riječi nisu ostavile nikakav dojam, no svejedno je sporo kimnuo, dopustivši si kratak osmijeh i poljubac koji joj je ostavio na obrazu. U kuću su ušli pognutih glava, svaki skrivajući svoje mračne misli. Prva je išla Karolina, požrtvovno se prepustivši neiskrenim i prečvrstim zagrljajima žena koje je jedva poznavala. Goran je osjećao kako mu utrobom netko vuče bodljikavu žicu. Sve ga je udarilo odjednom. Sobičak prepun svjeća, slike po kojnog oca ukrašene crnom vrpcem i njegova majka koja je jecala obješena

mu oko struka. Kako bi zaustavile plač, riječi su mu zapele u grlu, ostavivši ga nijemog, bez riječi utjehe. Bila je to više refleksna reakcija na navalu nametnutih osjećaja nego istinska tuga. Manjak promjena s ulice reflektirao se i u ovaj dnevni boravak pljesnivih, žutih zidova, no ona zastrašujuća promjena dogodila se starici koja ga nije ispuštala iz zagrljaja tepajući mu kroz suze. Majka mu je bila gotovo neprepoznatljiva. Sijede kose i umorna lica preko kojeg je nosila veo starosti. Bila je gotovo glavu niža otkada ju je zadnji puta vidiо. Podsvjesno je znao da je i sam bio kriv za njeno stanje, osam godina izbjegavajući bilo kakav kontakt s obitelji. No, njen oprost nije morao niti tražiti. Glas joj je, kao i dyjema očevim sestrama koje su činile društvo za tugovanje, bio promukao i drhtav.

– Dajte, prigriznite nešto, dugo ste putovali – nudile su im kolače i narrezak koji je bio namijenjen za karmine. Goran je nostalgično posegnuo za mađaricom, više zbog izraza lažnog zadovoljstva na licu majke nego zbog želje za kušanjem kolača.

Ubrzo nakon što ih je zahvatila sušica riječi prekinuta jedino šmrkanjem, starija Milanova sestra najavila je pokret na groblje. Svi su se nagurali u Goranov auto i sasvim sporo krenuli prema groblju. Majka je sjela na suvozačko mjesto što je ostavilo Karolinu stisnutu između dvije babe koje su zaudarale na tamjan i stare čarape. Pozlilo mu je od nervoze i staračkih mirisa i sada je bio siguran da bi mu rakija zbilja pomogla.

Groblje je bilo bliže nego što je želio i prije nego se snašao, stajao je u crnoj koloni pored skromnog smeđeg lijesa. Prostorija je bila nešto poput mramorne čekaonice gdje je najbliža obitelj pokojnika čekala ostalu rodbinu, prijatelje i kolege s posla da ih zagrle i nakratko im šapnu da će sve biti u redu ili da je pokojnik bio dobra osoba koja ih je prerano napustila. Sve je to bilo u dobroj namjeri, ali ga je ipak ljutila sama pomisao da će za nekoliko minuta s potpunim strancima i ljudima za koje ga nije briga dijeliti jedan od najintimnijih trenutaka. Morao je biti sam. Daleko od majke koja nariće nad otvorenim lijesom i daleko od Karoline koja ga je držala za ruku i promatrala kao da se nada da će zaplakati i pokazati žaljenje za mrtvacom koji se nalazio pred njime.

– Idem prošetati, nije mi dobro. Pobrini se da se ona smiri prije nego što svi stignu – nije se mogao prisiliti da pogleda majku ili lijes, tražio je sigurnu luku u Karolininim očima.

– Nisi normalan, nećeš me ostaviti samu ovdje – rekla je uspješno ne po-dižući glas.

– Dobro! Idemo onda zajedno, dosta mi je ovog sranja, odluka je tvoja – pojedine riječi nadglasavale su ono što je trebao biti špat.

– Osam godina te nije vidjela ni čula riječ od tebe jer nije birala strane u tvojim svađama s ocem i sada ti je toliko teško biti uz nju kada je to sve što traži? Sebičan si i nisi ništa vredniji od osobe koju toliko prezireš.

Ošamario ju je pogledom i promrmljao sočnu psovku sebi u bradu. Okrenuo se na peti prije nego što je uspio vidjeti njenu reakciju. Užurbano je hodao u smjeru iz kojega je dolazila rulja u crnom. Nije se bojao da će ga itko prepoznati. Oni ionako nisu obraćali pozornost ni na koga osim sebe i svoje probleme. Sprovodi su bili fantastična prilika da se odmaknu od svojih teškoča i sazale se nad nekim tko pati više od njih.

Goran je iza prvog nadgrobnog spomenika, gdje ga više nitko nije mogao vidjeti, povratio mađarice, a dio sadržaja završio je i na nogavicama odijela koje je nosio samo za pogrebe i vjenčanja. Bio se popeo dosta visoko na uzvisinu s koje je mogao vidjeti oko stotinu tamnih prilika kako pozorno slušaju riječi svećenika koji ih je uvjерavao da je Milan, njihov brat u vjeri, sada na boljem mjestu. Stvarnost je bila to da je on zadnji put bio u crkvi na Goranovom krštenju, isto pijan, a sada je bio samo hladan leš dva metra bliže središtu Zemlje.

Daleko od svih, Goran je sjedio na hladnom kamenu i slušao otkucaje vlastitog srca, najljudskiju buku koju smo sposobni proizvesti. Zamišlja se kako стоји међу svim tim ljudima i osluškuje orkestar njihovih mišića koji pumpaju krv. Vjerovao je da je mogao biti dirigent tog orkestra, osjećao se nadmoćnije jer je bio siguran da jedini čuje tu buku.

No, zakleo bi se da gotovo može okusiti njegovu prisutnost, gorčinu koja mu poput pijeska ispunjava usta i oči puni suzama – prisutnost srca koje ne kuca.

Filip Rutić

Prva gimnazija Varaždin, 4. razred

Mentorica: Tatjana Ruža, prof.

2. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

Ubojica žaba

U ušima mu je šumio zvuk gume dok je prolazio mokrim asfaltom i jedva čujni „pljuc“ dok bi prešao preko neke kišne gliste. Koža mu se naježila od uzbuđenja. Miris jutarnje kiše i užitak ubijanja. Naglo zaustavi bicikl pred seoskom trgovinom, uđe škripajućim koracima tenisica, usput radosno skočivši u nekoliko lokvi. Kupio je kruh za doručak onako kako mu je majka zapovjedila, svojim kratkim dječjim ručicama stavio sitniš uz kasu i izašao bez pozdrava prodavačici. Zašto bi bio pristojan? Ona je ionako ovdje samo da ga posluži. Stavio je vrećicu s kruhom u košaru bicikla i krenuo kući.

Gliste su prskale oko njega kao krvave prskalice. Kotači su bili prepuni sluzavih dijelova tijela tih stvorenja. Svaka nova ubijena glista izmamila bi mu osmijeh na lice, onako širok kako ga djeca obično imaju kada dobiju što želete.

Nije se još htio vratiti kući. Nije bio gladan, a majka je ionako već počela spremati ručak kao prava pouzdana kućanica. Okrenuo je bicikl i nastavio makadamom koji se vukao uz potok. Kiša ponovno počne tiho šaputati i žabe je čuju, osjete, dožive. Cijeli zbor žaba počne kreketati uz potok, uzbudjeno i strastveno. Dječak zaustavi bicikl čim zamjeti tri žabe kako lijeno prelaze put. Krenule su svojim drugovima da započnu prahistorijski ritual uz kišu, a zatim da stvore svoje potomke, da puste mladice kao što to čini drveće, da daju Prirodi ono što traži od svake generacije. Njihovi krakovi vukli su se kroz sitno kamenje, koža im je svjetlucala od kišnih kapljica.

Dječak je stajao uz bicikl namrgodeno, bio je pred preprekom. No, zašto bi čekao sluzave odvratne vodozemce da prijeđu put prije njega? Oni mu ništa ne mogu. Vrati se na sjedalo bicikla i počne pedalirati što je brže mogao. Nožni mišići snažno su mu se napinjali. Jurio je kao metak, onako kako su jurili likovi na kompjutorskim igricama. Brže i brže, snažnije i snažnije. Krc, pljuc, krc, pljuc... Kosti su se razlomile kao grančice, organi su se raspuknuli kao baloni, krv je štrcalala kao crveni gejzir. Dječak se slavodobitno nasmije. Okrene glavu i pogleda svoje djelo – tri mrtve, masakrirane žabe. Grudima mu se razlije ponos.

Luđački je nastavio dalje u potrazi za novim žrtvama koje bi mogle postati novi ukras na gumama njegovog bicikla. Jurio je kao mahnit. Smijeh mu je tiranski odzvanjao kroz pusta polja prekrivena maglom. Žabe su utihnule kao da su osjetile taj manijakalni izrod Prirode.

Prije nego što je sunce zašlo i ostavilo svoj krvavi trag na nebu, dječakov bicikl bio je pronađen uz seoski most kako pluta prekriven algama i raslinjem. Ubojica žaba ležao je uz šaš dok su žabe smireno kreketale na njegovim leđima.

Josip Čekolj

Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Zabok, 3. razred

Mentorica: Katarina Halambek Švec, prof.

3. Nagrada Gjalski za učenike srednjih škola

Željka Cvirko, 3. di razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Eh, taj Brankec

Čekaju se zadnji sati, minute... Svi smo na iglama. Na svijet nam dolazi još jedan brat. Mislim, stvarno, kao da nas petoro nije dovoljno za slamanje maminih živaca. Ona od sreće i uzbuđenja više ni ne zna što govori. Mene je zamijenila s Pericom, Pericu s Ivanom, Ivana s Leonom, Leona s Tihomirom, a Tihomir je ispaо još nerođeni Branko pa mu mama sve nešto patetično tepa. Aha, i usput, ja sam Slavko. Mojim roditeljima i nije baš jača strana birati moderna imena. Perica, Ivan i Tihomir bili su prava atrakcija širom naše županije jer su trojkići, zamislite tri popišanca mušketira, ali inače nisu si ni po čemu slični. Perica je čisti štreber. Sva četiri razreda osnovne imao je sve petice. Nemam riječi za njega, dok je Tihomir pravi vragolan. Već je poludio od svih vezancija koje su uvijek isle na njegov račun. Ne smeta mu to nimalo, naravno. Prijeđe li tko granicu sa svojim šalama, tu uskače Ivan, naš obiteljski psihiyatror *Who*. Nema tog problema koji on nije zapaprio pokušavajući ga riješiti. U većini slučajeva stvarno je koristan. Po osobinama čovjek nikad ne bi rekao da su si ta trojica zapravo braća. Leon je više mamin sin. Kud ona okom, tud Leon skokom. Ulizica i nježni cinkaroš, do svoje petnaeste godine nije se nimalo promijenio. On je razlog zbog kojeg su mamini živci još donekle očuvani, a ja, ja ih trošim od prvoga dana. Sve bilježim, sve pamtim, na svoj način, ja sam čuvar naše obiteljske povijesti. Ludnica, kažem vam. Evo opet slušam mamu s istom pričom već po šesti put: *-Svi najljepši trenutci mojega života bili su kad bih doznala za novo dijete, a ovaj, ovaj je kruna svih trenutaka, najljepši dijamant te krune, šesti, najsjajniji!*

Da, da, da...

I ode ona oslobođiti našega Brankeca iz tople sigurnosti svoje utrobe. *Nomen is omen*, rekli bi pametnjakovići iz prošlosti. Ime Brankec i nije neki loš izbor. Pitam se što bi on rekao na sve to. Kako li je sad njemu? Hoće-mo li mu se svidjeti? Hoće li se on uklopiti k nama, naš šesti? Samo da se zna, ja sam imao sposobnost razmišljanja od prvoga dana kad sam se rodio. Mogu vam reći da je to bilo užasno. Znate onu sliku od tamo nekog slikara *Rođenje Venere*? E, ni ja ne bih znao da uz put, na putu od bolnice do kuće, nisam vidio plakat za otvorenje nove galerije u gradu. Kužiš ono, Venera pluta na ogromnoj školjci dok joj neki lik i žena pušu u lice, doslovno ju tjerajući prema obali. A žena s desne strane juri da prekrije njenu pretjera-nu izloženost nekim užasnim ružičastim ogrtačem. Tipično za žene. Ahh...

Uglavnom, tako sam se i ja osjećao na obali i u jutru svojega života. Gomila ljudi koje ne poznajem bulji mi u facu, ako *ne daj Bože* zakašljem malo jače, odmah lete oko mene, zamataju me u stotinjak nekakvih dekica... Dobro ljudi, dajte si mira.

Imaju li svi takav osjećaj? Sjećaju li se plutanja u školjci, prema obali? Kakva je to dernjava? Tihomir juri po bolnici kao luđak vičući iz svega glasa: – Nije Brankec! Nije Brankec! – a nije ni čudno kad je doletio iz istog smjera gdje se psihijatrija spaja s ginekologijom.

-Zeznuli su se, nećemo imati brata. To želim reći. – Luđak ili ne, mi nismo dobili Brankeca, nego – sestricu!!! E, to moram vidjeti pa mogu natrag u more. Ulazim u sobu, a kad tamo roditelji nasmiješeni i raščupani, mama izmučena i sretna, jednom rukom privija zamotuljak, crven i zgužvan, drugom grli nas, svoje dečke, ta joj je ruka kojom nas grli veća od Ekvatora, a oboje, i mama i ponosni tata imaju napad panike zbog imena. Brankec priznajte baš i nije ime za – nju. Brankica... Neee!!! Sad bih ja kao najstariji vjerojatno morao riješiti stvar. Različita nam imena prolaze glavom. Moja braća dobacuju sa svih strana upadajući jedan drugome u riječ: Štefi-ca?...Anica?...Milka?...Emica?...Laura?..

– Ma dajte ljudi, jel' vi to mene zezate? – Vidim da je krajnje vrijeme da se i ja uključim. Sjetio sam se one slike iz najranijega djetinjstva.

Ali ne, ne, neće se zvati Venera, već Veronika. Moglo bi proći. Zar ne?

Margareta Kudeljnjak

Elektrostrojarska škola Varaždin, 2. razred

Mentorica: Valentina Šinjori, prof.

Pohvaljeni rad

Stjepan Horvat, 2. razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Izidor – biografija

Pak je na krovu! A koj te furt tira gore?

Isti scenarij već pedeseti put ov mesec: gore bu kampijeral dok nešci PAK (po pedeseti put ov mesec!) ne bu izigraval Supermena i snel ga s krova. I postil bu. *Je, gore znaš zajti, a naklu nemreš, to je već male vekša mudrost.*

Već duge vremena čini mi se da je moj maček male mutav (dobre, male više), koj je čudne jer sam ga dobila od predlanjske pobednice Male nagrade Gjalski. Čovek bi si mislil da bu bar male spomenetnješi. I čovek bi se fkanil. Ne znam da se je rodil, ali znam de – v kocu. Znam i prigodnu pesmicu za njega: *on je maček sa sela i nogu mu je kandža*. Ali nije bil tak lud kad je bil mali. Kad sam ga prijela vu svoj skromni dom, mislila sam da je to bila dost pametna i dobra odluka. Čak najbolša v životu! Mislila – ključna riječ. A znate kak se veli – misliti je... cvjetje brati. To sam tek pokle skužila. Ali koj je da je, stvarne je bil jake lijepi mali mačordo, mefkasti slatkec, voleo je se koj voliju mladi, a onda je zrasel v tustuga, pretiluga i luduga mačka. Pak sam ga imenuvala: *Zval se buš Izidor*. To je nekak gradske, fine ime, a on je zmazani odpanec. Pa, da to male skrijem, bar mu je ime bile gospodske. (Taktika, treba se znati snajti. Moreš misliti! Ko da mu je to pomogle. Si su ionak brže skužili njeguve prave lice.)

Zovem ga Izi. Ime sam pobrala z Dobroga duha Zagreba (tenks, Pavličiću Joj, pa i on je bil dobitnik N Gj!). Bile je spomenute da je to jake rijetke ime. Pak i je. Mislim, po istine, kulike Izidora poznate? A mene se fejst dopale. I baš se potrefile da sam dobila mačka. Hop, Izidor! Gotove! Problem je rođen, i to veliki. Veliki i debeli.

Već od rane mladosti pokazival je simptome podvojene ličnosti. Vjenem času je bil tihi i umiljati z onim svojim črnim okicami, a već v drugem bi se divljački kulital i skakal do neba kak Blanka Vlašić. Bil je pravi mešter v žvanjanju i drapanju plastičnuga stolnjaka na terase. Zužvakati ili podrapati, pitanje je sad. Obudvoje! Viseče pelargonije zbilja su postale „viseče“ nakon koj se punih lete dan gnezdil vu njihovem tijeglinu. Čudim se koj nije prepal čez njega. Prije lete dan bil je tak debeli da sam mislila da bu eksplodijeral, da bu pukel ko kokica. Da se moj maček terim slučajem s tjevu kilažu našel na Titaniku, bormec bi tev brod potonul i bez pomoći sante leda. A onda je nagle zmršavel. Frendica mi je rekla kak misli da je Izidor zapraf Izidora i sad ni sama više nisam sigurna teruga je spola. Debeli, pak najemptut

mršavi. Neke je tu smrdele. Hm, jen dan bu same dopelal svoju Juliju (ili možda Romea?) i koj sam onda? Mama me bu zagutila skup z njim i njegovim potomkima. Ili njezinim, kak se čini. Mama ga ima na piku. Saki put kad Izidor spi kre auta, ona se zmisli da mora iti v dučan. (Aha, baš sad „moraš iti“. Same da moreš vužgati auto i „slučajne“ zgaziti mačka! Ups! Nesrečen slučaj i nikumu nič!) Ne podnaša ga jer se linja i ostavlja glake po cijele terase i na stolu za terem se pije kavica. To je već ugrožavanje tuđuga teritorija. A to je neoprostive! I tak bi ona se napravila da tev maček prejde otud. Da zgne bez traga. Drži se one: *cilj opravdava sredstvo*. Očeš da ti bu terasa čista, pa, one, usput se „riješiš“ mačka. Neće imeti nikakvoga posla s tim vragekem. Ščera sam ju išla pitat koj da mu dam za jesti. Bila je v kuhnje. Častila se i gostila. A mačka, doj šljivi? Kad sam ju pitala koj ima za Izija, same je frknula z nosem i rekla: „Sad je jel. Ne mora sake male jesti.“ A jel je prije sedem vur. Velim vam, sad hoće i da krepa od gladi. A ove dane je bogec tak žgoljav. Znam i zake. Baš ga v zadnje vrijeme napada susedov bijeli maček. Zoveme ga Bijeli Maček. Siroček, saki dan dojde dima ko z bojnoga polja, ocerupan i šcerapan. Nigdar se ne vrne v jenem komadu. Moj tatek je rekel da bu zel batinu i natelebal Bijeloga Mačka. Joj, se me strah koj to bu kad dojde v tatekove ruke. Jemput ga je pogodil z šlapu, al se nasilnik zvlijekel. Tatek je valjda jedini čovek (osim mene) teri još kak – tak voli toga našuga nesretnika. Moja sestra ga zaobilazi v širokem luku, ko da ima kugu, a kak i ne bi kad skače pet metri v zrak, ko da je na fedre. A k tomu još ima nokte XXL. Ona podržava mamu v svim planovima i naumima. Zameril se i susede. Izidor nas je jemput jake osramotil pred nju. Zablatil je naše obiteljske ime. A znam da sam mu tev dan dala jesti. Ali pohlepnomu stvorenju nije bile dost pa je pokral susedu. Zašel je v njejnu hižu i kak tat – profesionalec, nanjušil je mese. Je, pojel je cijeli obed, ali ne same to! Moral je usput još zmaltretirati njezinoga ogromnoga zamorca Mrvicu i of ima teške traume. Još i denes se jadnik sev trese kad nešči prejde kre njega. A kad je suseda to vidla, skorem ju je strefile, a moj nevaljalec se zvlekel bez ikakvih posljedic. Šmugnul je s te hiže ko da ga tiraju si vragi i onda se pretvaral ko da nije nič napravil. A mene je bile tak sram da sam štela v zemlju prepasti (ali ni v zemlju ne bi mogla jer ju je svu vneredil!).

Tev maček je napravil pune štete i problema, a tek mu je lete dan. Tata veli da ima disleksiju (mislim da on baš i ne razme koj je disleksijsija, ali to stalne govori kad nešči pokazuje da nije baš čist – da je poremečen). Ja velim da ga je pubertet male vudril v glavu. Morti se bu kesneše primiril. To je Izidorova životna priča, ali ona ide i dale... A, koj buš? Zmotan je i problematičen,

ali je moj i navijek ga bum branila. Jer, mati ne ostavlja svoje dijete ak je negda i zločeste. Ja sam njegov vlasnik, a vlasnik brani i čuva svoje, ke ne?

Ove nije ni pol priče o mojoj Iziju, ali nemam vremena više pisati, tatek me zove. Moram iti po njega. *Pak je na krovu!*

P.S. Mama je ov put bila Superman!? Zgleda da nič od teorije zavjere...

Tamara Jakopović
Srednja škola Zlatar, 2. razred
Mentorica: Ivančica Tomorad, prof.
Pohvaljeni rad

Veronika Koprivnjak, 4. dg razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Kiša brojeva

Prije nekoliko godina, a možda i desetljeća, nije posve sigurno, priča se da su momak i djevojkaizašli prvi put zajedno u grad. Bilo je sivo poslijepodne i sve je upućivalo na to da će kišiti. On je nosio poderane traperice i crnu majicu s nekoliko bedževa na ovratniku. Ona je nosila neke jeftine radničke cipele i svijetlosmeđu vestu. Stali su kod velikih, tamnih vrata nekog hauštora, ona je stala na prste i trebao se dogoditi prvi poljubac. I baš u tom trenutku, kad se činilo da ih ništa ne može prekinuti – iz oblaka se spusti kiša. I to ne obična kiša – ne ledena kiša, ne kisela kiša, ne kiša žaba ili mrtvih riba – već kiša brojeva, trojke, dvojke, petice, sedamnaestice, dvadesetice, stotine, razlomci, decimalni brojevi, negativni brojevi. Padali su nemilice po haubama, izlozima, ružičastim kišobranima, biciklima, dvorištima, školskim torbama, novim cipelama. Rijetki prolaznici poput stare udovice zastali su i očima punim iznenadenja gledali u nebo, dok su se ostali pritajeno s prozora pitali o kakvom se tu čudu prirode radi, jer se nikad takvo što dotad nije dogodilo.

– Stvarno je istina. – reče djevojka, puna čudenja.

– Što? – reče mladić.

– Da su brojevi svud oko nas. Gledaj, sad su i s neba počeli padati.

Nije to trajalo dugo. Pljusak je prestao i tisuće sitnih i velikih brojki, bijele, crne, sive otjecale su u potocima u šahtove, spuštale se niz žljebove, kapale s krovova, izlazile iz automobilskih guma, dok nisu isčezle.

„Samo neka padaju, samo neka padaju”, pomisli neoženjeni profesor statistike na drugom katu, „ovako će se ljudi lakše naučiti analitičko-logičkom načinu razmišljanja, možda i psi i mačke latalice nauče kvadrirati i korjenovati kad budu tako stalno izloženi brojevima, a ne bi bilo loše ni za djecu koja se stalno igraju vani s tom loptom, ne bi uopće bilo loše, ne bi.“

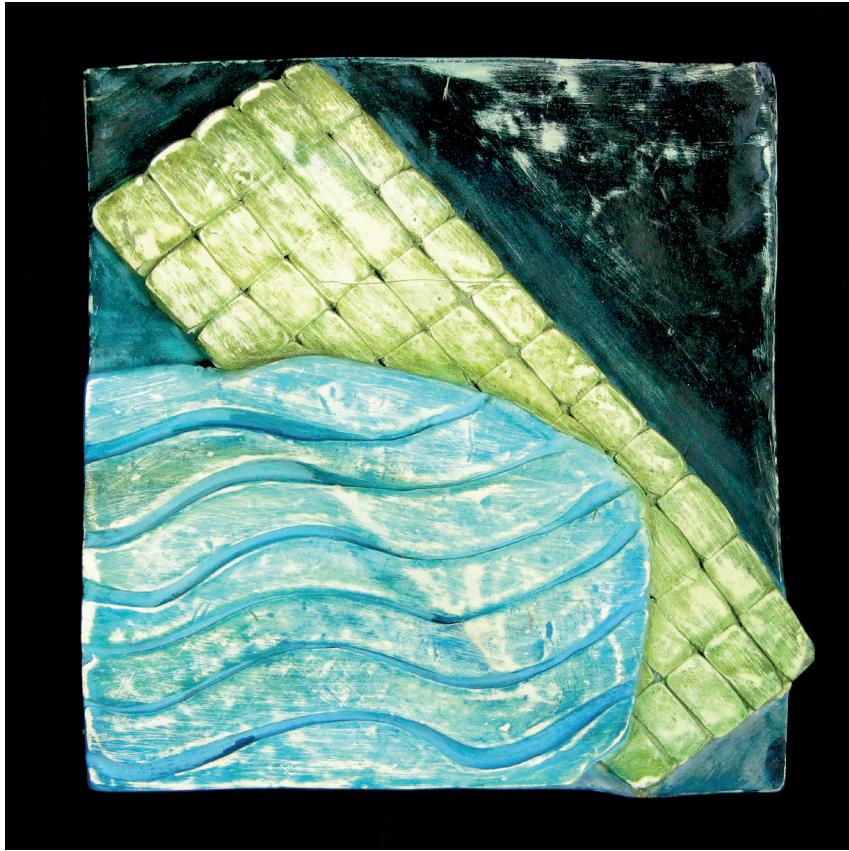
„Dolazi neko novo, čudno vrijeme“, pomisli jedna tjeskobna ljubičica u parku, toliko tiho da je nitko nije čuo.

Mislav Habulin

Druga gimnazija Varaždin, 4. razred

Mentor: Petar Bekić, prof.

Pohvaljeni rad

Antonia Pavić, 4. di razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Desit će se, valjda

Znate ono razdoblje, ono bitno razdoblje, „prekretnicu života”, kako bi rekla moja mama? E, baš to razdoblje kad konačno navršiš osamnaest, napraviš tulum za cijelu školu, demoliraš starcima klijet, napiješ se prvi put u životu, mislim, napiješ se legalno prvi put u životu. Zatim položiš vozački, odeš tatinim novim crvenim audijem R8 u dva popodne „frendici” (zapravo odeš dečku), zakasniš doma oko pola sata – najviše pet sati, imaš dvadeset i sedam propuštenih poziva, ali mob ti je na vibri jer si inače „moooooroooon” pa se ipak odlučiš vratiti u pet ujutro sa starom crvenom peglicom.

Tata pita: „Di je auto?”, a ti njemu: „Crveno je crveno.” Mama je pak sretna da joj kći još uvijek razlikuje boje jer obrnuto, možda bi kreketala sa žabama u jarku uz bankinu na raskrižju kojim upravljaju semafori. (Svi znamo da je takvih u Zagorju mnogo, pa tko bi je našao!?) To je također ono razdoblje kad si upravo ti onaj jedan glas koji spašava našu krasnu i prospitetu državu od propasti. Svejedno, taj te glas ne spašava kad je u pitanju dizanje ruke za povećanjem tvog džeparca.

U tom periodu, odrasli su tako zamorni. Prvi ulazak u svijet odraslih i već ti „starosjedioci” dosade. Uvijek ista pitanja. Odem na kiosk kupiti bon, nakon što sam prethodno mami prekopala sve čarape u ladici dok nisam našla onu pravu da joj „vdrapim” stotku, i tamo me žena s crvenom majicom, na kojoj joj je s prednje lijeve strane otisnuto „Tisak”, pita: „I tako, ti maturantica ... Kako vrijeme brzo prolazi ... Koji faks misliš upisati?”

Baka peče bučnicu. Već šestu ovaj tjedan, a tek je srijeda ... A ne, ne, ne gledajte mene. Ja na dijeti, samo čokoladice *Slimmies* dolaze u obzir, tri puta dnevno: ujutro, u podne i navečer, termiti su moji, svi odreda, stari, stara, brat, baba, dida... No, da, baka peče bučnicu i „zmanjka” joj buča, ali... „bu se ona snašla”. Pa kak’, pitate se vi?! Lijepo – „vnuka bu skočila k susedima”. Dobro da imam čizme od sedam milja pa skačem susedima kilometar od nas. „Jeee, pa ovi preko puta imaju grižave buče”, veli meni baka. „Bolje grižava, nego nikakve ko mi”, mislim si ja. Za sat vremena suseda Verica pakira buče i veselo brblja: „Gle ti, kak si postala prava puca, za ženiti. Al, još je prerano za to, treba prvo školicu završiti i faks upisati. Koji si zabrala?”

A u školi, kuku lele! To samo o faksu bruje. „Faks, faks, faks, faks, faks”, ponavlja se na svakom čošku dok ne počne zvučati kao „fuck, fuck, fuck, fuck, fuck”.

„Koje predmete misliš uzeti na maturi osim onih obaveznih?”

„Koju razinu matematike budeš pisala?”

„Kada su pripreme?” „Koje da uzmem?”

O, sole mio! Kaj vi, ljudi, nemate internet? Odi ili u Trinom ili u Pomak ili Algebru. Imaš pet ciklusa, prvi od 23. 11. Do kraja školske godine, drugi za vrijeme zimskih praznika, treći od 16. 01. do kraja školske godine, četvrti pod proljetnim praznicima i peti od kraja školske godine do prve mature. Odluči, a mene pusti da završim s ovim čikom. Za pet minuta zvoni, a u učionici ne smijem.

Još kad profesori počnu s dijelom gradiva „ovo-će-vam-se-pojaviti-na-maturi”, pa nastave na drugom satu: „Moglo-bi-doći-ovo, za-svaki-slужaj-naučite-i-ovo, od-viška-glava-ne-boli, tko-zna-možda-će-vam-dobrodoći” itd. Ali, to nije sve. Ako uđem u razred odmah iza zvona, neću propustiti još jedno sočno: „Koji si ono rekla da buš faks ...?

Nisam rekla jer, ljudi moji, pojma nemam. Najdalje što u budućnost gledam je do jedanaest sati navečer kad legnem u krevet i zaspim k'o klada. Čak ni ne planiram noćno hodočašće na piš-buđenje u tri ujutro, ali desi se, uglavnom.

Tako će se i faks desiti, valjda.

Dora Tramišak

Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Zabok, 4. razred

Mentorica: Sandra Babnik Lončar, prof.

Pohvaljeni rad

Mirko

Napokon je došao i taj dan. Petak. Dan kada svi sretni i veseli odlaze u školu jer znaju da će ih, širom raširenih ruku, dočekati subota nakon svih školskih muka. Ni ja nisam neka velika iznimka kada dođe do petka. Iako, volim vjerovati da su moja subota i moja nedjelja puno posebniji od tudihih subota i nedjelja. Razlog toj posebnosti je dečko po imenu Mirko. U slučaju da ga ne poznajete, Mirko je najpopularniji dečko u razredu. Mi, ostali dečki, mislimo da svoju popularnost Mirko duguje svojoj zavidnoj visini uz pomoć koje bi ponizio i neke osmaše, a kako onda ne nas, dečke iz četvrtog b? Osim što je popularan, također je vrhunski sportaš. Zabiti mu gol, kad bi na tjelesnom igrali rukomet, nogomet, ma bilo koji sport, bilo je nemoguće. Osim odbojke, tu nema golova, ali to nismo baš često imali zadovoljstvo igrati. Ako bi netko ikad slučajno Mirku dao gol, svojim šarmom i visinom je učinio da nitko uopće ne obrati pažnju na taj gol, podisprikom da je pušto loptu da uđe u isti. Osim svih gore navedenih osobina, imao je jednu koju stvarno nisam očekivao naći kod visokih, popularnih dečkiju oko kojih se motaju sve cure. Obožavao je kukce. Imao sam jednu malo veću *Winnie Pooh* enciklopediju koja je sadržavala slike kukaca, te detaljne opise istih. I ono najvažnije, mjesta na kojima ih možemo naći. Lagano je pretpostaviti što smo Mirko i ja radili na moje nedjelje i moje subote. Ali ako imate ikakve dvojbe, potvrdit ću vam. Tražili smo kukce cijeli dan.

Neki dani su bili vrlo uspješni, dok ostali malo manje. U redu, malo puno više neuspješni. Kad god bi pronašli nekog većeg pauka, ili kakvog skakavca, taj isti više nikad nije bio nađen. Razbijajući naše glave, došli smo do ultimativne teorije nestajanja svih kukaca. Mora da im se baš ne sviđa biti u kutijama, ili da ih neki klinci proučavaju bez njihovog dopuštenja. Ali onda opet, kako je lako dobiti paukovo dopuštenje da se na par sati smiješ diviti njegovoj ljepoti? Tada se upalila lampica. Ako pauk uđe sam u kutiju, onda to možemo shvatiti kao pristanak sudjelovanja u našem svjetski važnom pokusu otkrivanja novih buba. Evo ga! Pauk se spušta s drveta, te će za par sekundi dotaknuti tek rosnu travu. Brzo stavljamo kutiju ispod njega. Čini se da smo podcijenili našeg dragog muhojeda, pošto je vidjevši kutiju, odmah otišao po mreži nazad na drvo. Razočarani odbijanjem ovog pauka da se pridruži našoj istraživačkoj ekipi i postane dio neke povjesne knjige koju će čitati svi paukoljupci, otišli smo popiti sok. Kako je moje dvorište

ipak malo veće kad se usporedi s onim mojeg susjeda, uzimali smo pauzu za sok svakih par sati. Tako smo dali priliku paucima da izađu, ali važnije od toga je bilo da i mi povratimo esencijalnu energiju za otkrivanje novih vrsta buba. Na svakom ispijanju soka sjeli bismo na travu i gledali u mravinjak. Obojica smo se slagali da su mravi vrlo zanimljive životinje. Svakodnevno testirajući njihovu snagu, uvijek smo imali spremne male kuglice kruha. Jedna veća od druge. Bilo ih je zabavno gledati kako se trude odvući kruh nazad u svoju kuću. Znali smo da smo došli do granice njihove snage kada mrav ne bi mogao sam odnijeti kuglu kruha, nego je trebao pomoći još nekog mrava. Taj bi pak uvijek rado pomogao. U svim subotama i nedjeljama nije bilo niti jednom da mrav ostavi mrava dok se ovaj muči s kuglom broj šest. Imali smo deset kuglica poredanih po veličini. Najviše što jedan mrav može podnijeti je bila kuglica broj pet. Nakon te bi mu trebala pomoći. Nikada nam nije dosadilo. Svaki put je bilo zabavno kao da nismo viđali isti prizor iz vikenda u vikend. Ali ovu subotu, Mirka nije bilo.

Dok sam osamljen gledao mrave, počeli su mi dolaziti komadići razgovora Mirka i mene u školi. Mislim da je bio sretan jer je pozvan na rođendan ili tako nešto. Uvijek me iznenadila njegova iznenadenost kad bi ga netko pozvao na rođendan. Kao da nije znao da je najpopularniji u razredu, a to ga je činilo vrlo važnim sastojkom svake rođendanske zabave. Mislim da sam i ja bio pozvan, ali nisam se odazvao. Bilo me previše strah da će reći neku glupost pred svojom simpatijom. Iako je možda bolje da sam otišao, pa makar sjedio zureći u zid. Tako su mi barem mravi rekli. Nisam imao volje otkrivati nove vrste buba, samo zato jer smo Mirko i ja negdje čuli da onaj koji pronađe novu vrstu ima pravo dati joj ime. Zaključili smo da se to odnosi na sve moguće nove vrste ovoga svijeta. On bi vjerojatno učinio isto.

Sljedeći vikend opet smo zajedno tražili. Osim što je određeni netko imao potrebu ispričati svaki mogući detalj o tome kako je bilo zakon na Martinom rođendanu. Mislim daje čak i mravima bio dosadan jer ih je izvan mravinjaka bilo puno manje nego inače. Oni koji su ostali slušati sigurno se smatraju visokima i popularnima u svojoj mravljoj zajednici. Mislim da ovakve priče mogu zanimati samo ljude (i mrave) poput Mirka samoga. Radeci kuglice od kruha, teške duše priznajem da ga nisam baš pozorno slušao. Ali u jednom trenutku sam se jednostavno bacio na glavu u razgovor. Moja

zainteresiranost je odjednom izrasla veća od kuglice broj deset kad je počeo govoriti o tome kako je na rođendanu ljudima pričao o mravima. Ispostavilo se da i Marta ima mravinjak te da njezini mravi mogu podići kuglicu broj šest bez ikakve pomoći. Nisam baš vjerovao toj priči, ali sam se pravio iznenađen da slučajno ne bi prestao pričati. Ipak ne mogu misliti samo na sebe. Možda je ovim mravima koji su ostali slušati njegove priče ovo naj-zanimljiviji dio dana. Zašto bi im ga uskratio? Tada je počeo pričati o tome kako su mravinjaci složeni, te kako imaju mnogo malih tunela. Pitao sam ga kako to zna, da možda nije bio u mravinjaku? Ma, nogom smo razvalili mravinjak i vidjeli sve tunele, i nešto malo bijelo. Mislim da su bila mravlja jaja. Nisam imao pojma što da mu kažem, pošto sam taj čin smatrao previše okrutnim da bi komentirao. Samo sam otišao u kuću po još jedan sok, napomenuvši mu neka ne traži bube bez mene. Kad sam se vratio, imao sam što vidjeti. Mravinjak je bio uništen, dok je moj dragi bivši prijatelj s divljenjem promatra zamršenu strukturu onoga što je nekad ovim jadnicima bio dom. Sada trče brže nego ikad, razdvajaju se i trče da se spase.

Sjednem do njega i samo šutim.

Nisam znao što bi trebalo reći.

Nikad ne znam.

Povratak s maturalca, madarska granica. Odjednom se cijeli autobus diže na noge. Svi odlaze desno gledati nešto kroz prozor. Mirka više nema, ali ima Matije. Ne znam voli li Matija mrave i otkrivanje novih vrsta buba, ali znam da nikad ne bi uništilo nečiji dom. Inače veseo i raspjevan autobus koji bi svojom bukom posramio i najbolje klubove na svijetu, utonuo je u tišinu. Znatiželja me napokon podigla na noge, i tako sada gledam. Vidim enormnu kolonu, baš kao u onih mrava. Samo što ovo nisu mravi. Čuo sam priče o izbjeglicama te kako pokušavaju prijeći granice, ali nikada nisam zamišljao nešto tako neopisivo. Nisam točno siguran zašto me ovaj prizor vratio u one davne vikende s Mirkom kad smo htjeli promijeniti svijet svojim otkrićima. Možda baš zato jer ovi ljudi pokušavaju to isto? Promijeniti svijet. Kako to slatko zvuči. U mrtvoj tišini autobusa, nije se mogla čuti ni ona muha koja mi je prije par minuta uporno pokušavala oteti sendvič. Možda je i uspjela jer sam ga ostavio bez ikakve zaštite na svojem sjedalu. Na licima prijatelja vidiš sam cijeli zoološki vrt emocija. Nisam siguran kakvo je bilo moje lice,

ali znam da sam htio pomoći tim ljudima. Naravno, možda mi je ta misao došla samo zbog spoznaje da im ne mogu pomoći. Tako to mi obično radimo. Zagovaramo i držimo se nečega tako zatvoreni tuđim mislima, sve dok nas naše vlastite misli ne dovedu pred neku neugodnu situaciju. Tada odbacujemo sve što nam je ikad bilo važno, samo da bi se prilagodili drugima. Niz lice mi se razvukao veliki smiješak. Shvatio sam da ako se svi prilagodavamo drugima, postoji šansa za svijet bez ikakvih ratova, ili svađa. Kada bi se barem netko usudio povući cijelu ljudsku rasu za rukav te ju opet vratiti na pravi put. Zaključivši da moji pogledi rade više štete nego pomoći, vratio sam se svom dragom sendviču na kojem je moja draga krilata prijateljica baš završavala piknik. Odmah je odletjela. Ostali su još neko vrijeme gledali kolonu. A možda su se divili krajoliku, ipak smo prošli pored nekih stvarno predivnih vjetrenjača. Ali oni su radije pričali o tome kako im je grozno što ne mogu pomoći ljudima u nevolji. Kako bi vrlo rado, ali da su spriječeni. Kako ne vide da mogu pomoći i onima u čijem društvu provode sate i sate svaki dan. Svima treba pomoći, ali smo onoliko jaki koliko odbijamo priznati svoje slabosti. Ili nismo?

Mirko je bio poprilično jak, a i nikad ga nisam vidio tužnog. Ali ne treba zaboraviti što je njegova noga uradila onu subotu. Znači li to da jaki ljudi nisu uvijek najbolji? Ili postoji više vrsti najboljeg. Počeli su se vraćati na svoja mjesta. Dižem se kako bi Matija mogao proći. Nekako mi je drago da je prekinuo moje razmišljanje. Ne samo da je počelo postajati vrlo komplikirano i složeno, nego sam vjerojatno i zurio u nešto ispred sebe. To mi se često dogada kada se upustim boriti sam sa sobom.

Sjednem do njega i samo šutim.

Nisam znao što bi trebalo reći.

Nikad ne znam.

Nikola Šeb

Srednja škola Zabok, 4. razred

Mentorica: Jadranka Bogdanović, prof.

Pohvaljeni rad

LOV

Hladno mi je. Umoran sam. Ali ne smijem više spavati. Ne smijem, jer mama kaže da kad me jednom stariji probude, moram ustati i pomagati u čemu god mogu. Mama je dobra. Brine o meni, o mojoj maloj sestrici i mojim rođacima, zajedno s bakom i strinom. Moja se obitelj sastoji od tate, mame, sestrice, jednog velikog i jednog malog rođaka, bake i strine. Prije sam imao i djeda i strica. No jednom se nakon lova nisu vratili, kao ni tatina desna ruka. Od tada s tatom lovi moj veliki rođak. Sad se nažalost vraćaju s manje hrane, pa sam često gladan.

Oko mene je sve još mračno. Jedini izvor svjetla u našoj hladnoj špilji dolazi od jednog slabog plamička koji pleše na grančicama. Njih su mama i strina jučer donijele. Ispred ulaza u špilju stoji strina i tužno gleda u jutarnje nebo. Otkad strica više nema, promjenila se. Prije se radovala odlasku starijih u lov jer je povratak značio pun trbuh. Sad više ne voli lov. Strahuje svaki put kad veliki rođak ode s tatom na nekoliko dana. Boji se. Za njih, ali i za nas. Dosad sam s mamom i strinom uvijek samo skupljao bobice, kore, lišće i grančice. Ali od bobica i kore ne možemo živjeti. Žene ne znaju loviti, a ne znam ni ja. Još.

„Mali, danas i ti ideš s nama”, rekao mi je tata hrapavim glasom, još uviјek pospan. „Krajnje je vrijeme da naučiš i ti loviti. Treba mi još jedan par ruku. Tvoj rodak je koristan, ali ja jedne ruke nemam. Ti ćeš biti moja ruka.” Ja mu odgovorim potvrđnim kimanjem glave. Ne želim napustiti sigurnost naše špilje, ma koliko ta sigurnost bila mala. Ali znam da moram. Već sam velik, a nisam žena da bih zauvijek skupljao bobice. Iako nerado, idem danas u lov, nisam nespreman. Već dulje vrijeme rezbarim svoje kopljje. Tome me naučila baka. Ona kaže da je, kad je bila mlada, uvijek odlazila sa starijima u lov. Sebe zove najjačom i najhrabrijom ženom na svijetu. Ja sam malo sumnjičav jer vidim da sad po cijele dane samo priča priče i brine o vatri.

„Hajde, mali, što si se ukipio?” upita tata gledajući me svojim umornim očima. „Ha? Ah, evo me, oprosti”, dižem se sa svoga mjesta i prilazim tati s kopljem u ruci. Uz njega stoji i veliki rođak, koji izgleda jako ozbiljno i odrašlo, iako mu tek nekoliko malih dlaka strši na rukama, nogama i dijelu prsa koji nije pokriven krznom. Meni je to smiješno. Pa on nije beba da bi imao glatku i meku kožu. Ali moram zadržati smijeh u sebi jer znam da tata ne bi

bio zadovoljan kad ne bih poštivao velikog rođaka. Okrećem se prema ostatku svoje obitelji kako bih im mahnuo prije prvog odlaska u lov.

Na izlasku iz špilje pogađa nas jaki val hladnoće. Naježim se i stresem; vratilo se hladno vrijeme. Uskoro će s neba početi padati bijela voda. Ja ne volim bijelu vodu. Jedna je od mojih sestrica predugo u njoj bila, pa joj je bilo loše. A onda je otišla... Zato mama uvijek kaže da moram biti jako oprezan i poštivati sve oko sebe, a najviše životinje. Životinje nam daju hranu i krvzno, bez njih bi i mi nestali. Baš kao djed, stric i jedna od mojih sestrica... „Ovdje!” čujem nekog kako viče. Veliki rođak gleda u mog tatu i pokazuje prema nečem na zemlji. „Aha! Evo, pogledaj, mali!” pozove me tata pokazujući mi da pogledam što je rođak našao. „Ovo moraš prvo tražiti u lovuu. To su ti tragovi. Njih ostavlja životinja...” Na zemlji vidim neke velike okrugle oblike. Tragove. Utisnuti su baš kao i moji kad hodam po bijeloj vodi. „Sad moramo ići kuda idu i oni. Dovest će nas do životinje”, kaže tata. „I nadajmo se neke debele”, doda sebi u bradu. Krene dalje, prateći tragove, a ja i rođak mu za petama.

Sunce se već popelo skoro na polovicu neba. Odjednom se čuo neki glasan stenjaj: „Ššš! Stanite!” šapuće tata glasno pokazujući rukama da stane mo iza njega. Stao sam..., a onda sam ga ugledao. Tu veliku životinju, čije tragove toliko dugo pratimo, i čije smo glasanje čuli. Stoji nedaleko od mene. Glava podignuta visoko, gleda kroz guste krošnje koje je okružuju. Male se uši ubrzano okreću kako bi čule i najtiše šapate i najmanje pokrete. Jelen. Ništa drugo ne može biti. Sigurno je jelen. Vidio sam ja jelene prije. Puno puta. Trčali su u obrisima na zidovima špilje. A leđa i but vidjeh na rame-nima muškaraca nakon povratka iz lova. Ali nikada nisam bio blizu živog jelena. A ovaj je i tako velik. Samo su njegovi rogovi veći od mene cijelog. „Mali! Natrag! Vidjet će te!” korio me tata onim svojim glasnim šapatom. I doista, u tom je trenutku životinja okrenula glavu prema meni, i kada me vidjela, u njenim se očima užario bijes... Trebao bih bježati, ali ne mogu. Ovo je sve previše novo za mene. Instinkti mi djeluju brzo. Unutarnji glas više na mene da se pomaknem, da bježim, učinim bilo što, ali moje tijelo ne surađuje. Ostaje zaledeno u položaju čistog straha. Nešto u daljinu više. Čujem urlike, ali ne mogu prepoznati od kuda dolaze. Preplavio me zaglušujući zvuk

mog srca. Mislim da želi iskočiti... i pobjeći. Ne krivim ga jer u očima jelena koji juri prema meni vidim samo mržnju... obećava kraj života. Hoće li se... Hoću li i ja nestati?

Mračno je. Gdje je nestalo sunce? Gdje je jelen... i gdje su tata i rođak? Zar ovako izgleda nestajanje? Ali zašto onda osjećam bol u ledima i meko lišće ispod sebe? Otvaram oči: ne vidim više jelena, nema ni tate ni rođaka. Jesu li oni otišli umjesto mene? Ne znam. Sam sam. Ali sam još tu. Još uvjek postojim. Osjećam svoje srce kako tuče u mojim prsim i više ne želi pobjeći. Ali sad ja želim pobjeći. Pobjeći od ovog mjesta, pronaći svoju špilju.

Bježim. Čim brže i čim dalje mogu. Želim natrag u špilju... Padam... opet se dižem. Trčim, hodam, stajem. Ali nigdje špilje. Želim njen osjećaj sigurnosti, želim toplinu njene vatre, i prisnost doma i obitelji

Postoji li to još uvjek?

Nina Šalković

Srednja škola Krapina, 1. razred
Mentor: Stjepan Varjačić, prof.

Pohvaljeni rad

Perpetuum homine

Bilo je na svim vijestima. *Izašli smo iz krize*. Dani su neki brojevi, prikazane neke tablice. Neki važni ljudi izrekoše nekoliko riječi. Na kraju se svi zajedno nasmijaše dok su im blicevi osvjetljavali obraze. A onda reklame.

Ugasio sam televizor. Sat na zidu pokazivao je pet minuta do ponoći. Količko sam ja znao, ponoć je već odavno mogla proći. Sat je uvijek kasnio. Ili je pak išao prebrzo. *Vrijeme je relativno*, zaključio je Einstein i dobio Nobelovu nagradu. *Moj sat je relativan*, zaključio sam ja, ali od Nobela ni traga. Nevažno.

Bio sam umoran. Ne od činjenice da će skoro ponoć (ili je bila prošla) i da bih trebao spavati, nego od svega. Od vijesti, od svijeta, od ljudi, od života. Od samog sebe. Ne bijaše to iznenadna tjeskoba, napadaj unutarnjeg čemera. Mučilo me to već poduzeće vrijeme. Počelo je sa sitnicama. Prvo mi je smijeh postao čudan. Ne samo moj, svačiji. Izgubio je svoj okus, slast. Umjesto normalnog veselja, činio mi se manjkavim, bezveznim, pa čak i odurnim – sklanjao sam se od njega što sam bolje mogao. Zatim mi se zgadio njegov izvor i podrijetlo: ljudi. Živcirali su me svi po redu, a najviše oni koji bijahu zabrinuti za me. Bježao sam od njih, povlačio se u sebe, u samoću. Ondje nije bilo zabrinutih upita, tuđeg mišljenja, dobrodošnih savjeta i obzira prema drugima. Nije bilo smijeha. Ondje sam otpočinuo, gutajući svoje emocije sve dublje, i neko sam vrijeme bio dobro. Naravno, tome je došao svršetak. Nisam više mogao izdržati. Zato sam odlučio ono što će ove večeri izvršiti.

Pripreme su potrajale, poglavito jer me mučila krucijalna stvar: na koji način da si oduzmem život? Pištanj – brz, efikasan, ali nemam Alberta da mi ga posudi. Tablete – lako dostupne i upotrebljive, ali želim li doista svoje posljednje ovozemaljske trenutke provesti gušći se u vlastitoj bljuvotini?! *Najbolje je bježati pod oblake*, reče Smail-agha. Dakle, vještanje – jednostavno, ali neprivlačno, a i nikada nisam znao vezati čvorove. Rezanje žila – previše neuredno.

Sjetih se Tolstoja. Njegova se Ana u grozničavu stanju bacila pod vlak. Tako će učiniti i ja. Doduše, neću skončati na tračnicama; znajući pouzdanoć hrvatskih vlakova, mogao bih završiti samo s uganućem gležnja. Uz to, bila bi prevelika publika. To što sam ja završio sa životom, ne znači da moram istraumatizirati nečiji tudi svojim posljednjim činom.

Živio sam u zgradici. Sivoj, neuglednoj, baštini stihilske arhitekture. Koliko god ružna bila, s njenog se krova prostirao predivan pogled na grad.

Dobro mjesto za umiranje. Imala je sedamnaest katova; pad bi trebao trajati oko tri sekunde. Tri, dva, jedan – i?

Posljednji put osvrnuo sam se po svome stanu: toliko stvari, toliko praznih uspomena. Ništa mi neće nedostajati; možda samo zidni sat – disfunkcionalan kao i ja. Sada su mu se kazaljke poklopile na dvanaestici; ponoć (možda). Uspentrao sam se na vrh zgrade. Krov je bio ravan i mračan, ali oko mene... Tisuće svjetala uličnih lampi tjeralo je tamu, a na noćnomu nebu njihov odraz, tisuće zvijezda. Na tren se pokolebah, ali samo na tren.

Stao sam na rub provalije, tog ponora dubokog pedeset metara. Samo jedan korak. Da kažem svoje zadnje riječi? Nema nikoga tko bi slušao. Da se pomolim? Opet, nema tko slušati. Pogledom okrznuh zvijezde, pa se nisam mogao suzdržati. *Čovječe pazi/ da ne ideš malen/ ispod zvijezda!... Na svom koncu/ mjesto u prah/ prijedi sav u zvijezde!*

Oslobodenje od svega. Zakoračio sam u ništa.

Bilo je na svim vijestima. *Čovjek čudesno prezivio pad sa sedamnaestoga kata!* Pokazana je slika muškarca. Neki je liječnik govorio o medicinskom fenomenu, a svećenik je ukazivao na božansku providnost. A onda reklame.

Ugasio sam televizor. Bolnički madrac bio je bolno pretvrd pod mojim plećima, žuljao me na svim krivim mjestima. Sat na zidu radio je pravilno i po propisu – nisam se mogao naviknuti na njegovu točnost. Uskoro će četiri poslijepodne; počet će posjeti. Posljednjih dana svi su se željeli družiti sa suvišnim čovjekom. Navraćali su svakodnevno, donoseći mi poklone i pričajući o slavi koju sam neočekivano stekao preko noći.

Ja sam se, začudo, tome radovao. Ne znam zašto, ali više nisam bio ona osoba čije se jadno tijelo skoro smrskalo o kruti asfalt. Pad me promijenio. Na trenutak sam uistinu umro. Na trenutak sam uistinu razumio. *Post nubila phoebus.*

Četiri sata. U sobu su nahrupili moji prijatelji. Donijeli su sa sobom bocu najdražeg mi vina da zajedno proslavimo život. *Daj mi pehar vina; u njem utapam svaku neslogu među nama.* Medicinska sestra ljutito je protestirala i prijetila da će otići po doktora. Oni su je pokušavali odgovoriti nudeći je čašom domaće kapljice. A ja?

Ja sam se od srca smijao.

Robert Sviben

Srednja škola Zlatar, 3. razred

Mentorica: Ljerka Gajski Markulin, prof.

Pohvaljeni rad

San od kamena

Sanjam te često.

I sunce što ti se klanja. I vjetar što ti daje poljupce u letu. I kišu što ti pjeva uspavanku.

Sanjam te često.

Posljednji žar tinja u kaminu. Toplina se gasi s prvom naznakom snijega. Pahulje, meke i lake, nose mi misli tvome zagrljaju. Kao da koračam k tebi. Sjeta moje korake prati.

Hoću li stići? Mogu li nazad svojoj kolijevci od kamena? Tu si, nadomak. Pružam ruku. Tebi. Uvis. Ugrij moju dušu! Ti si moj vid, moja savjest.

Lagano hodam tvojim kamenim puteljcima. Tiho. Jer, prisutan sam tek kao šapat rijeke. Nježno. Jer, blizu sam ti tek mjesečevim odrazom. U ovim hladnim zimskim noćima moja sjena nečujno plovi tvojim proplancima. Tamo gdje zvijezde te krune, ja sam slobodan. Magla te zagrlila, mjesec počiva na tvojim padinama. Skriven od pogleda, daleko od života, napokon sam progledao i napokon živim. Pripadam. Tvoje kamenje – moje je djetinjstvo. Tvoja daljina, moja je sadašnjost. Povratak zavičaju, moja je budućnost.

S prvim sunčevim zrakama ostavljaš me usamljena, izgubljena. Odlaziš. Bez pozdrava. Bez upozorenja. Gubim te iz vida – otvaram oči.

Svitanje. Sunce je moja noć, a tvoj dan.

Koračam ulicama grada. Žurno. Sam sam i sjeta moje korake prati. Bježim. K tebi. Svugdje glasno komešanje. Rastužuje me misao da me od tebe odvela gradska vreva. Crveno, žuto, zeleno. Posvuda boje. Cirkus. Meni je sve sivo – klaun daltonist. Uvijek neka pravila koja ograničavaju moju slobodnu volju. Jedna vesela silueta mračna pogleda meni slijeva, sada s desna. Bježim, al' noge mi posustaju. Ne idem daleko od sudbine.

Sudaram se s prolaznicima. Rame o rame, lakat o rebra. Izvikuju usputne ispriike. Dalje idu svojim putom. Gledaju u pod. Kreću se obrnutim smjerom.

Samo ja ususret vjetru. Neka me podigne na svoja krila. Neka me odnesе svome domu, tvojim osojnim stranama.

Jer, uzak mi je ovaj svijet. Uzak mi je neba luk nad živom gradskom smrti.

Jer, široka su jedra twoja kad plove među oblacima. Široka su krila twoja
kad lete sa zvjezdama.

Volio bih da me voliš.

Čuo bih da me zoveš.

Javio bih ti da me slušaš.

Ali, ti stojiš, ponosito i umišljeno. Dižeš glavu i ne mariš za me.

Znam, majušan sam, običan sam – čovjek sam.

Zato: ne primjećuješ me. Zato: trebam te. Zato: vrati me da se utapam u
tvom moru mramornom, u snu sivom, u magli praskozornoj. Među stijena-
ma kosturnim da spavam i da me gromi gromoglasni bude.

Ljepoti svojoj besmrtnoj, vrati me. Jer, trebam je.

Vidjet će te opet. Osjećam. Kao šuštanje lišća, bit će proljeće. Kao šum
vihora, bit ćeš mi pjesma. Kao krila ptica, bit ćeš mi naramak sreće.

Kako? Ne znam. Ali, vidjet će te opet. Znam.

Ja sam tvrđava koja se ne predaje. Tvrđava sazidana na tvojim
obroncima.

Mosore, moj, o, Mosore!

Dora Tramišak

Gimnazija Antuna Gustava Matoša, Zabok, 4. razred

Mentorica: Sandra Babnik Lončar, prof.

Pohvaljeni rad

Antun Škrlec, 3. razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

MALALA

MALALA YOUSAFZAI POKHADALA JE ŠKOLU KOJU JE NJEN OTAC FINANCIROVAO NAKON što su talibani počeli uništavati i zatvarati škole ba tdevovšće u pakistanskom dolini svat. MALALA JE SA SANO 11 GODINA DRŽALA GOVOR KOJI JE KRGACO NASLOVILA „KALO SE TALIBANI USUEBUJO ODVEZTI NOJE OSUDOVANO PRAVO NA OBRAZOVANJE?“ SLJEDEĆE GODINE POČELA JE PISETI DNEVNIK O ŽIVOTU POD TALIBANSKOM VLASNIKOM KOGA JE OSJAVLJAVAO BOĆ UBEDU POD PREDSTAVNIKOM GUL MAZAI, (NEKOJE JE IZAGRALA JE REFERENCA NA JUNAKINU 12. LOVATSKOG FOLKLORA A TAKOĐER ZNAĆI CIJET GARIBĀD) NAJALOSTI, TO NIJE BILO DOVOLJNO DA SAKRINE SVOJ IDENTITET.

JEDNOG DANA MALALA SE AUTOBUSOM VRAČALA KUĆI IZ ŠKOLE. VOBLO SE NAGLO ZAUSTAVLIO, A U NEGA SU UŠLI NARUŽANI TALIBANI.

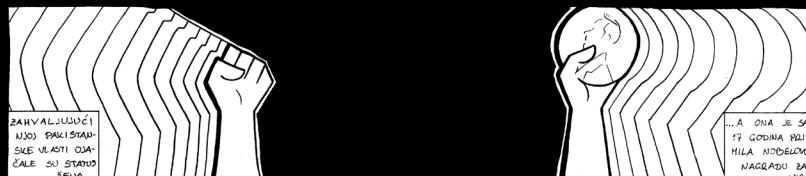
UPUCALI SU NALAU U CLAVU I VRAĆATI PRETOM RANIVI I NENEKO KOLECICE.

HITNO SU PREČAĆEĆE U POLICIJU.

MALALA JE LIJEVENJE NASTAVILA U ENGLESKOJ OTSUPU I DANAS SLOMIĆE PRAVO DNEVOVŠĆICA NA OBLAZOVAVANJE.

TALIBANI SU PRIMALI PODSTAVNOST BEZ OSJEĆAJA KRIVNJE POSTO JE DNEVOVŠĆICA PROMICALA SEKULAZACIJU.

ZAHVALJUJUĆI
NUJO PAKISTANSKE
VLASTI ODA-
ČALE SU STANO-
ŽELJA...

... A ONA JE SA
17. GODINA PA-
HILA NISPELON
NAGRADU ZA
MIG.

Teuta Vučajnk, 4. razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Pakleni šund

Još jedan nastavni sat. Sjedim ukipljeno u zadnjoj klupi. Položaj koji sam zaузела na početku sata nastojim održati dok ne zvoni. Još 43 minute. Nisam sigurna hoću li uspjeti. Previše sam se stisla i ne znam kako će izvući desnu ruku za pisanje. Kako izvući desnu ruku, a da ne izazovem pozornost? Bez pomicanja? Trebam ju izvući veoma polako, bez naglih pokreta i bez ikakvih zvukova. Nadam se da neće privući poglede. Mrzim poglede jer me bole. Nek' poglede troše na bitnije stvari poput tuđih ispita ili svojih mobitela. Odlučila sam ne izvući ruku, osim ako ne bude krajnje potrebno. Nadam se da neće doći do takve situacije jer se profesorica ionako zapričala. Nitko ju ne sluša. Zašto? Volim slušati ono što priča, zanimljiva je. Uvijek kaže nešto novo i nastoji nas nešto naučiti ispričavši neku anegdotu. Ali nitko ju ne sluša. Svi su tako nemarni i opsjednuti sobom. Ne upijaju informacije, znanje ih ne zanima. Zašto su ovdje? Ionako bi mi bilo ugodnije da nisu ovdje. Čine me nervoznom. Njihovo šaputanje me ubija. Osjećam da šapuću o meni, osjećam da sam glavna tema. Ne želim biti glavna tema. Ne želim uopće biti tema. Zašto bi pričali o meni? Ne znaju ništa o meni. Ne poznaju me. Osuđuju me, a ne znaju čitati. Možda ne žele ili im se ne da. Ne da im se čitati lektiru, a kamoli osobu. To je komplikiranije i zahtijeva više vremena. Vremena koje posvećuju društvenim mrežama i ljubavnim problemima. Neudobno mi je, ali ne mogu se pomaknuti. Dvojica su se okrenula prema meni kao da žele nešto vidjeti. Kao da žele vidjeti kako se pomičem i crvenim. Ukipljena gledam u klupu. Ruka me boli. Ne mislim na bol, ne osjećam je. Barem ne fizičku. Okrenuli su se naprijed. Možda me nisu gledali. Ionako se zabavljaju, imaju svog posla. Zašto bi gledali mene? Nisam toliko zanimljiva. Uopće nisam zanimljiva. Profesorica je pitala je li netko čuo za Quentinu Tarantinu. Srce mi se ubrzalo. Znala sam da me se to tiče. Znala sam da se trebam javiti. Nisam mogla progutati slinu. Gledala sam u profesoricu i nečujno se gušila pokušavajući ispustiti glas. Bilo kakav zvuk. Samo da se čujem. Možda bi profesorica shvatila da obožavam Tarantinu samo da izustim nešto. A možda i ne bi. Pitala je opet i iščudavala se kako se nitko ne javlja. Znala sam da neće nitko osim mene. A možda ni ja. Ali trebam. Osjećam da mi je to dužnost jer nitko nije ni čuo za njega, a kamoli da osjeća i proživljava sve to što ja proživljavam u ovom trenutku. Borim se. Rijeći želes van. Želim da profesorica zna da ga obožavam, želim da i drugi znaju.

Iako se toga sutra nitko neće sjećati, barem bih imala trenutak. Ali ne želim trenutak. Ne želim pažnju. Ajme, ne želim poglede. A ipak želim da znaju da sam strastveni obožavatelj Tarantinovih filmova. Zašto želim da to znaju? Ne znam. Nemam odgovor na to. Očito niti nemam odgovor na profesoričino pitanje jer se nisam oglasila. Pokrenula je drugu temu pomalo razočarana. I ja sam bila razočarana. U sebe. Više nego ikad. Trebala sam samo reći da sam čula za njega, pogledala sve njegove filmove i da ga obožavam. To je to. To je jedino što sam trebala reći. Dok me osobno razočaranje preplavljava i zauzimalo svaki djelić mog uma, još jedna misao pala mi je na pamet. Što ako je jedino što trebam reći da postanem vidljiva i slobodnija upravo to da sam čula za Tarantina i što ako mi to pobegne? Prilika da profesorica i razred čuju moj glas. Čuju i vide mene u mom najhrabrijem činu. U mom najmazohističnjem dijelu koji radim zbog njih. Ali i zbog sebe. Borim se. Mučim se. Proždirem sama sebe. Opet se gušim. Veoma tiho i veoma glasno. Moj svijet se ruši tako brzo i tako destruktivno, nemilosrdno, a u razredu je sada sve tako tiho. Svi pišu osim mene, ja nisam izvukla ruku. Imala sam osjećaj kako me svi primjećuju. Sve bi bilo gotovo samo da progovorim. *Hajde, progovori. Odvuci pažnju u smjeru koji ti želiš. Ali ne želim pažnju. Želiš. Što? Tko je to? Želiš.* Razgovaram sama sa sobom. Ludim. Sve u meni vri. Nepomična sam i ne pišem. Gledam u prazno. Vidim kroz ljude kao što i oni vide kroz mene svaki dan. Nisam dorasla ovome. Nisam dorasla sama sebi. Ne želim razgovarati sama sa sobom. Na to sam spala. Osim ako ne kažem nešto. Osim ako ne kažem da volim Tarantina. Zbilja ga obožavam i kad odrastem, želim napisati scenarij za film koji bi on režirao. To su samo snovi. Što ako ostali ne mare za moje snove? Zašto bi marili za njih? Slušala sam tuđe snove jer su svi tako glasni i svaki dan samo pričaju i pričaju, izlažu sebe na pladnju pred drugima tako olako. To nikad nisam shvaćala. Kako se netko može toliko ogoliti pred nekim drugim? To su duboke stvari koje zadržavaš za sebe. Ali imam ih previše. Gušim se u njima. Možda trebam isprazniti prostor tako da kažem nešto naglas. Jednom u životu. Iz čista mira. Sad su već svi zaboravili profesoričino pitanje. Svi osim mene. Meni još odzvanja u ušima i tišti me toliko da boli.

Izvukla sam ruku. Odjednom. Bez razmišljanja. Samo sam ju izvukla onako ukočenu. Sad je na klupi s olovkom u ruci i zapisuje riječi s ploče. Moja me je ruka iznenadila. Ne događa se često i trenutak je poseban. Inače sve prvo prođem u glavi i savršeno matematički izračunam, a tek onda učinim nešto. Ne ide mi matematika, ali to računanje u glavi postalo je dio moje rutine i funkcioniranja kao osobe. Reći će. To je to. Reći će da obožavam Tarantina.

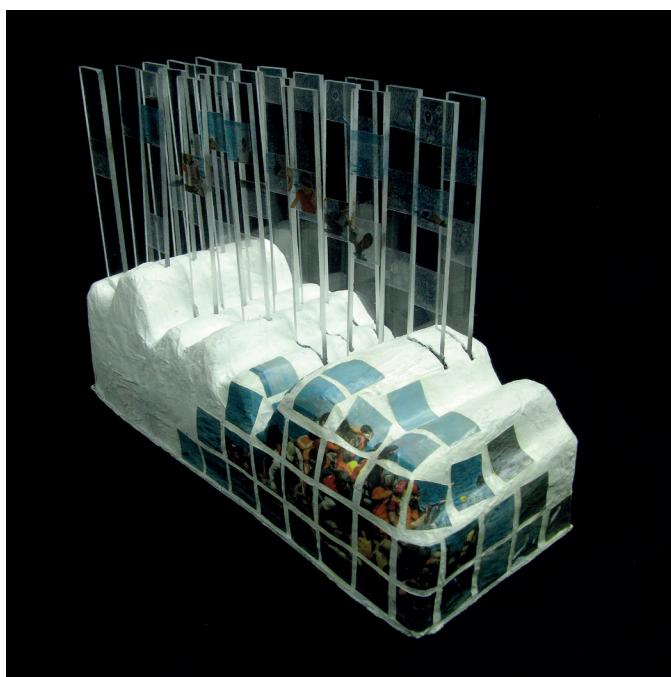
Ali tu ču stati. Dovoljno je da znaju to. Preskočit ču dio o snovima, to je već pomalo pretjerano. *Hajde, učini to! Neću. Ne mogu. Odlučila si malo prije. A sad učini to. Ne mogu, mislila sam da će spontano doći. Ali, nije. Opet se analiziram. Ti analiziraš. Tko ja? Ja sam ja. Ti nas kočiš svaki dan. Hajde, učini to ili odlazi i ne vraćaj se! Ne mogu otići od same sebe. Možeš, ali to ne bi ispalo dobro za nas.* Stresla sam se. Tako naglo i tako čudno da mi je zaškripao stolac i udarila sam rukom o klupu. Profesorica je prestala pričati i cijeli razred se na trenutak okrenuo prema meni. Svi me gledaju. Bum-bum! Osjećam kako mi se lice topi od vrućine. *Ja... Ja obožavam Quentinina Tarantinu, zamucala sam.*

Kristina Košutić

Srednja škola Zlatar, 4. razred

Mentorica: Martina Sviben, prof.

Pohvaljeni rad

Eva Novak, 1. razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Lucija Brežnjak, 2. di razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Bez naslova, molim (ili andeo bez mog dlana)

Buljim u praznu stranicu već dvadesetak minuta. Zapravo, imam osjećaj kao da ona bulji u mene. Mrzim taj osjećaj. Neki oko mene već pišu u zadaćnicu, a ja još nemam nijednu dobru ideju za naslov, a kamoli za sadržaj ovog sastavka. Poražavajuće je shvatiti da jedna obična prazna stranica papira posjeduje moć da mi slomi samopouzdanje, i u tako kratkom periodu. Polako me već uznemiruje svojom bjelinom, izruguje mi se nedostatkom tinte. Koliko sam li se već puta našla u ovoj situaciji – ispred matematičkog zadatka koji ne znam riješiti na prvi pogled, na satu klavira, pognuta nad notama nepoznate skladbe koje bih trebala odsvirati „prima vista”, pred praznim platnom i temperama koje se polako počinju sušiti dok ja još uvijek razmišljam kako početi. Najgori zločin kojeg mogu smisliti bio bi dirljati ljude sa zavaravanjem i pretvaranjem da se 100% zabavljam.

Negdje sam pročitala tekst u kojem autor osobne ljudske nagone, potisnute misli i podsvjesne navike naziva Demonima. Uvijek su ovdje i uvijek su aktivni. Možemo pokušati biti u pravu, činiti dobro i učiniti razliku, no uzalud. Namjere nisu bitne. Mi nismo andeli. Ja nisam. Nisam.

Demoni su ti koji nas kontroliraju, a ja se osjećam kao da ih imam više od većine. Moja ambicioznost i želja za stvaranjem, koje se pojavljuju u obliku, nažalost, kratkotrajnih inspiracija i uzvišene motivacije, potiču me na pisanje dok moji Demoni, zvani perfekcionizam, pesimizam i kompleks superiornosti, brutalno kritiziraju svaku ideju, rečenicu koja mi padne na pamet, a kamoli tek onu za koju skupim dovoljno hrabrosti da je ovjekovjećim na komadu papira i dalje očekujući da ne će biti dovoljno dobra prije nego li uopće znam što želim ispljunuti, zapaliti, umrijeti s rijećima zajedno u krevetu od ruža. Buca bunca.

Moji Demoni ne vjeruju u druge pokušaje, u napredak uvjetovan brojnim neuспjelim pokušajima. Oni uspoređuju moje prve pokušaje s djelima profesionalaca pritom paralizirajući moju kreativnost. Ja nisam andeo na Tvoj dlanu... Prateći me u svakom koraku (Demončići moji nemili), polako uništavaju moje samopouzdanje i samopoštovanje. Svaku vanjsku kritiku doživljavaju kao osobni napad od kojeg se branim ravnodušnošću, no ona zauvijek ostaje duboko u meni, u pretincu označenom „Svi moji neuspjesi”.

Nisam sigurna od čega više patim, samih NJIH ili činjenice da znam da me kontroliraju kao lutku, bez ikakvog značajnijeg otpora. Svako malo odlučim da je

gotovo, vrijeme je da se promijenim, no čim nailazim na prvu prepreku, vraćam se na stare navike od kojih već polako ludim. Osjećam se kao da trunem u samostvorenom kavezu starih navika paradoksalno isprepletenih s neutaživom težnjom za nečim boljim, za onim nedostiznim zelenim svjetлом na drugom kraju zaljeva. „U hladnim vodama zaljeva...” Negdje postoji genijalnost. Gdje si, anđele, na dlanu mom nisi?

Koprcaj se i rugaj se u daljini. Umri od tuđe ljepote.

I što sad? Ne znam kako dalje. Već nekoliko dana nakon što sam napisala pretvodni dio ove moje „ispovijesti”, koji su provedeni odvraćanjem sebe od svoje nesposobnosti da završim bilo što započeto, nasumice odabranih filmovima te subotnjim izlaskom do 3 ujutro, ne znam kako nastaviti. Demoni počinju navirati u moje svjesne misli manipulirajući ih da kažu: „Ovo je ionako bezveze” i „Moglo je biti dobro, ali nije bitno, nije kraj svijeta ako ne dovršiš”. Počinjem shvaćati što mi moj dečko cijelo vrijeme govori, da je najlakše reći: „Ovo je moglo biti dobro”. Anđeo? Sumnjam.

Cijeli svoj život temeljim svoj osjećaj vlastite vrijednosti na svom potencijalu zbog kojeg su me moji učitelji, treneri i profesori u glazbenoj školi voljeli izdvajati, dok tek sad shvaćam da potencijal sam po sebi ne znači apsolutno ništa. Uživala sam romantizirajući svoje Demone i nemogućnost osjećanja zadovoljstva, djelomično poistovjećujući svoje unutrašnje borbe s borbama velikih umjetnika poput Cobaina, Dostojevskog, Morrisona i brojnih drugih, dok nisam shvatila da njihove unutrašnje borbe nisu bile besmislene, već su poslužile kao inspiracije za stvaranje nečeg velikog. Dok su se odvraćali od nevolja vanjskog svijeta alkoholom i/ili raznim drogama, odbili su se odvratiti od svojih vlastitih Demona i uspjeli su ih pretočiti u inspiraciju za umjetnička djela istovremeno stvarajući povijest.

Sada shvaćam da svi imamo svoje Demone i jedini način na koji oni pobjeđuju je ako se pravimo kao da ne postoje. Jednom sam čula izreku koja kaže da je smisao života pronaći svoj smisao života. Iskreno, smatram da nam se on kroz život mijenja, no također mislim da sam ga zasad pronašla. Borba. Borba protiv naših privatnih Demona koji nas sprječavaju u gonjenju naših snova koliko god to teško bilo i koliko god to zvučalo kao još jedan jadan holivudske klišej. Ako dopustimo svojim Demonima da nas pokore bez ikakve borbe, nismo ni vrijedni ovog istovremeno dosadnog, mizernog, iznenađujućeg, predivnog i jedinog života kojeg imamo.

Lara Špiljak

Srednja škola Krapina, 4. razred

Mentorica: Sanja Ranogajec, prof.

Pohvaljeni rad

Petra Uvodić, 4. di razred;
Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

*Srećí je mjesto u svakome
čovjeku koji je spremán voljeti.*

Marija Magdalena Šamal,
4. g razred, „Globalno zatopljenje“

CRIKVENICA

Jutarnja čarolija

Najviše volim jutro kada me probude zrake sunca. Nježno se šuljaju kroz grilje. Ustanem i s veseljem otvorim prozor. Pogled mi svaki put oduzima dah. Znam da je svakome njegovo mjesto najljepše, ali moje je Selce stvarno čarobno. Prve jutarnje zrake najprije umiju gradsku plažu. More lagano mrsi pijesak i čini mi se kao da čujem njegov šum. Selce je još uspavano. Tek se tu i tamo iz kojeg dimnjaka sramežljivo diže dim. Crveni krovovi još uvijek spavaju. Moju pozornost zaokuplja cvrkut ptica. Njihov veseli pjev nalik je igri djece u vrtiću. Svi su nestaošni i zaigrani. Sunce mi miluje lice, okrećem pogled prema moru. Igra sunčevih zraka plete mrežu zlatnih niti na površini. Prekrasno plavetnilo oduzima dah. Okrenem li glavu desno, zahvatim rub naše Crikvenice. Volim i nju. Tu su moja škola i moji prijatelji. Razmišljanje mi prekine miris pečenih kroasana koje moja mama često peče. Znam da me čeka i topli kakao. Pogled mi zatim skreće na vrt ispod prozora. Na zelenoj tratini mudro stoje dvije palme i jedna grbava smokva. Nju moja baba posebno voli jer ju je zasadio njezin djed. Uz rub zidića sve se šarenici. Niknule su proljetnice i cijeli vrt miriše od plavih i ružičastih zumbula, žutih narcisa i crvenih tulipana. Mogla bih ovako satima stajati na prozoru i uživati u pogledu. Stvarno je čaroban taj pogled s mog prozora.

Rea Jeličić

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica, 6. razred

Mentorica: Diana Gašparović

1. nagrada Miće sunce – osnovna škola

Bura u meni

Mirno je. Bonaca u mom srcu i mojim mislima. Na licu mi osmijeh i osjećaj sreće koji zrači i nježno se zrcali baš kao bonaca u rana i mlada jutra. Osjećaj mira i blaženstva.

Lažnog mira?

Sve oko mene je poput orkestra koji svira svoj posljednji *adiago*, no puhne maestral, ponese oblačak, oblačak donese sjenu koja mi zakrili srce. Sumnja polako unosi nemir i borbu u njega. Oblačak po oblačak, sumnja po sumnja, nemir se zahuktava i postaje sve teži, veći, praveći vrtloge u mojim mislima. Oblaka je sve više i više, kovitlaju se mojim nebom kao da ne znaju na koju bi stranu. Bura u mojim mislima uzima maha, postaje sve jača i jača.

Oluja!

Misli hitro plove, bacaju se na sve strane poput crnih oblaka nošenih burom. I ne znam više tko sam i što želim! Žudnje moje raspršuju se kao val što razbija stijenu. Pomoli se i pokoja zraka sunca između tmurnih oblaka, onako iznenada pa mi ugrije dušu.

Tračak svjetla doneše mi tračak nade.

Borim se s orkanskom burom u sebi ne stideći se svih svojih mana i slabosti. Predajem ih buri i oblacima neka ih ponesu daleko iza obzora.

Sva iznemogla od borbe lutam svojim mislima i srcem, a onda potrčim i trčim, trčim... Bježim od tame poput ranjene srne gonjene od lovaca.

Tračak sunca se ponovno pojavi. Taj divan tračak postaje sve sjajnija i sjajnija zraka, sve postojanja. Ulijeva mi novu nadu i snagu.

Zlatno sunce u svojoj raskoši obasja moje nebo, dotakne njegovo plavetnilo, dotakne i obuzme me cijelu. Rastjerala je bura sve tamne oblake, pročistila nebo koje se isprva stidljivo, a potom naglo pojavilo nada mnom. Ponovno osjećam toplinu i radost.

Bura u meni je stala, otjerala strahove i nemir, pročistila sumnje. Svježe i čiste misli ispunije mi srce, moje srce polomljeno pa sastavljeni nebrojeno puta. Mnoge bure i bonace u njemu su ostavile trag.

Ojačana i ohrabrena, zahvaljujem buri što me ozdravi i osnaži.

Još jača nego prije plovim prema novoj buri, plovim u susret bonaci...

Veronika Horvat

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

2. nagrada – osnovna škola

Dela od bure

Šla san ju iskat da se šnjun podivanin o njejimi grdimi deli ča ih je udelala. Nigdi je ni bilo. Kamo se je skrila? Ni ne diše! Onda sej' zbudila i sama sebi zapivala pravo po našu: *Krepat ma ne molat!*

Ta se pivalica zove bura. Jako je vesela, divo kolo igra i dela veli dešpeti. Zadnja pera je na smokvi polizala, a onda je sa pera po drvi pobrala pa šnjimi kolo va dvoru na saližu igrala. Stalno ju čujen, malo šapće, a va času projde ko šjun. Šnjun divana ni, aš je ta bura jako burovita. Počela se i va ljudi pačat, a dicu ka su škole hodila rivala je naprvo pa nazad. Šnjun se ni ča tuć, aš more bit jako grdo. Ni se lahko va tu beštiju pačat.

Ma ča me košta da se provan šnjun podivanit!

-Buro, burice, kamo greš? Ki ti je stal na žulj da si tako dešpetljiva?

-Volin bit gazdarica kud god pasan pa tako i poli tebe i va tvojen kraju.

-Si već finila svojimi nedeli?

-Ma ča! Si san dvori pomela, su travu va vrtu počešljala, si kamiki poli mora namočila, si busi fermala, puno žlipci skrovi odnesla. Rivala san se kroz uski klanci, rušila kamiki zgromač, a se je dišalo na veli kažin.

-Još si ti toga zla udelala! Reci!

-San! More san jako zapinila i puno barak fondala. Bila san i dobra, oblači san si potirala, a sunce veselo po nebu prošetala. Sad mi reci ča biš od mene još otela?

-Fermaj nedela delat, bar za jednu šetemanu.

Bura je ko malo dite, voli se igrat i obećati, ali *obećanje ludo radovanje*. Šetemana je pasala, bura se opet zbudila i svoja nedela opetovala. Ona misli da je *opetovanje mater od znanja*. Bura ima pravo, rabi se držat starih izrek.

Bura je svoju čud stalno pokaživala i govorela simi:

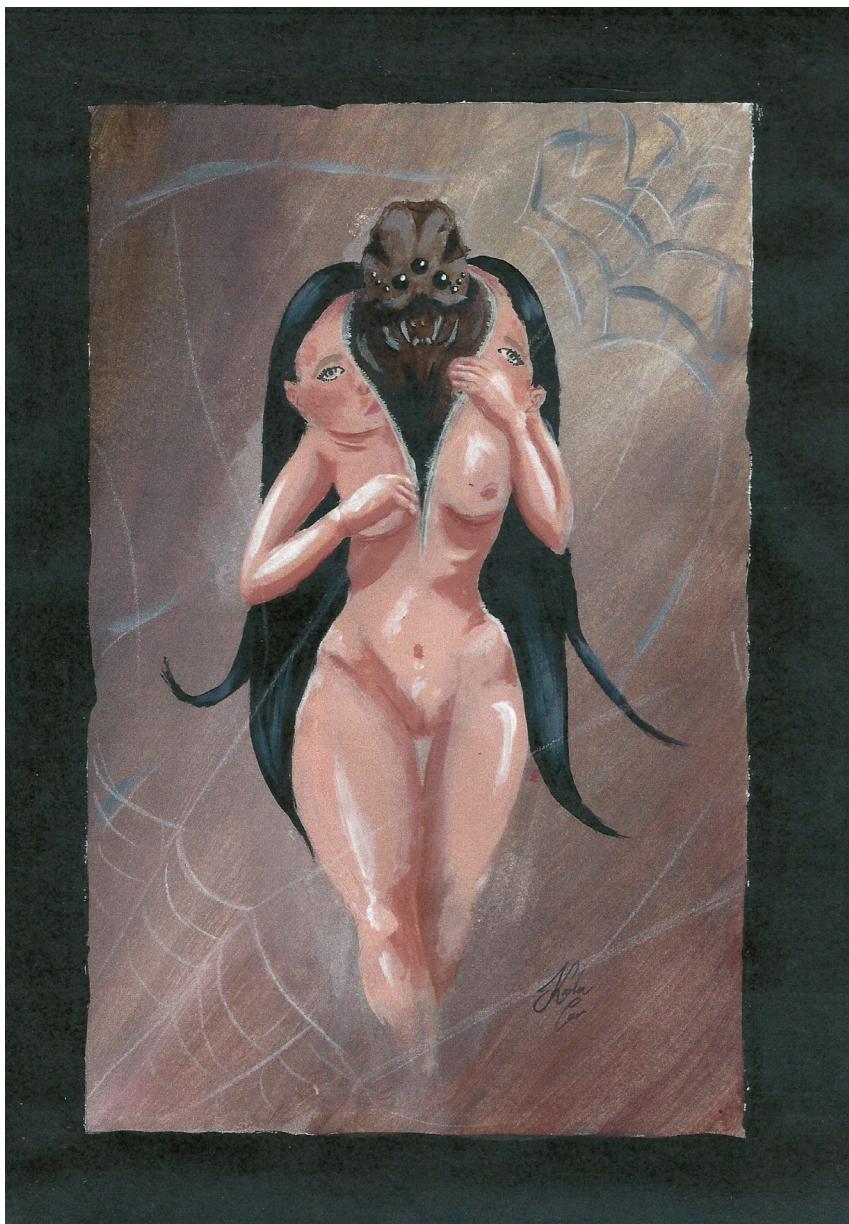
-*Vuk dlaku promini, ali čud ne.* Malo ču pomolat, ali samo na par dani, aš volin kad ljudi o meni divane bilo to lipo ili grdo.

Ivana Pijevac

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

2. nagrada – osnovna škola

Karla Car, 3. g razred, „Unutarnje čudovište“

Nikad nemoj reći nikad

Nije dobro stalno govoriti nikad jer nikad ne znaš što ti se u životu može dogoditi. Ispričat ću vam priču o djevojčici Luciji koja je bila sigurna u sebe i svoje mišljenje.

Dok je Lucija bila još u vrtiću, imala je kečkice koje su dječaci jako voljeli potezati, zato je govorila kako su dečki bez veze i da se nikad neće družiti s njima. Svojoj najboljoj priateljici bi barem tri puta tjedno govorila da joj nikad više neće biti prijateljica. Nije voljela cvijeće jer je bila na njega alergična. Čim bi ga pomirisala, počela bi kihati i iskašljala riječi da nikad neće pomirisati niti jedan cvijet. To se nastavilo i u školi. Lucija je postala odlična učenica i nije joj bilo jasno kako netko može dobiti jedinicu. Jer, ona nikad neće dobiti jedinicu. I, naravno, nikad neće zaboraviti napisati zadaću.

U šestom razredu dogodilo se nešto čudno: do polugodišta je dobila tri jedinice i zaboravila napisati dvije zadaće. Postalo joj je jasno kako se dobije jedinica. U razred je došao novi učenik, a Lucija se zaljubila. Sjedili su zajedno u klupi i voljela je provoditi vrijeme u njegovom društvu, a tvrdila je da se nikad neće družiti s dečkima. Jako joj je trebala i najbolja priateljica kojoj je stalno pričala o svojoj simpatiji. Dogodilo joj se sve što je tvrdila da nikad neće.

A onda joj je simpatija poklonio cvijet i pomirisala ga je, a alergija je nestala. Ljubav je izlječila riječ nikad jer kad si zaljubljen, nisi svoj.

Korina Derossi

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica, 5. razred

Mentorica: Marijana Marić-Tonković, prof.

Pohvaljeni rad

Lovro Matejčić, 5. a razred, „Tri lika“

Nera Blažević, 4. g razred, „Stereotipi“

Ja protiv svih

Kao i kod većine tinejdžera, kroz nekoliko godina kočnice su gadno popustile. Vozim se po svojoj nekoj cesti kojoj samo ja znam put. Cesta je dugačka, a pjesma koja svira, kojoj sam odavno znala riječi, počinje biti nepoznata. Kada dođem do prepreke, počinjem usporavati, ali put i odluka su u magli, a... Što kad sve stane? Što kad se svijet okrene protiv vas, a što onda kada se mi okrenemo protiv svijeta? Što i kako dalje i kako krenuti naprijed?

Lako je kada se jedna osoba okrene protiv vas. Tu bitku ćemo najvjerojatnije dobiti, ali kada se pola planete okrene protiv vas, to i nije situacija u kojoj bi se svatko snašao. Zapravo, u toj se situaciji ne bi snašao najveći čarobnjak. To je situacija u kojoj pjesma mijenja riječi, a cesta mijenja smjer, ali to tako ne ide. Zamislim se malo i kažem planeti stop i krećem u jednu veliku bitku. Pola svijeta protiv mene i ja sama protiv njih. Bitka krene i sve mi je teže. Zamislim se na trenutak-dva, a odluka je teška. Ovu bitku neću pobijediti. Okrećem se natrag u smjeru normale, ali onda svijet opet stane. Javi mi se ludi inat i udari me u moju čud. S inatom nema šale pa okrenem svoje već ionako potrgane pedale. Svijet me nekako čudno gleda i ne da mi mira. Dok kreću na mene, u mojoj glavi svira mi neka nova pjesma, pjesma kojoj samo ja znam riječi i to je to. Dok ta pjesma svira, pobjednik može biti samo jedan, a to mogu biti ili oni, ili ja. Krećem naprijed, kažem im stop, ali me ne slušaju. Neću ni ja njih, ali sad mi se opet isti film vrti. Reprizu mi se ne da gledati, sad mi je stvarno svega dosta. Reda radi pristajem na par kompromisa (ne radi njih, nego zato što mi se ne gleda i ne sluša isti film). Kompromisi nisu loša stvar pa sad krećem dalje svojom cestom i opet slušam neku poznati song. Dok mi cestu ne promijeni čud, krećem na novo putovanje. Krećem dalje dok još mogu jer se sve vrti u jednom ogromnom krugu.

Svi su protiv mene i ja sam protiv svih. To će valjda uvijek tako biti jer kod tinejdžera nikad nije mir.

Anita Brozović

Osnovna škola Zvonka Cara, Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Marijana Marić-Tonković, prof.

Pohvaljeni rad

Marko Lušić, 5. a razred, „Dva svijeta“

Samo nam je ljubav potrebna

Sumrak je na ulicama moje Crikvenice, nebo mi poklanja svoje najljepše boje, more svjetluca pod prigušenim svjetлом lampi i šumi tihu, ljubavnu pjesmu, ugodnu mojem uhу.

Ljudi prolaze pored mene darujući mi tople osmijehe, a onda pored mene projuri *kapa boje mora* ispod koje izviruju nemirni uvojci i smiješak blistav poput snijega... „Bog, jesи vidjela Marka?... Ne! Da! Kojeg Marka?!...“ Jesam li išta rekla? Zbunjena sam...

Djeca nestašno trčkaraju te pogledom i nožicama traže lokvice ostale od sinoćne kiše. Svaki skok u vodu izaziva silnu sreću i salve smijeha na njihovim rumenim licima. Užurbani roditelji sazivaju ih po parku ne bi li u toplini kavane popili kavicu i ugrijali hladne nosiće.

Stare klupe škripe pod težinom mojih vršnjaka koji ih veselo i smijući se zaposjedaju, čekajući neko svoje drago plavo oko ili crnu lepršavu kovrču, umotanu u toplu kapu, koja će ugrijati atmosferu.

Na nebu se vidi još plamičak koji se silno trudi i opire noći te pojačava ljepotu slike.

Gotovo nesvjesna te ljepote, u mislima vidim samo *kapu boje mora* i tada me ponovo prene onaj poznati glas... „Hoćeš li prošetati sa mnom? Marko je izgleda *zaglavio* na nogometu.“

Idemo li u istome smjeru, jesam li odgovorila? Možda sam pomislila kako volim Markov nogomet, kako je lijepa *kapa boje mora* i osmijeh... Ne znam, ali crikveničkim ulicama više ne štam sama, a osmijeh i misli ispod *kape boje mora* sada pripadaju samo meni. Kao da je svaki moj korak od toga trenutka drugačiji, bolji i nema veze s morem i ljepotom, lampicama bora, svemirom i ljudima.

To čudnovato raspoloženje me promijenilo, u trenutku je sve postalo ljepše – i mamma frizura, i tatino prigovaranje koje me oduvijek izluđivalo, i ulice, i ljudi, i Matematika.

Više mi ništa nije nedostajalo – ni novi *iPhone*, ni nove *Starke*, ni nova jakna.

Jednostavno, imala sam osjećaj kao da me netko čvrsto zagrljio, da je život ljepši i da mogu činiti sve što želim, ići kamo želim i sve to s osmijehom

na licu; kao da sam dobila najljepši poklon. Osjećala sam kako želim da ova kvo raspoloženje potraje – satima, danima, mjesecima... osjećala sam da je to LJUBAV!

Iako sam ljubavi imala i do sada, shvatila sam da je ovo drugačije, da je ova ljubav sve – osmijeh od srca, lijepa riječ, trenutak pažnje koji me usrećuje, trenutak u kojem ti zastaje dah i danas i sutra, pjesma koja dušu liječi i ...*kapa boje mora*.

Sve je to ljubav. Ona je čarolija za pjesnike, umjetnike i za sve nas koji smo je osjetili, ali i za one koji će tek shvatiti što je čarolija ljubavi.

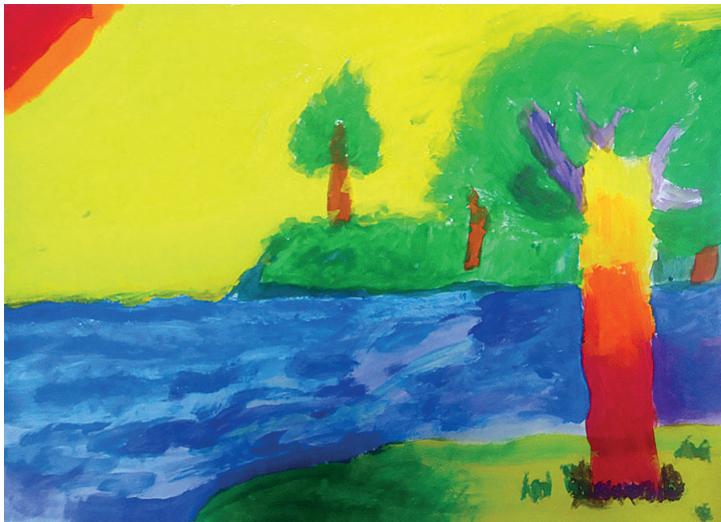
Samo nam je ljubav potrebna!

Laura Jurković

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Edita Starčević, prof.

Pohvaljeni rad

Nika Šnjarić, 5. a razred, „Pejzaž“

Neki ljudi nikada ne umiru

Neki ljudi nikada, baš nikada ne umiru za pravo. Neki ljudi zauvijek žive u pričama, stihovima, filmovima, djelima, mislima, snovima... Žive u nama. Još uvijek su tu.

Na neke od njih svakodnevno mislimo, a neki nam dođu u misli povremeno, no ipak, još nisu učinili svoj posljednji izdisaj. Njihov duh skriva se u kucima grada, na policama s knjigama... Svima nama draga književnica Ivana Brlić Mažuranić živi još uvijek u svakom udobnom krevetiću te u usnuloj glavici svake malene djevojčice. I dalje priča ona priču o vragolnim Domaćima, iskrenom i poštenom Potjehu koji traga za istinom, uvodi nas u čarobnu šumu Striborovu, još uvijek strahujemo za Jaglenca i sestru Rutvicu. Čuveni izumitelj Nikola Tesla skriva se u svakoj uličnoj lampi koja osvjetjava mračne, puste ulice grada. U svakoj hrvatskoj zastavi što se na vjetru vijori, sniva naš prvi predsjednik. Diše za nju i zauvijek će živjeti u hrvatskoj šahovnici. Kao što stara petrolejska lampa gori i gori, i gori u magli, šireći svjetlost i toplinu oko sebe, tako i Cesarić uvijek donosi posebnu toplinu u čitanke i naše učionice. I dalje ga pronalazimo u svakoj voćki poslije kiše i vagonu što nije nikada na putu...

Svi oni i još mnogi koji su ostavili neizbrisiv trag žive tu negdje, u kutku skriveni, ali nikada zaboravljeni. Potražimo ih među knjigama u knjižnici, u sportskim dvoranama, pod svjetлом reflektora, iza filmskog platna...

A možda i ne moramo tražiti tako daleko, neki od njih skrivaju se u našoj ladici i spavaju u školskoj torbi.

Oriana Šabanović

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Pohvaljeni rad

Iva Lončar, 7. a razred, „Mediteran u srcu“

Carmen Benić, 5. b razred, „Mediteran“

Stara barka va portu

Stojin i gljedan barki kako se valjaju. Više-manje znan ka je čija, al' jedna ima posebno mesto va momu srcu. To'j jedna barka ča'j bila od barbi Iva.

Znali su ga moji nono i nona i celi život su bili prijatelji. Barbu Iva san i ja znal i volet mej'. Znal san doć poli njega kad fini škola. Znali smo čakulat o ribarije za ku je bil majstor i znal san se poigrat z njegoven pason. Ive je bil jako dobar čovik i si su ga voleli ko ča danas vole ljude ki imaju soldi. Ni naš barba Ive imel puno. Imel je malu kućicu i barku na kojoj je ribaril. Zgajil se bez matere i oca. Kašnje je našal divojku i oženil ju. Celi život je posvetil ribarije za ku je bil maher. Malo je ki luben pobegal njegovomu ribarskomu oku. Fanj ih je finilo va saku od barbi Iva. Vavik je bil vesel i volel je pomagat ljudjami. Bil je šegav i ljudi ga nisu mogli prevarit. Barba Ive je često više pomagal ljudjami nego sebe samomu pa ga'j čapala bolestina. Ni izrdžal, partil je i ni ga više. Ni niš više isto. Ne moren kad fini škola doć kod nekoga strogog i šegavoga da šnjen počakulan i da mi pomore. Iman ja nonu i nona, al' ne moru oni pomoć prijateljski onako kot barba Ive. Partil je moj jedini veli prijatelj. Prijatelj ki je va sakomu mogal nać neč ča vredi. Bil je to čovik koga nisi mogal ne volet i zračil je sričun. A po dobrom našem barbi Ivu Zvonko Car je načinil *Ribara* ki stoji tamo na našoj palade va Crikvenice.

Leta su pasala, a stara barka od barbi Iva čeka. Čeka da dojde neki ki će ju osekat i poć šnjun ribi lovit. Aš neće više prit dobri barba Ive! Al takov je život. Ono ča je lipo ne more dugo durat i prvo parte oni dobri ljudi. Jako mi je žal ko i drugemi ljudjima ča smo zgubili tako dobrog čovika. Mislin kako će ovoj barke prit kraj ko ča je prišal kraj našemu dobromu barbi Ivu.

Erik Haidinger

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica, 7. razred

Mentorica: Jasmina Manestar, prof.

Pohvaljeni rad

Laura Kraljić, 4. g razred, „Pravo da se izraziš“

Bala je kvadrata

„Zemlja je okrugla”, tako je davno Kopernik rekao, a to ni mala stvar.

Sunce je teplo, trava je zelena, a ruža je najlipša rožica črljena.

Drvo je velo i kuća je vela, ma kad sneg pada, se to je samo slika bela.

Avioni po nebeskih cestah lete, a bura ceste začas pomete. Daž ih još brže opere.

Ljudi su dobri, besede lipe, no nekad znaju i opeć, zato ne treba vavik se reć.

Se to skupa, taj lipi svet, se je to jedna bojanka vela, prepuna mićih stvari cela.

I kako se ki dan čutin ja, tako će pofarbat stranice te.

Va mojoj glave zna bit košmar pravi, a mašta dela sto na sto. Za opiturat saku stvar drugačije od sih ja sam tata-mata.

I verujte mi, za me van bez greške i bala more bit kvadrata!

Jelena Rubčić

Osnovna škola Vladimira Nazora, Crikvenica, 8. razred

Mentorica: Suzana Grbčić

Pohvaljeni rad

Majka – kolijevka svih vrlina

„Moja majka mi je bila najbolji učitelj, učitelj pun osjećaja ljubavi i neustrašivosti. Ukoliko je ljubav slatka poput cvijeta, onda je moja majka taj slatki cvijet ljubavi.“

Stevie Wonder

Kada odvratimo pogled od svega ovozemaljskog što nas okružuje, kada se odmaknemo od ispraznosti i nevažnih stvari, tada ćemo naći priliku pogledati što prebiva u našoj duši, što u njoj diše i skriveno od svega čuva svoje bogatstvo; moći ćemo naći svoje najveće blago, svoje najdublje osjećaje, svoj bitak, ono po čemu smo vrijedni, što nas čini dragim, nježnim, nevinim bićima koja čuvaju duboki plamen ljubavi u sebi i nikad ga ne ostavljaju samog.

Taj pogled u dubinu dira u naš postanak, u sve ono najvažnije naučeno i usađeno u nas od naših početaka. Taj pogled doseže do našeg prvog udaha, prvog dodira, poljupca, prve suze, zagrljaja koji nas je umirio i dao nam do znanja da smo čuvani, da se ne bojimo, dao nam mir – neizmjeran mir u nesputanoj ljubavi. Dao nam je bezgranično povjerenje.

Sve to tako veliko, tako temeljno u životu svakog od nas može se svesti na jednu riječ: Majka.

Svi ti najdublji osjećaji ljubavi mogli bi se imenovati i ovim dvjema riječima: Majčina Ljubav.

Kada pogledam duboko, duboko u sebe, u temelj svih svojih osjećaja i svih mojih spoznaja, nalazim lik majke, nalazim upravo to – majčinu ljubav. Ona je početak svih vrlina, svih uspjeha, na njoj počiva hrabrost, emotivnost, ljudskost. Ona je kolijevka svih vrlina.

Ona čini ne samo moje već i srce ljudske povijesti, srce nastanka cjelo-kupnoga čovječanstva. Ne utječe samo na nastanak čovjeka i ljudske povijesti već i na njegovu budućnost jer majka će uvijek biti tu da nam pomogne, a Majci svih nas molimo se za spas, za pomoć, za vječnost.

Kad se ugase sve svakodnevne pozornice, kad se zatamne sva mjesta na kojima spektakularno želimo dokazati svoja znanja, umještosti, na kojima želimo pokazati koliko smo sposobni i moćni, znamo da će, ma koliko

uspjeli ili ne uspjeli u svemu tome, majčin pogled uvijek biti zadivljen, da sjaj njezine potpore nikada ne tamni i da je tu, samozatajno, nemametljivo uvijek blizu nas.

Zbog svoje ljubavi majka ne doživjava vatromet zahvalnosti. Njezina ljubav ipak je uvijek tu hranjena neiscrpnom snagom, nepokolebljivošću.

Život je stvarnost u kojoj živimo i svoju radost i svoju bol.

Nezamisliva je sreća bez mira u srcu. Tome nas uči religija, ali i mnogi mudraci. Erich Fromm je rekao: „Majčina ljubav je mir. Ne treba je stjecati i ne treba je zaslužiti.“ Mir je veliki dar koji pripada čovjekovoj naravi, ali ga čovjek sam teško postiže. Da bi ga osjetio, mora osjetiti ljubav, svjetlo koje će ga ispuniti mirom.

Moj životni put osvjetjavaju dva svjetla koja me prate od prvoga moga daha, dva svjetla koja ispunjavaju mirom moje srce koje je ponekad razočarano, tužno, prestrašeno, no ta mi dva sjajna svjetla pronađu stazu sreće i ljepote onda kada se čini da je nestala. Ta dva svjetla života moja su majka i moja baka (ili „stara mama”, kako se s velikom ljubavlju naziva baku u Gorskome kotaru odakle je rodom).

To su moja dva najbolja učitelja koja mi život ispunjavaju neiscrpnom nježnošću, toplinom trajnoga sjaja. To su žene koje su do sada ispunile moj život, osobe zbog kojih sam svjestan da žene podižem na pijedestal divljenja.

Sve što sam sada ili se nadam da ću biti dugujem tim svojim anđelima – mami i baki.

Plamen ljubavi prema njima duboko u meni gori i ja ga čuvam i grlim s najvećom brižnošću želeći majčinskoj ljubavi uzvratiti najdubljom zahvalnošću.

Anton Bilić

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica, 1. razred

Mentorica: Mirna Polić Malna, prof.

1. nagrada Miče sunce – srednja škola

Možda ipak i jest

„Nadam se da će radovi za natjecanje biti spremni za moj stol do ponedjeljka!” rekla je razrednica prolazeći uz svoj voljeni razred sa smiješkom na licu i žarom u očima. Nekako je često imala taj žar u očima pri obraćanju svojem razredu. Valjda je znala da ima potencijala napraviti sve što se u ovoj školi od njega traži, pa čak narušiti i najviša očekivanja ili postavljati nove ljestvice što se raznih postignuća tiče. Bio je to dobar razred. Ponekad toliko dobar da je i sam potajno htio odjednom postati najgori razred u školi, državi, svemiru. Čisto da bi se malo odmorio od vlastitog kapaciteta za velike mogućnosti rada, reda i discipline.

„Da, profesorice. Ne morate uopće brinuti”, odgovorili su oni koji su... pa, to i mislili. Naime radilo se o natjecanju za literarne radove. Za njih su uvijek bili izabrani radovi onih za koje se smatralo da imaju dara za pisanje, ali i onih koji imaju dara za natjecanja i za „ja mogu sve pa i to” vrstu stava. „Da, profesorice... ne morate se uopće brinuti”, ponovio je za svima tihi glasić iz daljine s kiselim osmijehom nacrtanim na licu. Bio je to jedan od onih osmijeha koji imate kada vam mama za ručak pripremi špinat ili neku drugu hranu koja je poznata po tome što je zdrava i neomiljena. „Da, mama, fino je”, iako nije, jer je vjerojatno zapisano u najstarijim drevnim zakonima da špinat djeci, osobito onoj u pubertetu, ne smije biti fin. Ali znate da mama uvijek želi najbolje za vas, pa joj zahvalite s jednim takvim kiselim neiskrenim osmijehom; poznatim Osmijehom za veće dobro. Ipak, ovo nije priča ni o savršenom razredu, ni o špinatu ni o vrstama osmijeha, nego o onom tihom glasiću. Poznatijem kao Azra.

Azra je bila jedna od onih koji su baš voljeli pisati. Neki su govorili da za to ima dara. Valjda je duboko negdje između učenja, uobičajenog preživljavanja i pronalaženja načina za ispunjavanje očekivanja jednog savršeno čudnog, izgubljenog, čas tužnog, čas sretnog, ali ipak potpuno običnog adolescenta, to znala i ona. Htjela je pisati, stvarno je htjela pisati, no u zadnje vrijeme za to nije pronalazila vremena. Kako bi i mogla među svim tim spomenutim „obvezama”. I sada kada su joj njena želja i talent stvarno bili potrebni (jer ako si u nečemu dobar, ne radi to za besplatno ili barem nemoj ne ići na natjecanje), ona se posvađala s njom; sa svojom Inspiracijom. Danima ju je tražila. Baš onako kako to, često svijetu neshvatljivi, pisci rade: u pjesmama, u zvijezdama, u moru, travi, suncu, na praznom stropu, u

izgubljenoj ljubavi, u tišini svojih misli. Ali ovaj joj se put Inspiracija dobro skrila. Znala je da može pisati o svemu, baš o svemu. Skoro je i vidjela obriše svojeg rada na praznom papiru; tu temu koju traži već danima, ali ona je ipak bila tako blizu, a tako daleko. Baš kao kad ugledate srnu s druge strane rijeke. Toliko je blizu da bi vas deset koraka moglo spojiti s njezinim toplim krvnom, ali vas ipak dijele žustra brzina i duboka opasnost jedne rijeke.

Postojalo je toliko mogućnosti da joj se u moru sličnih nijedna nije činila dovoljno dobrom. Mogla je pisati o slatkim čarima ljubavi koje svojom žarkom crvenom upotpunjuju šarenim spektar našeg života. Ili možda uzeti citat nekog velikana pa razraditi cijelu psihologiju jedne rečenice. Kao na primjer: „Nema većeg mraka od neznanja.” i u sadržaj uklopiti važnosti obrazovanja, muke naroda pri intelektualnom napretku i povijesnu borbu za što veću stopu pametnih. Mogla je pisati i osvrt na posljednju lektiru, o važnosti obitelji, prolaznosti života, mukama jednog srednjoškolca. Sve su to jake teme o kojima se da pisati. Savršeno dobre za jedno natjecanje, ali su se sve činile kao u nekoj magli, dovoljno blizu da ih vidi, ali previše daleko da bi ih se dotakla. Sve su one bile suvišno kvalitetne, ali jednako toliko i dosadne. Nekada u životu jednostavno imate loš dan, dva, tjedan, pa vam se sve čini dosadno i nedovoljno dobro.

Znate li o čemu je Azra na kraju pisala? Ne znam ni ja. Možda je izabrala jednu od onih savršeno prihvatljivih tema. Možda je našla nešto o čemu je njena Inspiracija imala puno za reći. A možda je napisala jedno, prihvatljivo (jer svatko može imati loš dan, dva...tjedan) ništa. Ali ako mislite da je ovo jedno od onih djela u kojima pisci odlučuju pisati o sebi u trećem licu kako bi bilo zanimljivije jer je istinito, kako bi mogli biti sveznajući pripovjedač i kako bi si potajno mogli davati komplimente, varate se. Ako mislite da je ovo zapravo priča o meni, nije. Moje ime nije Azra i ovo nije priča o mojoj izgubljenoj Inspiraciji.

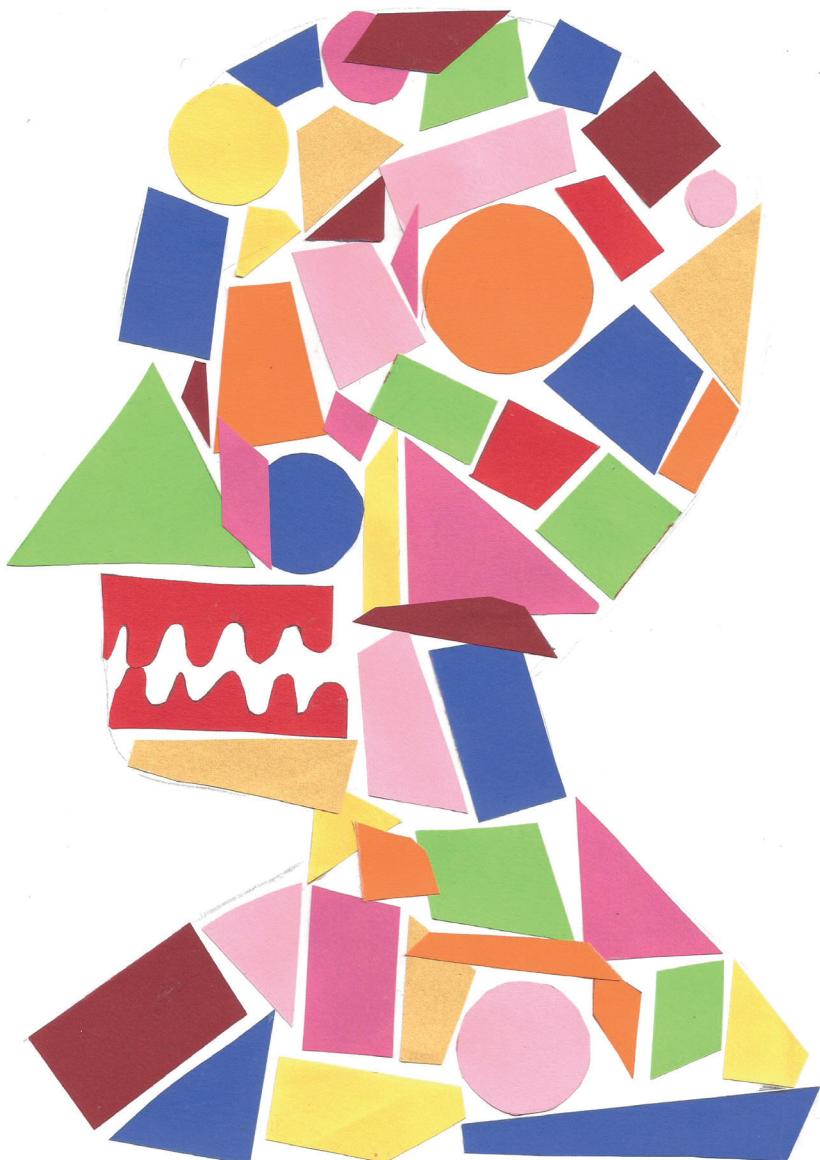
A možda ipak i jest.

Antonjela Antić

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica, 3. razred

Mentorica: Ljiljana Butković, prof.

2. nagrada – srednja škola

Dolores Javorić, 4. g razred, „Fragmenti“

Iris Spoja, 4.g razred, „Ljubav se rodi, živi i umire u očima“

Vjerujem u ljubav

Sada sam ovdje, sutra me možda neće biti. Sutra možda ne bude ni mene, ni tebe, ni ove kiše, iskrivljenih osmijeha, ni osušenih suza. Sve nestane u tren oka, kao da nikada ničega nije ni bilo. Jednostavnije je izgubiti se nego nastati. Hoće li i moja ljubav nestati, hoćeš li i ti nestati i hoće li budućnost ubrzati korake, i hoće li...?

Ti i ja, sjećaš li se? Naš prvi susret, naša prva lopta koju nam je život ubacio u igru, a oboje smo bili nespretni da je uhvatimo kako treba. Samo smo ju okretali po rukama bezuspješno tražeći neki ugao gdje možemo počinuti, sakriti se. Ali lopta je okrugla, kao i život. Nema predaha, nema skrivanje ni obmana, jedino borba. U svoj toj zamršenosti nađu se dvije pojave potpuno lišene pameti, zadatak im je da se snađu. Pitanje je kako. Kako postati i ostati? Ne znam jesи li ikada prije mene volio i znaš li uopće voljeti. Ja sam prije tebe voljela, ali to nije bila ljubav, bilo je to obožavanje, pusto oduševljenje ni s čim. Ne razumijem kako ljudi to mogu nazivati ljubavlju. Kada sam tebe upoznala, kada mi je život dodao loptu i natjerao me da završim poen, mislim da sam shvatila samu bit onoga što se krije iza te ljubavi. Nekako je teže nego što sam mislila, mučnije, tužnije i ružnije no što su mi pričali. Zašto je onda ljepše nego išta drugo?

Sve što je lijepo prekratko traje. Je li to sudsina onoga što osjećam prema tebi? Vrijeme ionako prebrzo prolazi, ali još više ubrza ritam onda kada smo sretni. Nije to zato što želi da budemo tužni, već da se naučimo boriti sa životom i sami sa sobom. Treba ga iskoristiti dok je tu, dok kuca u nama. Još nam samo nekoliko mjeseci preostaje, a onda život počinje iznova. Napuštam ovu školu, možda i tebe. Za mnogom ostaju pusti hodnici gdje sam nekoć s lakoćom uživala veselo umišljajući da sam voljena. Za mnogom ostaješ ti kojeg sam istinski voljela, pa možda i jedini kojeg sam voljela. Moji će tragovi s vremenom izblijedjeti, čak i nestati jednoga dana. Ostat će samo sjećanja u srcima onih kojima sam barem mrvicu značila. Jesi li i ti među njima?

Prolazit će dani, postajat će nova osoba i pokušati svakoga dana rasti sve više i više. Možda se ponovno i zaljubim, ovoga puta u osobu koja će mi užvraćati osjećaje. Ja će biti sretna. Bit će sretna jer netko dijeli sa mnogom ono što se ti nisi usudio, nisi bio dovoljno hrabar da pokušaš. Podsjećat će me na tebe te njegove velike smeđe oči, blagi osmijeh kojim kaže da će sve biti

u redu, poneko pijanstvo koje njemu s lakoćom oprostim, a s tobom nisam mogla prijeći preko toga, uviјek će nositi traperice identične tvojima i tad će ih voljeti, a na tebi sam ih mrzila. Proći će pored tebe ruku pod ruku s tim čovjekom i promatrati te oči kojima si me gledao kada sam radila budalu od sebe, sve pokušavala ne bih li uhvatila trenutak tvoje pažnje. Radim li i sad budalu od sebe? Meni će tada prolaziti kroz glavu svi dani kada si mi se nasmijao, stao ispred mene i pričao čiste gluposti, samo da što prije shvatim da si totalno lud za mnom, ali ne usudiš se reći, ali ne možeš reći. Kada nam se putovi ponovno isprepletu, ja će biti barem prividno sretna. I ti možda budeš sretan, možda se već i oženiš, dobiješ djecu i zaboraviš na mene. A možda te život potpuno pokosi, upadneš u probleme, utjehu tražiš u alkoholu, dozivaš pa proklinješ moje ime i nesretnu sudbinu i sam sebe što mi nisi rekao da me voliš dok je bilo vrijeme. Kajat ćeš se, ali ja će se još više kajati. I više neće imati smisla glumiti sreću tamo gdje joj nije mjesto. Sreći je mjesto u svakome čovjeku koji je spreman voljeti.

Vrijeme nemilosrdno trči i nema suosjećanja za neodlučne. No ja više nisam neodlučna. Moj si izbor ti, jedino s tobom mogu odnijeti pobjedu nad sudbinom i prolaznošću. Osjećam da si i ti rođen za ljubav, no još nije došlo naše vrijeme, ono se tek nazire na horizontu. Spremna sam čekati koliko god treba jer znam da naša priča, iako napisana pomalo tužnim tonom, ima sretan kraj. Svaki tvoj pogled, pogrešan potez, nespretna riječ govore mi da sam na pravome putu i da nam predstoji nešto veliko. Hrabo koračam i pokušavam ostaviti što više tragova u srcima ljudi. I ne, ne bojim se života. Što je život? I tužan, i sretan, i gorak i sladak, ali prolazan. Život se nikada neće obazirati na me, ali ja mu zahvaljujem što je takav. I nije me strah, ničega me nije strah. Da nema mojih svakodnevnih borbi, nikada ne bi bilo ni tebe. I što god da ja rekla, znaj da te volim. Volim svu ljepotu i ružnoću koju mi donosiš. I vjerujem u tebe. Vjerujem u ljubav. Sada. Ovdje. Zauvijek.

Valentina Vuković

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica, 4. razred

Mentorica: Ljiljana Butković, prof.

2. nagrada – srednja škola

Lea Brnić, 7. c razred, „Tonska modelacija“

Zraka sunca

Prva iskra izvire preko obzora. Tinjajući, penjući se, žureći polako, razljava zlatne suze po paleti. Iz crnog, u purpur, u rumenilo, u plavetnilo. Platno je obojeno bez da ga je taknula.

Boje se prosipaju, savršeno se stapajući u novi dan. Svjetlosna rosa miluje svaki list, svaki kamen, svako zrno pijeska. Pljusne u more, pomiješa plavetnilo sa zelenilom, veže ih svojim zlatom. Zraka čistog života. Želi pojuriti, ali već je svugdje. Sakrije se u krošnju; šum lišća stvara savršenu tišinu, sjena odaje najhladniju toplinu.

Nalazim ju, da, tu jednu zraku. Moju zraku sunca. Istresam snove iz kose, uranjam u božanstvenost dana. Ljudi se pitaju otkud si, gdje sam te našao? Nikada neće znati da je ona našla mene, da mi ona osvjetljuje put koliko god se volio izgubiti u njoj.

Negdje, kao scena iz sna, ona slika savršenu sliku. Na rubu svijeta, okruženi smijehom, okupani svjetlošću, savršenost nekog drugog svemira krvari na sliku moje zrake. Grimizni zalazak se bliži, moja zraka blijedi, treperi, vene. Trenutak odlaska traje duže nego dani zajedno. Je li bol cijena savršenstva?

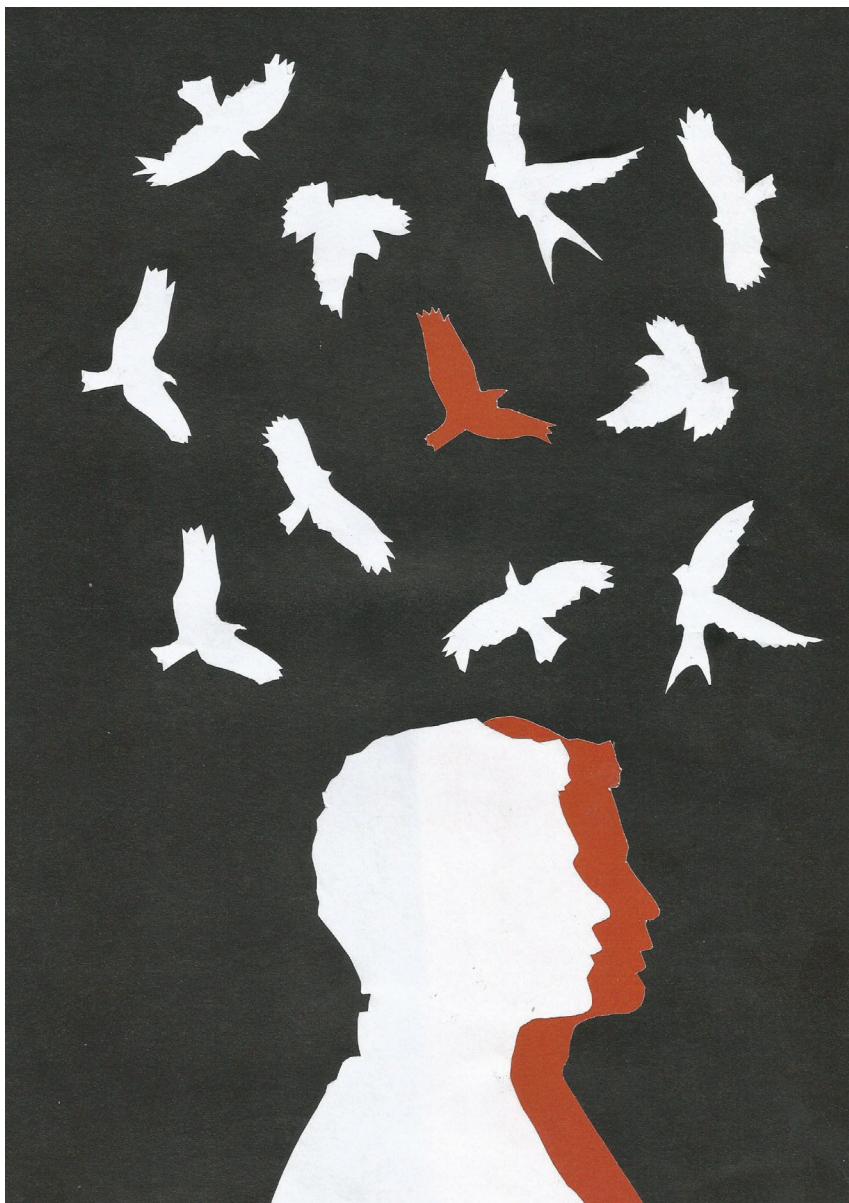
U plesu vječnosti boja blijedi s platna. Na kraju jednog dana, jednog umjetničkog djela, gubim se u crnilu njenih očiju, iščekujući novi dodir zlatnog kista.

Ennio Pečaver

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica, 2. razred

Mentorica: Nada Rosandić-Picek, prof.

Pohvaljeni rad

Klaudija Križanec, 4. g razred „Misli“

Prisjećam se

Pomirišem buket ljubičica i narcisa i moja se stvarnost mijenja. Nestaju zidovi kuće, vaza u koju točim vodu, odjednom se nalazim usred bakina vrta, s kiticom cvijeća u ruci, gdje sa svojih metar i pol radoznao promatram buđenje proljeća. Osjetim miris peperminta u dahu i evo me: sjedim u drugoj klupi pored prozora Osnovne škole Ivana Mažuranića dok mi moj prvi učitelj objašnjava u kojem sam od zadatka u domaćoj zadaći pogriješila. Čudesno je ljudsko biće. Malim osjetilnim podražajima ono uspijeva srušiti privid sadašnjosti dopuštajući mi povratak u neka druga vremena, u neku drugu sebe; dopušta mi otkriti one trenutke koji su oblikovali moja stajališta, viđenje svijeta, ono što danas zovem „Ja”.

Sva sjećanja, pa tako i ona na okuse i mirise, u obliku se zapisa slažu u mojoj memoriji. Neke koristim često i oni upravljaju mojim ponašanjem i donošenjem odluka. Neke izvlačim tek povremeno, a često na mene utječu oni kojih ni sama nisam svjesna, koji vrebaju iz pozadine. Scene koje vežem uz određenu hranu pričaju mi o međuljudskim odnosima, događajima kojima sam prisustvovala, mojim dojmovima, a svi su zajedno stvarali moje stavove. Prisjećam se koliko je ukusniji bio topli domaći bakin kruh podijeljen između obitelji u njenoj skromnoj kuhinji nego onaj koji danas jedem na velikom odmoru naslonjena na radijator osjećajući nervozu zbog nadolazećeg ispitivanja. Ta štruca kruha naučila me dijeljenju, poštivanju ljudi i hrane, ljepoti domaćega, onoga napravljenog vlastitim trudom i s ljubavlju za druge. Shvaćam da mirisima i okusima mogu vratiti neke trenutke koji su mi zapali u podsvijest te poraditi na sebi kao osobi. Moji tjelesni podražaji stvorit će misli koje me odvesti u djetinjstvo. Cilj vraćanja bio bi prisjetiti se ljudi i odnosa s njima, shvatiti kako je to pospremljeno u moju memoriju, kako se time služim i kako ta sjećanja utječu na moje ponašanje i rješavanje problema. Polazim od činjenice da ljudi rješavaju probleme jer su naučili način kako to činiti, naša stajališta stoje na onom što smo naučili. Kako bi problem riješilo naše „Ja” da nemamo zapisa koji upućuju kako se problemi rješavaju? Kakav bi bio izbor našega zanimanja da nismo stekli dojam da nam jedno leži više od drugoga? Kakav bi bio odnos prema našim partnerima da nismo gledali roditelje kako se međusobno ponašaju i tako od njih učili. Na koncu, koliko smo uopće autentični? Koliki je utjecaj kulture na naše stavove i koliko smo bili u poziciji da samostalno stvaramo vlastite obrasce?

Upravo to nesuglasje s mojim „Ja” stvara mi probleme u svakodnevnom životu. Zbog nedovoljnog poznavanja sebe proizlazi nezadovoljstvo i lijepost. Tijelo, um i duh u neraskidivoj su vezi. Samo njihovim jedinstvom mogu shvatiti s čime se borim i uhvatiti se u koštač s problemima. Kad nešto znamo, imamo izbor. Uz dovoljno truda mogu mijenjati obrasce svoga poнаšanja. Moji osjeti kao vrsta medija pomoći će mi u radu na sebi. Mogu li bolje?

Marija Magdalena Šamal

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica, 4. razred

Mentorica: Ljiljana Butković, prof.

Pohvaljeni rad

Asja Sveć, 8. b razred, „Izraženost boja“

Knjiga mora biti sjekira za zamrzlo more u nama (Kafka)

Kafkinu se umu jednostavno moraš diviti kako bi shvatio i najmanji dio njegove poruke čovječanstvu. Zamrzlo more liječiti knjigom koja je zapravo sjekira? Kako čovjeku uopće padne na pamet takva ideja? Kafka razumije nešto što ja, običan smrtnik, jedva mogu i zamisliti. Knjiga, sjekira, zamrzlo more.

Sjekirom udaram u zamrzlo more s knjigom u ruci? Žao mi je, gospodine Kafka, bolje od ovoga ne ide, ali poslužit će da Vam objasnim kako danas stvari funkcijoniraju. Morat ću Vas razočarati i reći da se svijet koji ste napustili prije 90 godina znatno promijenio. U mome svijetu ljudi se s knjigom u ruci pokušavaju zaposliti što je, recimo, jednako kao i sjekirom probiti zamrzlo more. Tu i tamo nekom sretniku upadne sjekira u med, ali uglavnom sjekira se slomi kao i želja za poslom. Moja „mudra misao“ sada ima više smisla? Završavam srednju i već razmišljam kojoj ću sjekirom udarati u zamrzlo hrvatsko more. Pravnom, medicinskom, filozofskom, učiteljskom? Znam kako će izgledati moja sjekira, gledam ju i sanjam svakoga dana, pitanje je samo hoću li njome zamahnuti. Poželite mi sreću, čini se da je postala važnija od zdravlja. Vrijeme je da se opet vratim Vašemu citatu. More o kojem govorite u meni je odavno odmrznuto. Ponovno ću Vas razočarati kada kažem da ga nisam odmrznula Vašom knjigom. Ono se jednostavno odmrznulo. Da, rastopila sam more iako Vas to ne bi trebalo iznenaditi. Nisam ja ta koja je pretvorila čovjeka u kukca. Dolazimo do problema s tim Vašim morem, a problem je taj što ono u meni kuha. Niste napisali ništa o globalnom zatopljenju u nama, zar ne? Nadam se da ću preživjeti, da neću puknuti, da neću odustati od svojega cilja. Nešto me vuče na dno toga zakuhanog mora. Možda knjiga? Možda škola? Možda država? Najbolje je cijelu situaciju pretvoriti u vic jer, kako i sami kažete, stvari koje nas „bodu“ bolje ne poticati. Znam da me ne smatraste nepopravljivim pesimistom jer ste gori od mene. No, je li realno očekivati da na dnu mora, držeći uteg na leđima, budem optimistična? Neću biti jer u ovoj državi ionako ima previše optimista.

Čekam dan kada će borba između knjige i sjekire postati pravedna. Ne želim i neću čitati knjigu koja me ograničava na samom početku života. Lošu knjigu zamijenit ću dobrom, državu sa zamrzlim morem zamijenit ću boljom. Svoj cilj, plovidbu mirnim morem, ostvarit ću i bez posezanja za sjekirom.

Iva Pahlić

Srednja škola dr. Antuna Barca, Crikvenica, 4. razred

Mentorica: Ljiljana Butković, prof.

Pohvaljeni rad

Marta Haistor Ramić, 5. a razred, „Gusarski brod“

KAZALO

Tina Marušić, **Predgovor**

7

LITERARNI RADOVI

POREČ

Elena Naperotić, Dragi Charlie	10
Iva Bajrektarević, Tajna starog ognjišta	12
Maja Dodić, Rado bih krenula na Petu stranu svijeta	15
Karla Matić, Vražja siromašćina	16
Luca Matteo Menkhoff, Siamo diversi?	20
Karla Sorčić, Aisha	23
Dora Hrelja, Nebo ga je srušilo	29
Adrian Zbašnik, Noćni prizori	33

ZABOK

David Podhraški, Moderna vremena – ili si <i>in</i> ili si <i>out</i>	36
Nika Jagečić, Bajka u bakinom vrtu	40
Dilara Kušić, Mama	44
Iva Mikulec, Golman	45
Vid Lež, Zašto volim pisati pjesme	47
Klaudija Hubak, Riječi	50
Renee Prpić Babić, Noć bez zvjezda	52
Simona Liber, Varijacija kruga	53
Filip Rutić, Dva metra bliže središtu Zemlje	57
Josip Čekolj, Ubojica žaba	62
Margareta Kudelnjak, Eh, taj Brankec	64
Tamara Jakopović, Izidor – biografija	67
Mislav Habulin, Kiša brojeva	70
Dora Tramišak, Desit će se, valjda	72
Nikola Šeb, Mirko	74
Nina Šalković, Lov	78
Robert Sviben, Perpetuum homine	81
Dora Tramišak, San od kamena	83
Kristina Košutić, Pakleni šund	87
Lara Špiljak, Bez naslova, molim	91
CRIKVENICA	
Rea Jeličić, Jutarnja čarolija	96
Veronika Horvat, Bura u meni	97
Ivana Pijevac, Dela od bure	98

Korina Derossi, Nikad nemoj reći nikad	100
Anita Brozović, Ja protiv svih	102
Laura Jurković, Samo nam je ljubav potrebna	104
Oriana Šabanović, Neki ljudi nikada ne umiru	106
Erik Haidinger, Stara barka vu portu	108
Jelena Rubčić, Bala je kvadrata	110
Anton Bilić, Majka – kolijevka svih vrlina	111
Antonjela Antić, Možda ipak i jest	113
Valentina Vuković, Vjerujem u ljubav	117
Ennio Pečaver, Zraka sunca	120
Marija Magdalena Šamal, Prisjećam se	122
Iva Pahlić, Knjiga mora biti sjekira za zamrzlo more u nama	124

LIKOVNI RADOVI

POREČ			
Isabella Stopić	8	Antun Škrlec	85
Eva Fiškuš	11	Teuta Vučajnk	86
Leana Štasny Kernjus	14	Eva Novak	89
Lina Cukrov	19	Lucija Brežnjak	90
Noa Klarić; Leo Belavić	22	Petra Uvodić	93
Dora Hrelja	28	CRKVENICA	
Sara Jurilj	31	Marija Magdalena Šamal	94
Sara Flego	32	Karla Car	99
ZABOK		Lovro Matejčić	101
Marija Gebert	34	Nera Blažević	101
Pavao Smolić	39	Marko Lušić	103
Adrijana Hrastinski	43	Nika Šnjarić	105
Dominiko Kobeščak	44	Iva Lončar	107
Ivan Krznar	51	Carmen Benić	107
Lucija Mraz	55	Laura Kraljić	109
Jakov Tušek	56	Dolores Javorić	115
Željka Cvilko	63	Iris Spoja	116
Stjepan Horvat	66	Lea Brnić	119
Veronika Koprivnjak	69	Klaudija Križanec	121
Antonia Pavić	71	Asja Sveć	123
		Marta Haistor Ramić	125

